

การศึกษบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียน
สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มิถุนายน 2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

การศึกษาบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียน
สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มิถุนายน 2564
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

A STUDY OF THE ADMINISTRATORS' ROLES IN EDUCATIONAL MANAGEMENT IN
DIGITAL ERA OF SCHOOLS UNDER THE DEPARTMENT OF LOCAL
ADMINISTRATION MUEANG CHIANG RAI DISTRICT

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment
of the Requirements for the Master of Education Degree
in Educational Administration

June 2021

Copyright 2021 by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

การศึกษาบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียน
สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย

ของ ธนรัตน์ กุลศรี

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(รองศาสตราจารย์ ดร. ฉลอง ชาตรุประชีวิน)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ดร. ณัฐวุฒิ สัพโส)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. โสภา อำนวยรัตน์)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมบัติ นพรัก)

เรื่อง:	การศึกษาบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียน สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย
ผู้ศึกษาค้นคว้า:	ธนรัตน์ กุลศรี, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัย พะเยา, 2563
อาจารย์ที่ปรึกษา:	ดร. ณัฐวุฒิ สัพโส
คำสำคัญ:	การศึกษายุคดิจิทัล, บทบาทของผู้บริหาร

บทคัดย่อ

การศึกษาบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล และ 2) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย จำนวน 285 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.870 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (one-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างทางสถิติได้ทดสอบผลต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference) จากผลการศึกษาพบว่า 1) บทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ผลการศึกษาพบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการที่ทันสมัยโดยใช้เทคโนโลยี ด้านการส่งเสริมพัฒนาครูให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี และด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ให้เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี 2) บทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล จำแนกตามวุฒิการศึกษาพบว่า มี 3 ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ให้เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี ด้านการส่งเสริมพัฒนาครูให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี และด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ส่วนด้านการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการที่ทันสมัยโดยใช้เทคโนโลยี พบว่าไม่แตกต่างกัน และบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ผลการศึกษาพบว่า มีด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ส่วนด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ให้เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี ด้านการส่งเสริมพัฒนาครูให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี และด้านการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการที่ทันสมัยโดยใช้เทคโนโลยี พบว่าไม่แตกต่างกัน

Title: A STUDY OF THE ADMINISTRATORS' ROLES IN EDUCATIONAL MANAGEMENT IN DIGITAL ERA OF SCHOOLS UNDER THE DEPARTMENT OF LOCAL ADMINISTRATION MUEANG CHIANG RAI DISTRICT

Author: Tanarat Kunsee, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration), University of Phayao, 2020

Advisor: Dr. Natthawut Sabphaso

Keywords: Educational management, Digital Era, Administrators' roles

ABSTRACT

A study of the administrators' roles in promoting Educational management in digital Era. The objective of this research to study 1) to study of the administrators' roles in Educational management in digital Era 2) to compare the administrators' roles in Educational management in digital Era according to Educational degree and work experiences. The sample was the administrators and teacher of schools under the Department of Local Administration Mueang Chiang Rai District 285 persons. The instruments used in this study were five-level rating scale questionnaire with the reliability 0.870 and the data were analyzed by descriptive statistics include percentage, frequency average, standard deviation and inferential statistics: One-Way ANOVA and test the mean difference individually by LSD (Least Significant Difference). The results of the study found 1) the administrators' roles in Educational management in digital Era, overall are the high levels. Considering in orders, the highest mean to the lowest one was as follows: Application of innovation and information technology in educational administration, Encouraging learners to learn by modern techniques and using technology, Promoting and developing teachers to have skills in using technology, and Determination a vision for the importance of technology. 2) The comparison of the administrators' roles in Educational management in digital Era according to Educational degree were statistically different at the .05 level by 3 orders as Determination a vision for the importance of technology, Promoting and developing teachers to have skills in using technology, and Application of innovation and information technology in educational administration but Encouraging learners to learn by modern techniques and using technology were not statistically different. and The comparison of the administrators' roles in Educational management in digital Era according to work experiences were statistically different at the .05 level only 1 orders as Application of innovation and information technology in educational administration but Determination a vision for the importance of technology, Promoting and developing teachers to have skills in using technology, and Encouraging learners to learn by modern techniques and using technology were not statistically different.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ดร.ณัฐวุฒิ สักโซ อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ผู้สอนทุกท่าน เป็นอย่างยิ่งที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง ทำให้การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองสำเร็จสมบูรณ์ได้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูง ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร คล้ายอ่ำ อาจารย์ประจำสาขา การบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ดร.เกียรติคุณ จันแก่น ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย และ ดร.ศราวุธ สุตะวงศ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ที่กรุณาให้คำแนะนำ แก้ไขและตรวจเครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย จนทำให้การวิจัยในครั้งนี้สมบูรณ์ และมีคุณค่า

ขอขอบพระคุณ ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย ที่อนุเคราะห์ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามอย่างดี ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยเป็นอย่างยิ่ง เหนือสิ่งอื่นใด ขอกราบขอบพระคุณครอบครัวและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่คอยให้กำลังใจที่ดี และคอยสนับสนุนตลอดระยะเวลาในการวิจัยครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์อันพึงได้จากการศึกษาค้นคว้าฉบับนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าขอมอบให้ บพกาฬี และขออุทิศให้ผู้มีพระคุณทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือและสนับสนุนการเรียน ตลอดระยะเวลาในการศึกษาทั้งที่เอื้อนามและไม่ได้เอื้อนามที่เกี่ยวข้องในความสำเร็จในครั้งนี้ และให้เป็นคุณูปการแก่วงการศึกษาเพื่อให้เกิดการพัฒนายิ่งขึ้นไป

ธนรัตน์ กุลศรี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1.....	1
บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
ตัวแปรที่ศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่ได้รับ	6
กรอบแนวคิดการวิจัย	7
บทที่ 2	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนยุคดิจิทัล	8
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา.....	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	52
บทที่ 3.....	58

วิธีดำเนินการ	58
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	58
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือแต่ละประเภท	59
การเก็บรวบรวมข้อมูล	61
การวิเคราะห์ข้อมูล	61
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์.....	62
บทที่ 4	65
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	65
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของ โรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย.....	68
ตอนที่ 3 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัด กรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย จำแนกตามวุฒิการศึกษา และ ประสบการณ์การทำงาน	78
บทที่ 5	84
บทสรุป.....	84
สรุปผลการวิจัย	84
อภิปรายผลการวิจัย.....	88
ข้อเสนอแนะ.....	98
บรรณานุกรม	100
ภาคผนวก	105
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	106
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	107
ภาคผนวก ค ผลการหาคุณภาพของเครื่องมือ	114

ประวัติผู้วิจัย115

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงสรุปการคิดวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี หาบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล	46
ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ	65
ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละของสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ	66
ตาราง 4 แสดงจำนวนและร้อยละของสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง	66
ตาราง 5 แสดงจำนวนและร้อยละของสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวุฒิการศึกษา	67
ตาราง 6 แสดงจำนวนและร้อยละของสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	67
ตาราง 7 แสดงจำนวนและร้อยละของสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามขนาดสถานศึกษา	68
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษา ยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย ภาพรวมแต่ละด้าน	69
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษา ยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย รายงาน การกำหนดวิสัยทัศน์ให้เห็นความสำคัญ ของเทคโนโลยี.....	70
ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษา ยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย รายงาน การส่งเสริมพัฒนาครูให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี	72

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษา ยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย รายงาน การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการที่ทันสมัยโดยใช้เทคโนโลยี 74

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษา ยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย รายงาน การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา 76

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษา ยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย จำแนกตาม ตามวุฒิการศึกษา 78

ตาราง 14 แสดงเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการ การศึกษายุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ให้เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี จำแนกตามวุฒิการศึกษา 79

ตาราง 15 แสดงเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการ การศึกษายุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย ด้านการส่งเสริมพัฒนาครูให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี จำแนกตามวุฒิการศึกษา 80

ตาราง 16 แสดงเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการ การศึกษายุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย ด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา จำแนกตามวุฒิ การศึกษา..... 80

ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษา ยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย จำแนกตาม ตามประสบการณ์การทำงาน 82

ตาราง 18 แสดงเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการ การศึกษายุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย ด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน 83

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย.....	7
-----------------------------------	---

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยในปัจจุบันเป็นยุคแห่งดิจิทัล ที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และมีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีตลอดเวลา ซึ่งขับเคลื่อนประเทศด้วยเทคโนโลยี ประเทศไทยจะต้องมีการสร้างนวัตกรรมเป็นของตนเอง ดังนั้น การศึกษาจึงต้องเร่งดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เพื่อก้าวเข้าสู่ “การศึกษา 4.0” จึงจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้และปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาโดย นอกจากความรู้ที่ผู้เรียนจะได้รับแล้ว ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาทักษะที่สำคัญในการดำเนินชีวิตไปด้วย และการจะก้าวเข้าสู่ยุค ไทยแลนด์ 4.0 ในบริบทที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา นอกจากการปรับปรุงเรื่องของหลักสูตร ตำรา และบทบาทของครูผู้สอนแล้ว เราก็ควรจะส่งเสริมทักษะแห่งอนาคตให้กับผู้เรียนด้วย เพราะเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคมในอนาคต ซึ่งปัจจัยสำคัญที่จะเผชิญการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายใหม่ ๆ ได้แก่ การพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ต้อง มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง มีคุณธรรมจริยธรรมรู้จักพึ่งตนเองสามารถดำรงชีวิตได้ อย่างมีความสุข

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2545 และฉบับที่ 3 พุทธศักราช 2553 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษาของประเทศมีจุดหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนทุกระดับให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขภายใต้บริบทสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย ความเปลี่ยนแปลงของภูมิภาคอาเซียนและสังคมโลก โดยมีหน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาทุกแห่งเป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพคนตาม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564) แผนพัฒนาการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564) และยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) และกำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษา ทั้งในมิติด้านความมั่นคง มิติด้าน เศรษฐกิจมิติด้านสังคม และมิติด้านการบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 50) การศึกษายุคดิจิทัล เป็นยุคของการศึกษาที่รัฐบาลยุคปัจจุบัน ได้มีความพยายามที่จะ แก้ปัญหาต่าง ๆ ของประเทศไทย เช่น เศรษฐกิจล้มเหลว การเมืองล้มเหลว สังคมล้มเหลว หรือทุก ๆ ปัญหาที่ล้มเหลวต่างก็โทษการศึกษาล้มเหลว โดยกำหนดนโยบายประเทศไทย 4.0 หรือ ไทยแลนด์ 4.0 โดยมีเป้าหมายต้องการให้

ประเทศไทย มีการพัฒนาหลักสูตรการศึกษา และการจัดการเรียนการสอนที่ตอบสนองเป้าหมายของประเทศ มุ่งการสร้างนวัตกรรมของประเทศ โดยกระทรวงศึกษาต้อง เป็นผู้นำที่ต้องดำเนินการไปพร้อมกับสถานที่เป็นหน่วยปฏิบัติโดยตรง ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม 40 ดังนั้น การศึกษา 4.0 จึงเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายประเทศไทย 4.0 ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จซึ่งต้องอาศัยทุกภาคส่วนให้ความร่วมมือ โดยเฉพาะสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จะต้องปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน ได้แก่ การสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา (STEM) และ Active Learning) นำมาใช้ในการเรียน การสอนอย่างจริงจัง ผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ การปฏิรูปการศึกษาต้องเน้นที่ ห้องเรียน ติดตามพฤติกรรมการสอนของครูโดยสร้างตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน สถานศึกษาทุกแห่ง ต้องมีมาตรฐานเดียวกัน และประเทศไทยต้องมีนวัตกรรมเป็นของตนเอง

การศึกษาไทยในยุคดิจิทัล จึงต้องจัดการศึกษาอย่างสอดคล้องกันทั้งระบบ ตั้งแต่ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษาไปจนถึงอุดมศึกษา โดยต้องเอามาใช้ได้จริงและเป็นส่วนสำคัญ ในการขึ้นนำสังคม ผ่านการบริหารการศึกษา โดยผู้บริหารต้องเน้นการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียน สามารถนำองค์ความรู้ที่มี อยู่ทุกหนทุกแห่งบนโลกนี้ มาบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนานวัตกรรมต่าง ๆ ให้ตอบสนองความต้องการของสังคม ดังนั้นการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ต้องเน้นแสวงหาการเรียนรู้ได้เอง อย่างท้าทาย สร้างสรรค์ความรู้ใหม่ ต่อยอดความรู้เดิม คิดและประยุกต์ใช้ความรู้ให้เกิดประโยชน์ได้ เหมาะกับ ตนเอง สังคม ตามสถานการณ์ โดยนำเอาหลักการเกี่ยวกับยุคสมัยใหม่ที่ตรงความสนใจของ คนในยุค ดิจิทัล ที่มีชีวิตในโลกไซเบอร์ ซึ่งประกอบด้วยการจัดการศึกษาที่ก่อให้เกิดการทำงานร่วมกันบนไซเบอร์ โดยใช้ขีดความสามารถของระบบเชื่อมโยงทางฟิลิคัลกับไซเบอร์ ที่มีอุปกรณ์สมัยใหม่ช่วย เช่น สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต ฯลฯ เมื่อแนวโน้มการพัฒนาประเทศมุ่งเน้นที่การขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมแล้ว ผู้บริหารจึงควรบริหารสถานศึกษา และพัฒนาการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมในยุค “ประเทศไทย 4.0” เพื่อการเข้าถึงเนื้อหาความรู้มีลักษณะเปิด เข้าถึงการแสวงหาความรู้จึงทำได้เร็วขึ้น (กำจร ตติยกวี, 2559)

ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการกำหนดแนวทาง การจัดการศึกษาในสถานศึกษา รวมถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา โดยบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการศึกษา สำหรับการศึกษายุคดิจิทัล ผู้บริหารสามารถมีบทบาทในการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล จำนวน 4 ด้าน ซึ่งได้จากการ สังเคราะห์ ดังนี้ การกำหนดวิสัยทัศน์ให้เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี การส่งเสริมพัฒนาครูให้มีทักษะใน

การใช้เทคโนโลยี การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการที่ทันสมัยโดยใช้เทคโนโลยี และการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา โดยใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมเข้ามามีบทบาทในการช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงของ โลกาภิวัตน์ ในศตวรรษที่ 21 พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ด้านเทคโนโลยีควบคู่กับการมีคุณธรรม จริยธรรม อันจะนำไปสู่ การบริหารจัดการที่มีทั้งประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อไป

จากความสำคัญของบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ที่ส่งผลต่อการพัฒนานวัตกรรมทางการจัดการศึกษารวมถึงการพัฒนานวัตกรรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา ที่จะต้องให้ความสำคัญ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับ การศึกษาบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษา ตลอดจนพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย จำแนกตาม วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย ปีการศึกษา 2562 จำนวนทั้งสิ้น 1,095 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ของ โรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp 607-610) มีกลุ่มตัวอย่างเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา และครู รวมทั้งสิ้น 285 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ

วุฒิการศึกษา

ระดับปริญญาตรี

ระดับปริญญาโท

ระดับปริญญาเอก

ประสบการณ์การทำงาน

น้อยกว่า 5 ปี

5-10 ปี

11-19 ปี

มากกว่า 20 ปี

ตัวแปรตาม

บทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย โดยศึกษา จำนวน 4 ด้าน ซึ่งได้จากการสังเคราะห์ประกอบด้วย

1. การกำหนดวิสัยทัศน์ให้เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี
2. การส่งเสริมพัฒนาครูให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี
3. การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการที่ทันสมัยโดยใช้เทคโนโลยี
4. การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เฉพาะไว้ ดังนี้

1. **บทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล** หมายถึง ลักษณะงานที่ปฏิบัติจริงในการบริหารหรือจัดการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ

1.1. **การกำหนดวิสัยทัศน์ให้เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี** หมายถึง การกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย ที่สนับสนุน และส่งเสริม ให้มีแนวทางที่ชัดเจน ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสาร และ ICT ในการจัดการ และเปลี่ยนแปลงโครงสร้างระบบการทำงานให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ มีการเพิ่ม ขยาย และพัฒนาขีดความสามารถของการบริหารงานในสถานศึกษา ยกกระตือรือร้นการบริหารจัดการสถานศึกษา การเรียนรู้ของผู้เรียน

โดยการกำหนดตัวชี้วัดด้านเทคโนโลยี ในการประเมินผลปฏิบัติงานทางวิชาชีพของครู รวมทั้งเป็นผู้นำในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนรู้ในมิติต่าง ๆ

1.2. การส่งเสริมพัฒนาครูให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี หมายถึง ผู้บริหารให้ความสำคัญ มีการส่งเสริมพัฒนาบุคลากร และการฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรทุกคนของสถานศึกษา ให้มีความรู้ความสามารถด้าน ICT อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เห็นความสำคัญทันสมัย หลากหลาย มีจริยธรรม และมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ การเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ มีการใช้เทคโนโลยี ในการปรับเปลี่ยน กระบวนการในการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลใหม่ และปรับเปลี่ยน กระบวนการ ในการบริหารจัดการสถานศึกษา ยุคดิจิทัลใหม่ มีการพัฒนาความเป็นผู้นำในการใช้เทคโนโลยีของตนเอง และสามารถนำเทคโนโลยีหาความรู้ ทักษะ และกลยุทธ์ที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้ วิจัยและพัฒนา การผลิตและพัฒนาแบบเรียน ตำรา สื่อสิ่งพิมพ์อื่น ๆ

1.3. การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการที่ทันสมัยโดยใช้เทคโนโลยี หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการที่ทันสมัยโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ต้องให้ความสำคัญกับห้องเรียนที่ใช้จัดการเรียนการสอนยุคดิจิทัลอยู่เสมอ ต้องสนับสนุนงบประมาณ หรือสื่อวัสดุอุปกรณ์คอยติดตามพฤติกรรมการสอนของครูโดยสร้างตัวชี้วัดที่สำคัญ คือ ครูมีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างไรบ้าง และผลที่เกิดกับผู้เรียนเป็นอย่างไร ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการยกระดับการเรียนรู้ของผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้ในมิติต่าง ๆ

1.4. การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารต้องนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา เพื่อใช้ในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ทั้งการบริหารงานวิชาการ การบริหารกิจการนักเรียน การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานธุรการ การเงิน พัสดุครุภัณฑ์การบริหารงานอาคารสถานที่และการบริหารงานชุมชนและสร้างวัฒนธรรมการทำงานและบรรยากาศสถานศึกษาให้มีการใช้ ICT อย่างแพร่หลายไม่ว่าจะเป็นการจัดการเรียนการสอนของครู การบริหารงานสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา การกำหนดภารกิจ การรายงานภารกิจ ผลการดำเนินโครงการ และถอดบทเรียนการดำเนินโครงการ การจัดการระบบการเก็บข้อมูล ที่มีประสิทธิภาพ สะดวก และทันสมัย และจัดสรรปัจจัยสนับสนุนให้เอื้อต่อการดำเนินงานการบริหารงานทางไกลในฝ่ายต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานทางไกล

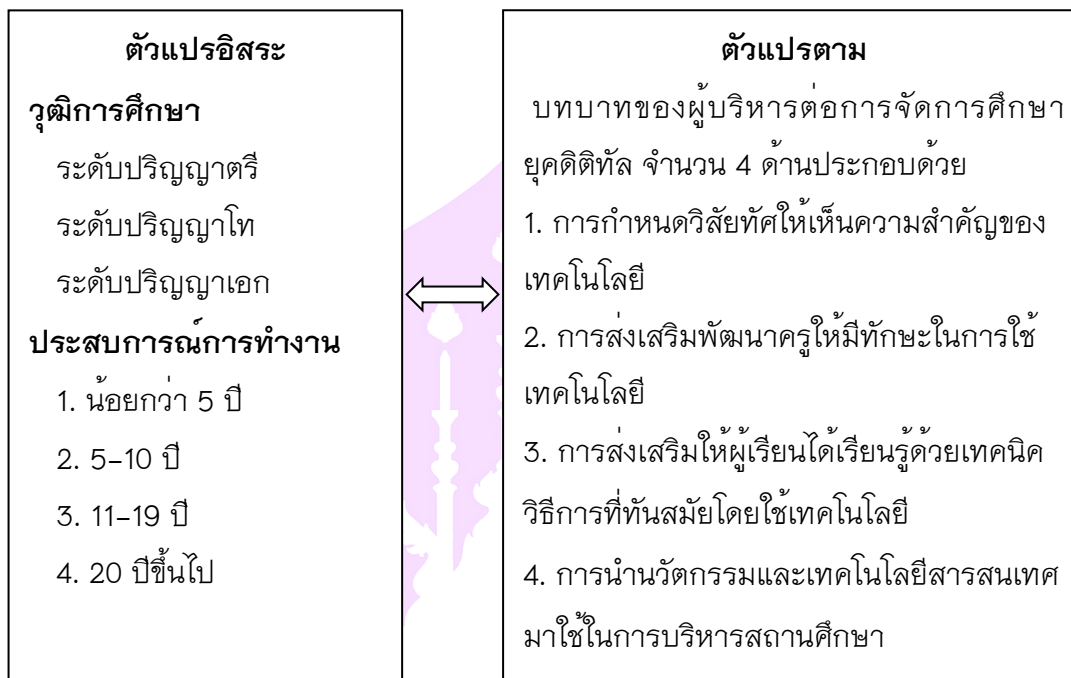
2. โรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย
หมายถึงโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองเชียงราย
จำนวน 13 โรงเรียน ประกอบด้วย

1. โรงเรียนเทศบาล 1 ศรีเกิด
2. โรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว
3. โรงเรียนเทศบาล 3 ศรีทรายมูล
4. โรงเรียนเทศบาล 4 สันป่าก่อ
5. โรงเรียนเทศบาล 5 เด่นห้า
6. โรงเรียนเทศบาล 6 นครเชียงราย
7. โรงเรียนเทศบาล 7 ฟิ่งหมื่น
8. โรงเรียนเทศบาล 8 บ้านใหม่
9. โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย
10. โรงเรียนเทศบาลบ้านคู
11. โรงเรียนอนุบาลตำบลท่าสุต
12. โรงเรียนองค์การบริหารส่วนตำบลแม่กรณ์
13. โรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ข้าวต้ม

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ผลการวิจัยนำไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย
2. ผลการวิจัยนำไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุง และการพัฒนาส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย อย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย ผู้วิจัยได้เรียบเรียงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตามลำดับดังนี้

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษายุคดิจิทัล

1. หลักการ แนวคิด เกี่ยวกับยุคดิจิทัล
2. การจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล
3. หลักการแนวคิดการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา
 2. ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา
 3. บทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนยุคดิจิทัล

1. หลักการ แนวคิด เกี่ยวกับยุคดิจิทัล

สุวิทย์ เมษินทรีย์ (2559, หน้า 1-4) ได้กล่าวไว้ว่า ไทยแลนด์ 4.0 เป็นวิสัยทัศน์เชิงนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของไทย หรือ โมเดลพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาล ภายใต้การนำของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่เข้ามาบริหารประเทศบนวิสัยทัศน์ที่ว่า “มั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน” ที่มีภารกิจสำคัญในการขับเคลื่อนปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ เพื่อปรับแก้จัดระบบ ปรับทิศทาง และสร้างหนทางพัฒนาประเทศให้เจริญ สามารถรับมือกับโอกาสและภัยคุกคามแบบใหม่ ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วรุนแรงในศตวรรษที่ 21 ได้

ประเทศไทยในอดีตที่ผ่านมาการพัฒนาด้านเศรษฐกิจเป็นไปอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ยุคแรกในการพัฒนา คือ

ยุคไทยแลนด์ 1.0 เป็น ยุคของเกษตรกรรมคนไทยปลูกข้าว เลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่เลี้ยงหมู ปลูกพืชสวน พืช ไร่ แล้วนำผลผลิตเพื่อส่งไปขายสร้างรายได้ในการดำรงชีวิต

ยุคไทยแลนด์ 2.0 เป็นยุคของอุตสาหกรรมเบา ในยุคนี้ใช้แรงงานที่มีราคาถูกแต่เริ่มจะมีเครื่องมือเข้ามาช่วยผลิต เช่น เลื่อยผ้า กระเป๋าคู เครื่องตีม เครื่องเขียน เครื่องประดับ อาหาร เครื่องใช้ไฟฟ้า เป็นต้น ซึ่งในยุคนี้ประเทศเริ่มมีศักยภาพมากขึ้น

ยุคไทยแลนด์ 3.0 เป็นยุคอุตสาหกรรมหนัก ผลิตและขายส่งออกเหล็กกล้า รถยนต์ ก๊าซธรรมชาติ และปูนซีเมนต์ เป็นต้น โดยพึ่งพาเทคโนโลยีจากต่างประเทศเพื่อนำมาส่งออกเป็นหลัก ในช่วงแรกไทยแลนด์ 3.0 มีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง แต่ว่าปัจจุบันกลับเติบโตได้เพียงแค่อ้อยละ 3-4 ต่อปีเท่านั้น ทำให้ประเทศไทยต้องตกอยู่ในภาวะรายได้ปานกลางเป็นเวลากว่า 20 ปีในขณะที่ทั่วโลกมีการแข่งขันที่สูงขึ้น ดังนั้นประเทศไทยจึงต้องเปลี่ยนสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 ให้เป็นเศรษฐกิจใหม่ (New Engines of Growth) เพื่อให้ประเทศไทยกลายเป็นกลุ่มประเทศที่มีรายได้สูงขึ้นมาเอง โดยตั้งเป้าหมายว่าจะให้เกิดภายใน 3-5 ปีข้างหน้า ปัจจุบันประเทศไทยยังติดอยู่กับโมเดลทำมาค้าได้น้อย จึงต้องการปรับเปลี่ยนให้เป็นการทำมาค้าได้ดีมาก ต้องเปลี่ยนจากการผลิตสินค้าโภคภัณฑ์ไปสู่สินค้านวัตกรรม และเปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรมไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม อย่างการเกษตร ต้องเปลี่ยนจากการเกษตรแบบดั้งเดิม ไปสู่การเกษตรแบบสมัยใหม่ ที่มีการเน้นเรื่องการบริหารจัดการโดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ หรือที่เรียกว่า Smart Farming โดยเกษตรกรต้องเริ่มรวยขึ้นและเป็นเกษตรกรที่ผู้ประกอบการเปลี่ยนจาก SME แบบเดิม ไปสู่ Smart Enterprises และ Startup ที่มีศักยภาพสูง และเปลี่ยนจากแรงงานทักษะต่ำไปสู่แรงงานที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและทักษะสูง การขับเคลื่อนไทยแลนด์ 4.0 ให้สำเร็จโดยใช้แนวทางพลังประชารัฐ โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน การค้า อุตสาหกรรม การเกษตร วิชาการ ประชาชน ชุมชน จังหวัด สถาบันการศึกษาและสถาบันวิจัยต่าง ๆ ประกอบกับการส่งเสริม SME และ Startup เพื่อขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกันนอกจากนี้แล้ว ยังต้องมีโครงสร้างโทรคมนาคมและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงมีอินเทอร์เน็ตที่ครอบคลุมในทุกพื้นที่ให้มากที่สุด เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายได้ทุกพื้นที่ในประเทศไทยแบบไม่มีสะดุด

ยุคไทยแลนด์ 4.0 หรือยุคดิจิทัล เป็นความมุ่งมั่นของนายกรัฐมนตรี ที่ต้องการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (Value-Based Economy) โดยมีฐานคิดหลัก คือ เปลี่ยนจากการผลิตสินค้าโภคภัณฑ์ ไปสู่สินค้าเชิงนวัตกรรม เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรม ไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม และเปลี่ยนจากการเน้นภาคการผลิตสินค้าไปสู่การเน้นภาคบริการมากขึ้น ดังนั้น ยุคดิจิทัล จึงควรมีการเปลี่ยนวิธีการทำที่มีลักษณะสำคัญ

คือ เปลี่ยนจากการเกษตรแบบดั้งเดิมในปัจจุบันไปสู่การเกษตรสมัยใหม่ที่เน้นการบริหารจัดการและเทคโนโลยี (Smart Farming) โดยเกษตรกรต้องร่ำรวยขึ้น และเป็นเกษตรกรแบบเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur) บริษัทเกิดใหม่ที่มีศักยภาพสูง เปลี่ยนจาก Traditional Services ซึ่งมีการสร้างมูลค่าค่อนข้างต่ำ ไปสู่ High Value Services และเปลี่ยนจากแรงงานทักษะต่ำไปสู่แรงงานที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และทักษะสูง

รากฐานการพัฒนา ตามแนวทางการพัฒนายุคดิจิทัล เริ่มต้นที่คนไทยทุกคน ปัจจัยสำคัญที่สุดการขับเคลื่อนประเทศไทย ตามยุคดิจิทัล ก็คือ คนไทยเนื่องจากการพัฒนาทุนมนุษย์ที่ดี มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม จะเป็น รากฐานในการเสริมสร้างคุณภาพและความเข้มแข็งให้กับสังคมไทย รวมทั้งสร้างรากฐานความมั่นคงของประเทศในทุกด้าน และเมื่อคนไทยมีคุณภาพก็จะสามารถลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมได้ การพัฒนาสังคมจึงต้องมุ่งพัฒนาโดยเน้นเรื่องคุณภาพและความยั่งยืน คนไทยทุกคนเป็นคนที่สำคัญของประเทศ คนไทยบางกลุ่มอาจมีศักยภาพหรือความพร้อมอยู่แล้ว แต่คนไทยบางกลุ่มอาจอยู่ระหว่างการค้นหาศักยภาพ ลองผิดลองถูก และขาดเพียงโอกาสเท่านั้น ประเทศไทยจะก้าวไปข้างหน้าไม่ได้หากละทิ้งคนไทยกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งไว้ ดังนั้นการพัฒนาคนไทยทุกคนจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่ง เป้าหมายการพัฒนายุคดิจิทัล คือ การยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนคนไทยทุกกลุ่มให้ดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มคนที่ยังต้องการเติมเต็มศักยภาพ หรือผู้ด้อยโอกาส หรือที่กำลังประสบกับปัญหาความยากจนอย่างมาก จะต้องทำให้คนในกลุ่มเหล่านี้สามารถมี โอกาสทางสังคม (Social Mobility) โดยเน้นป้องกันความเสี่ยงจากการตกอยู่ในวงจรแห่งความล้มเหลวหรือกับดักความยากจน พร้อมกับการเสริมสร้างศักยภาพไปที่ตัวคนครอบครัว และชุมชน

สรุปได้ว่า ยุคดิจิทัลคือ ยุคที่เศรษฐกิจไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (Value-Based Economy) เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรม ไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีความคิด สร้างสรรค์ และนวัตกรรม และเปลี่ยนจากการเน้นภาคการผลิตสินค้าไปสู่การเน้นภาคบริการมากขึ้น ดังนั้น ยุคดิจิทัล จึงมีการเปลี่ยนวิธีการทำที่มีลักษณะสำคัญ เช่น เปลี่ยนจากการเกษตรแบบดั้งเดิมในปัจจุบันไปสู่การเกษตรสมัยใหม่ที่เน้นการบริหารจัดการและเทคโนโลยี (Smart Farming) โดยเกษตรกรต้องร่ำรวยขึ้น และเป็นเกษตรกรแบบเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur) บริษัทเกิดใหม่ที่มีศักยภาพสูง เปลี่ยนจาก Traditional Services ซึ่งมีการสร้างมูลค่าค่อนข้างต่ำ ไปสู่ High Value Services และเปลี่ยนจากแรงงานทักษะต่ำไปสู่แรงงานที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และทักษะสูง

2. การจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล

โพยม จันทร์น้อย (2559, สื่อออนไลน์) ให้แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาในยุคดิจิทัลว่าจากปัญหาต่าง ๆ ของประเทศไทย เช่น เศรษฐกิจล้มเหลว การเมืองล้มแล้ว สังคมล้มเหลว หรือทุก ๆ ปัญหาที่ล้มเหลวต่างก็โทษการศึกษาล้มเหลว ไทยแลนด์ 4.0 เป้าหมายต้องการให้ประเทศไทยมีนวัตกรรมเป็นของตนเอง แต่หลักสูตรการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนของครูตอบสนองเป้าหมายของไทยแลนด์ 4.0 แล้วหรือยัง ทั้ง ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงและปรับหลักสูตรมาตลอดกว่า 50 ปี ถึงเวลาแล้วที่จะต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการศึกษาของประเทศ เพื่อตอบสนองการสร้างนวัตกรรมของประเทศ โดยกระทรวงศึกษาต้องเป็นผู้นำที่ต้องเดินไปพร้อมกับโรงเรียนที่เป็นหน่วยปฏิบัติ โดยตรง ดังนี้

1. ต้องกำหนดนโยบายหรือออกกฎกระทรวงนักเรียนต่อห้องต้องไม่เกิน 36 คน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการสอนอย่างจริงจัง ครูสามารถดูแลนักเรียนในการจัดกิจกรรมการสอนได้อย่างทั่วถึง จะออกข้อสอบอัตนัย ครูก็สามารถที่จะตรวจข้อสอบได้ในเวลาที่พอเหมาะ ไม่ใช่ให้นักเรียนห้องละ 50 ครูดูแลไม่ทั่วถึง ใครไม่สนใจครูจำเป็นต้องปล่อย ปัจจุบันอัตราการเกิดของประชากรน้อยมาก นักเรียนก็ลดลงทุกโรงเรียน ฉะนั้น โรงเรียนสามารถรับนักเรียนได้อย่างเพียงพอ

2. การจัดการความพร้อมของโรงเรียน หมายถึงโรงเรียนทั่วประเทศอย่างน้อยในทุกตำบล หรืออำเภอ หรือจังหวัด ต้องมีความพร้อมเท่าเทียมกัน ทั้งสื่อ อุปกรณ์ ครู อาคาร สถานที่ ต้องมีความพร้อมเท่ากัน ไม่ให้เกิดการเปรียบเทียบถึงความแตกต่าง

3. หลักสูตรต้องมีการปรับปรุง อาจจะมีหลักสูตรรายวิชา มีการยกระดับวิชา คอมพิวเตอร์ วิชาเทคโนโลยี มาเป็นวิชาหลัก ไม่ใช่เป็นส่วนหนึ่งของวิชาการงานอาชีพ การเรียนเป็นรายวิชาจะมีข้อดี คือสามารถจะเปลี่ยนรายวิชาได้ทุกปี เป็นวิชาที่โรงเรียนสามารถจัดให้นักเรียนเรียนวิชาที่ทันยุคทันสมัยได้เลย ไม่กำหนดตายตัว

4. ต้องนำสะเต็มศึกษา (STEM EDUCATION) และ Active Learning เข้ามาจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน คำว่า “สะเต็ม” หรือ “STEM” เป็นคำย่อจาก ภาษาอังกฤษของ ศาสตร์ 4 สาขาวิชา ได้แก่ วิทยาศาสตร์ (Science) เทคโนโลยี (Technology) วิศวกรรมศาสตร์ (Engineering) และคณิตศาสตร์ (Mathematics) หมายถึง องค์ความรู้ วิชาการของศาสตร์ทั้งสี่ที่มีความเชื่อมโยงกันในโลกของความเป็นจริงที่ต้องอาศัยองค์ความรู้ต่าง ๆ มาบูรณาการเข้าด้วยกันในการดำเนินชีวิตและการทำงานการจัดการเรียนการสอนของไทยเรา ครูผู้สอนจะสอนแยกส่วน ไม่เคยนำมาบูรณาการในชั้นงาน หลักของนวัตกรรมทั้งหมดเกิดจากการบูรณาการของ คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์เป็นส่วนใหญ่ แล้วจึงเกิดนวัตกรรมจนกลายเป็นเทคโนโลยี

ต่อมาได้มีการนำเทคโนโลยีมาบูรณาการกับวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ จึงเกิดนวัตกรรมใหม่ ต่อ ยอดไปเรื่อย ๆ ทั้งนี้ โดยใช้กระบวนการทางวิศวกรรมในการสร้างนวัตกรรม

การสอนให้นักเรียนสร้างนวัตกรรมนั้น ต้องสอนให้นักเรียนรู้แบบโครงการ หรือการสร้างชิ้นงาน โดยในโครงการหรือชิ้นงานนั้น นักเรียนต้องตอบได้ว่ามี คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ หรือเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องอย่างไร ในอดีตการสร้างชิ้นงานของนักเรียนเราไม่เคยนำวิชา STEM เข้ามาบูรณาการ ตัวอย่างเช่น อดีตการหุงข้าวเป็นวิถีชีวิตประจำวัน แม่บอกให้กรอกข้าว 1 หรือ 2 กระป๋อง ใส่น้ำให้สูงจากข้าวสาร 1 ช่อ หรือแล้วแต่บางคนให้ท่วมหลังมือ การหุงข้าวใช้ไม้พินหรือถ่าน หุงข้าวสุกไม่ดิบสามารถรับประทานได้เสร็จก็จบ แต่เราไม่เคยนำหลักคณิตศาสตร์เรื่องการตวง เรื่องปริมาตร หลักวิทยาศาสตร์ เรื่องความร้อน เข้ามาคิดในเรื่องการหุงข้าว ญี่ปุ่นนำหลักของ STEM มาใช้ในการหุงข้าว โดยใช้หลักของคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เช่น เรื่องของปริมาตร การตวง เรื่องของความร้อน เรื่องของเวลา จนสามารถสร้างหม้อหุงข้าวไฟฟ้าได้สำเร็จ และมีการพัฒนาขึ้นมาเรื่อย ๆ เช่น กำหนดเวลาในการหุงข้าว การอุ่นข้าว การต้มข้าว ฯลฯ หรือขอยกตัวอย่างในชีวิตจริง คนไทยมีการปรุงอาหารต่าง ๆ มากมาย เช่น แกงบาง ทำขนมบ้าง บางคนทำอร่อย บางคนไม่อร่อย ขึ้นอยู่กับฝีมือ การปรุงอาหาร หรือขนม ก็ใช้ความเคยชินในการปรุง เช่น การเหยาะน้ำปลา ใส่น้ำตาล ใส่น้ำมัน เป็นฝีมือเฉพาะคน แต่ถ้าเรานำหลัก STEM เข้ามาจับ ก็จะทำให้เกิดแฟรนไชส์ (Franchise) เป็นของตนเอง ฉะนั้นหลักสูตรต้องกำหนดให้นักเรียนต้องมีโครงการ หรือชิ้นงานที่ตอบโจทย์ STEM ได้ ครูผู้สอนในกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการงานอาชีพ ต้องมีความรู้ในนำ STEM มาบูรณาการในโครงการ หรือชิ้นงานของนักเรียนได้ ส่วน Active Learning เป็นการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริง สร้างชิ้นงานเป็นของตนเองได้จริง โดยงานเดี่ยวหรืองานกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับ STEM ถ้าเป็นวิชาที่เป็นเนื้อหา นักเรียนสามารถที่จะสรุปนำเสนอผลงานของตนเองได้

5. ต้องสร้างตัวชี้วัดระดับบุคคลในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู เพื่อจะทำให้ทราบจุดเด่นจุดด้อย ต้องพัฒนาครูเป็นรายบุคคล กระทรวงต้องการให้ครูเป็น อย่างไรก็ตามที่กำหนดตัวชี้วัดมาประเมินในสิ่งที่ต้องการให้เป็นปัจจุบันตอบไม่ได้ว่าครูแต่ละคนมีสิ่งที่จะต้องพัฒนาอะไรบ้าง จุดเด่นของครูมีอะไรบ้าง เช่น ต้องการให้ครูนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน ก็ต้องสร้างตัวชี้วัดเพื่อประเมินครูว่ามีการใช้ได้หรือเปล่า เช่น กระทรวงมีนโยบายอย่างไร นโยบายจะสำเร็จหรือไม่ต้องกำหนดตัวชี้วัดของนโยบายนั้น ๆ ระดับโรงเรียน และระดับตัวบุคคลของแต่ละนโยบาย ถึงจะตอบโจทย์แห่งความสำเร็จนั้นได้

ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ (2560, หน้า 1-3) อธิบายว่า การศึกษา 4.0 เป็นการพัฒนาการของการศึกษาที่ไม่ใช่เพียงแค่เข้าใจ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ดีความได้แต่เป็นการศึกษาที่แท้จริงต้องทำให้ผู้เรียนสร้างผลผลิตหรือนวัตกรรมใหม่ออกมาได้ ซึ่งจะ เป็นสิ่งที่ติดตัวนักเรียน นักศึกษาไปตลอดชีวิต สอดคล้องกับความเชื่อที่ว่า ค่าของคนอยู่ที่ผลของงาน และจะช่วยแก้ปัญหาบริโภคนิยมที่เกาะกินสังคมไทยมาอย่างยาวนาน

บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในยุค Thailand 4.0 โดยแยกหัวข้อให้เห็นชัดเจน ดังนี้ (พาสนา จุฬรัตน์, 2561, หน้า 2366)

1. ด้านส่งเสริมการเตรียมหลักสูตร

การศึกษาทุกระดับจำเป็นต้องได้รับการปฏิรูป เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป อย่างรวดเร็ว การศึกษาหรือหลักสูตรในยุค Thailand 4.0 ควรมีเป้าหมายหลักเพื่อผลผลิต โดยครูต้องฝึกให้ ผู้เรียนใช้ทักษะการคิดมากกว่าการใช้ความจำ ไม่เน้นการสอน/การเรียนแบบท่องจำ ไม่เน้นการสอบเพื่อให้ได้ คะแนนสูง ๆ ครูผู้สอนควรเลิกการบรรยายเป็นสำคัญ แต่ควรให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์และใช้สถานการณ์ปัญหา เป็นฐานในการเรียนรู้ (Problem Base Learning) และใช้การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ลักษณะเหล่านี้เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ โดยผู้เรียนได้แสวงหาความรู้มาใช้ในการ แก้ปัญหาที่ได้รับมอบหมายอย่างมีกระบวนการและมีขั้นตอน ซึ่งจะทำได้มาซึ่งความรู้ที่ทันต่อเหตุการณ์และ เป็นความรู้ที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้จริง (เอกนถน บางท่าไม้ 2561, p 34 อ้างอิงใน Walton, H. and Matthews, M., 1989) นอกจากนี้ ครูต้องสอนน้อย แต่ให้ผู้เรียนเรียนมาก และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือ กระทำด้วยตนเอง ให้ผู้เรียนเลือกเรียนและกระทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจของตน โดยครูผู้สอนต้องเชื่อมั่นในตัวผู้เรียนว่ามีความสามารถในการแสวงหาความรู้ และสร้างองค์เรียนรู้ด้วยตนเองได้ ในขณะที่เดียวกัน หลักสูตรทุกระดับควรมีการสอนเรื่องความดีและคุณธรรมควบคู่ไปกับการสอนเรื่องขององค์ ความรู้โดยเฉพาะครูผู้สอนและพ่อแม่ควรเริ่มสั่งสอนและปลูกฝังด้านคุณธรรมให้กับเด็กตั้งแต่การศึกษาในระดับ ปฐมวัย ให้เด็กรู้จักแยกแยะความดีกับความชั่ว ให้รู้จักแบ่งปัน มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีความละเอียดหรือเกรง กลัวต่อบาป เพราะคุณธรรมเหล่านี้เป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

สถาบันการศึกษาควรมีการส่งเสริมการเรียนการสอนและนำ “STEM Education (Science, Technology, Engineering, Mathematics)” มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยเฉพาะวิชาวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ เพราะเป็นศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับโลกและวัตถุต่าง ๆ ซึ่งมีความสำคัญยิ่ง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมี ความเข้าใจและรู้เท่าทันโลกหรือสถานการณ์ต่าง ๆ

ที่เกิดขึ้น และสามารถนำความรู้ในศาสตร์เหล่านี้ (STEM) ไป บูรณาการและพัฒนานวัตกรรม (Innovation) อันเป็นฐานในการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคตได้นอกจากนี้ โรงเรียน สถานประกอบการของรัฐและเอกชน พิพิธภัณฑ์ แหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ฯลฯ ควรจัดให้มี ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องแสดงนิทรรศการ และห้องสาธิต เพื่อให้ผู้เรียนได้มาศึกษาดูงาน ได้สะดวก เพราะการเรียนรู้ในยุค 4.0 ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะในห้องเรียนแล้วอีกต่อไป แต่ผู้เรียน สามารถเรียนรู้นอกห้องเรียนได้ตลอดเวลา เช่นกัน

การจัดการเรียนรู้ทุกวิชาควรต้องเป็นไปในทำนองเดียวกัน โดยมีความทันสมัย ไม่กำหนดรูปแบบการเรียนรู้ที่ตายตัว แต่ควรมีความยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมตามความถนัดของผู้เรียนและ สถานการณ์ต่าง ๆ มีกระบวนการเรียนรู้แบบต่อเนื่อง และผู้เรียนทุกคนต้องร่วมมือกันในการเรียนรู้ นอกจากนี้ การจัดความพร้อมของโรงเรียนแต่ละ แห่งควรต้องเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นสื่อ อุปกรณ์ ครูผู้สอน และอาคาร สถานที่ เพื่อไม่ให้เกิด การเปรียบเทียบถึงความแตกต่าง อย่างไรก็ตาม การปรับปรุงหลักสูตรอย่างเดียวยังคงไม่ เพียงพอต่อการก้าวสู่ยุค 4.0 ที่ประสบความสำเร็จอย่างแน่นอน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำเป็นต้องปรับปรุง ตำราเรียนที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ เกิดความสงสัย เกิดคำถาม และอยากค้นคว้าหาคำตอบ ดังนั้น ตำราเรียนจึงควรต้องตอบสนองความต้องการของผู้เรียน จริง ๆ และระบบการประเมินก็ควรให้มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับหลักสูตรด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะข้อสอบที่ใช้วัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ควรเป็นข้อสอบอัตนัย หรือเป็นสถานการณ์ ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นในลักษณะการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมี วิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดแก้ปัญหา เป็นต้น อันจะช่วยให้ผู้เรียนมี ความสามารถในการคิด ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2556) กล่าวว่าความสามารถในการคิดเป็น พื้นฐานสำคัญที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งใน การดำรงชีวิตของบุคคลได้อย่างมีคุณภาพในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนา ประเทศ นอกจากนี้ ครูผู้สอนควรปรับระบบการสอบให้มีจำนวนน้อยลง เพื่อ ไม่ให้ผู้เรียนติดกั งวลกับการเตรียมตัวสอบมากเกินไป เพราะบางครั้งปริมาณของจำนวนข้อสอบที่มากเกินไป ไม่ สามารถสะท้อนความรู้ที่ผู้เรียนมีได้อย่างแท้จริง

2. ด้านการส่งเสริมบทบาทของครูผู้สอนในยุค Thailand 4.0

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการ อุดมศึกษา, หน้า, 2559) กล่าวว่าการศึกษาในยุค Thailand 4.0 ควรมีการสร้างคนหรือผู้เรียน ให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ด้วยเช่นกัน ดังนั้น ในยุคนี้ การกำหนดสมรรถนะและบทบาทของ ครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 จึงมีการกล่าวถึงเป็นลำดับแรก ๆ เนื่องจากคุณภาพของครูผู้สอนมัก

เป็นปัจจัยสำคัญของความสำเร็จทางด้านการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน และหน้าที่ของ ครูผู้สอนจึงมิใช่การสอนหนังสือเพื่อส่งต่อความรู้ไปสู่ผู้เรียนเท่านั้น แต่ครูควรเป็นผู้ที่มีบทบาทในการหล่อหลอม ให้เกิดทักษะที่สำคัญแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ครูผู้สอนจึงมีหน้าที่เป็น “ผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ หรือ เรียกว่า กระบวนการ (facilitator)” มากกว่าซึ่งบทบาทสำคัญของครูผู้สอนในยุค 4.0 คือ ครูมีหน้าที่วางแผนการ จัดการเรียนรู้ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และเตรียมสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมกับวัยและเนื้อหา ที่เรียน รวมทั้งครูผู้สอนควรกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนสนใจในการเรียนรู้โดยครูผู้สอนควรจัดการเรียนรู้ ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างแท้จริง ควรมีลักษณะที่เอื้อต่อการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ได้ลงมือ ปฏิบัติ และรู้วิธีแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ จนทำให้ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ที่มีอยู่มาบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ เพื่อสร้างผลผลิตหรือนวัตกรรมขึ้นมาได้เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของ ประเทศ ซึ่งคุณลักษณะนี้จะดึงดูดผู้เรียนไปตลอดชีวิต ต้องฝึกให้ผู้เรียนเรียนรู้ภูมิปัญญาหลักของไทยและจากทั่วโลก ที่สำคัญต้องให้ผู้เรียนเรียนรู้กระบวนการที่จะแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ โดยสอนวิธีวิจัยตั้งแต่ชั้น ประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา และครูผู้สอนก็ต้องทำวิจัยชั้นเรียน โดยนำผลการวิจัยด้านการเรียนการสอนมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ เพราะการวิจัยเป็นกระบวนการในการแสวงหาคำตอบ การแสวงหาความรู้ใหม่ และการสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่นำเชื่อถือได้ โดยผ่านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และการ วิจัยด้านการเรียนการสอนนับเป็นตัวบ่งชี้ของความก้าวหน้าของศาสตร์ทางการสอนประเภทหนึ่ง (ชนาธิป พรกุล, หน้า 2552)

ครูผู้สอนควรจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนรู้จักการคิดวิเคราะห์ เน้นการวิเคราะห์ปัญหาเป็นรายบุคคล มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง ฝึกให้ผู้เรียนตรวจสอบ ทบทวน และกำกับตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต้องมีความมั่นใจในตนเอง และสนับสนุนให้ผู้เรียนกล้าคิดนอกกรอบ คิดสิ่งที่แปลกแหวกแนว ไม่เหมือนความคิดของคนทั่วไป ครูควรเตรียมคำถามที่แปลกใหม่/ท้าทายความสามารถของผู้เรียน และในการสอนให้ผู้เรียนสามารถสร้างนวัตกรรมได้นั้น ครูผู้สอนต้องฝึกให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านการทำโครงการ/โครงการที่มี การสรุปผลการศึกษาค้นคว้าในรูปแบบการจัดสัมมนา การเสวนา และการจัดนิทรรศการ เป็นต้น เพราะรูปแบบ การเรียนรู้ลักษณะนี้จะเป็นเวทีให้ผู้เรียนได้ฝึกการบริหารจัดการ การวางแผน การแก้ปัญหา ตลอดจนการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน ๆ อันเป็นกระบวนการที่จะช่วยทำให้ผู้เรียนได้ผลิตผลงาน หรือนวัตกรรมที่เป็นองค์ ความรู้จากกระบวนการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์นั่นเอง การจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในยุค 4.0 จึงควร

เป็นการ เรียนการสอนที่เน้นการคิดอย่างสร้างสรรค์ (Creative Learning) ด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ การสร้างชุมชนแห่งความสงสัย (Community of Inquiry) ก็นับเป็นภารกิจหลักอีกอย่างหนึ่งของครูผู้สอน โดยครูต้องสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีความกระหายใคร่รู้ กระตือรือร้น และ อยากค้นหาคำตอบ เพราะความสงสัยจะนำไปสู่การตั้งคำถามและแสวงหาคำตอบ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนกลายเป็น “Active Learner” โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้โดยยึดปัญหาเป็นฐาน (Problem Base Learning = PBL) ซึ่ง ผู้เรียนอาจจะค้นหาคำตอบที่เป็นจริงได้จากทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ดิเรก พรสีมา (2559) กล่าวว่า ใน กระบวนการของการเรียนรู้โดยยึดปัญหาเป็นฐาน ผู้เรียนอาจค้นหาคำตอบได้จาก ห้องทดลอง ห้องปฏิบัติการ แพลงสาธิต โรงงาน สถานประกอบการ บริษัท ห้างร้านที่เป็น ธุรกิจของรัฐและเอกชน จึงทำให้เกิดคำว่า “Work-based Learning” หรือ “Work-integrated Learning” หรือ “Site-based Learning” ขึ้น และสถาน ประกอบการเหล่านี้ก็จะกลายเป็นส่วนหนึ่งของห้องเรียนในยุค 4.0 และจากการจัดการเรียนรู้โดยยึดปัญหาเป็นฐานนี้ ก็จะช่วย ให้ครูผู้สอนและผู้เรียนค้นพบความรู้ใหม่ สร้างสรรค์ความรู้ใหม่ และสร้างนวัตกรรมใหม่ได้เพราะ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เผชิญสถานการณ์ที่เป็นปัญหาจริง และร่วมกันคิดหาทางแก้ปัญหาต่าง ๆ จะช่วยให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย (Meaningful Learning) และนำไปสู่ การพัฒนาทักษะกระบวนการ ต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และการเรียนรู้ตลอดชีวิต (ทิตนา แชมมณี, 2553, หน้า 137) ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าบทบาทและหน้าที่ของครูผู้สอนในยุค Thailand 4.0 คือ เป็นผู้อำนวยความสะดวก ในการเรียนรู้ที่ทำหน้าที่หล่อหลอมให้ผู้เรียนเกิด “ทักษะ” ด้านต่าง ๆ ที่คงอยู่และมีพัฒนาการเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และเน้นให้ผู้เรียนใช้การคิด วิเคราะห์การแก้ปัญหา และการคิดสร้างสรรค์ ที่สามารถนำไปเป็นฐานใน การสร้างผลผลิต หรือนวัตกรรม (Innovation) ได้ในอนาคต เพื่อตอบสนองนโยบาย Thailand 4.0 ของประเทศ คือ การก้าวไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง และทรัพยากรบุคคลของประเทศเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และใช้ความสามารถนั้นในการขับเคลื่อนประเทศ

3. ด้านการส่งเสริมทักษะที่สำคัญสำหรับผู้เรียนในยุคไทยแลนด์ 4.0

การจะก้าวเข้าสู่ยุค Thailand 4.0 ในบริบทที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา นอกจากการปรับปรุงเรื่องของ หลักสูตร ตำรา และบทบาทของครูผู้สอนแล้ว เราก็ควรจะต้องส่งเสริม ทักษะแห่งอนาคตให้กับผู้เรียนด้วย เพราะ เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคมในอนาคต ซึ่งทักษะที่สำคัญเหล่านี้ ได้แก่ ทักษะการคิดเชิงบริหาร ทักษะการใช้ Internet ทักษะการคิดวิเคราะห์ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะ การแก้ปัญหาทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลทักษะด้าน

ภาษาอังกฤษ ทักษะด้านคณิตศาสตร์ และทักษะด้านจิตสาธารณะ โดยมีรายละเอียดดังนี้ (อานนท์ คักดีวรวิชัย, 2560, สื่อบนออนไลน์)

3.1 ทักษะการคิดเชิงบริหาร (Executive Function Skills)

ในการก้าวเข้าสู่ยุค Thailand 4.0 ทักษะที่จำเป็นสำหรับเด็กไทย คือ ทักษะการคิดเชิงบริหาร (Executive Function: EF) ซึ่งเป็น ทักษะทางสมองที่เด็กใช้ควบคุมอารมณ์ ความคิด และการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อกำกับตนเองให้สามารถ ทำงานจนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ EF จะช่วยให้เด็กคิดเป็น เรียนรู้เป็น แก้ปัญหาเป็น สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และที่สำคัญช่วยลดปัญหาความล้มเหลวทางการเรียนรู้ที่เรียนออกจากโรงเรียน กลางคัน และห่างไกลจากการใช้ยาเสพติด จากงานวิจัยพบว่าเด็กไทยมี EF ค่อนข้างต่ำ จึงส่งผลให้เด็กเมื่อเติบโตขึ้นมักตัดสินใจผิดพลาด มีปัญหาความจำ ไม่มีความยับยั้งชั่งใจ หุนหันพลันแล่น โดยเฉพาะเมื่อเจอสิ่งที่ทำทนายหรือสิ่งที่ไม่ดี ดังนั้นสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงต้องหันมาให้ ความสำคัญกับการพัฒนา EF ให้กับเด็ก โดยเฉพาะในโรงเรียน ครูผู้สอนควรจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้ลงมือปฏิบัติ ฝึกการคิด การวางแผน การแก้ปัญหา การควบคุมอารมณ์ การกำกับตนเอง และการยั้งคิด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครูควรปล่อยให้เด็กได้ออกไปเรียนรู้ตามธรรมชาติของเด็ก ในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย และมี อิสระ ทักษะ EF ที่สำคัญประกอบด้วยทักษะย่อย 9 ด้านดังนี้

1. ทักษะความจำที่นำมาใช้งาน (Working Memory)
2. ทักษะการยืดหยุ่นทางความคิด (Shift Cognitive Flexibility)
3. ทักษะการยับยั้งชั่งใจ (Inhibitory Control)
4. ทักษะการใส่ใจจดจ่อ (Focus)
5. การควบคุมอารมณ์ (Emotion Control)
6. การตรวจสอบตนเอง (Self-Monitoring)
7. การริเริ่มและลงมือทำ (Initiating)
8. การวางแผนและการจัดระบบดำเนินการ (Planning and Organizing)
9. การมุ่งเป้าหมาย (Goal-Directed Persistence)

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาทักษะสมองด้าน EF เด็กจะได้รับประโยชน์สูงสุด ถ้าเด็กได้รับการพัฒนา ตั้งแต่ช่วงปฐมวัย อายุระหว่างแรกเกิดถึง 6 ขวบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครูผู้สอนไม่ควรให้เด็กปฐมวัยเร่งเรียนเรื่องการ อ่าน การเขียนมากเกินไป จนไปกีดกั้นการพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ ของเด็ก เช่น ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการคิดวิเคราะห์ และทักษะการคิดแก้ปัญหา เป็นต้น ศาสตราจารย์ นายแพทย์วิจารณ์ พานิช กล่าวว่าในปัจจุบัน เด็กที่เก่ง

และฉลาดคือ เด็กที่สามารถเรียนรู้ได้ดี สอบได้คะแนนสูง ๆ สามารถอ่านออกเขียนได้ ซึ่งเราต้องปรับเปลี่ยนความคิดเสียใหม่ว่า เด็กเก่งคือ เด็กที่สามารถควบคุมอารมณ์ของ ตนเองได้ รู้จักยับยั้งชั่งใจตนเอง สามารถคิดตัดสินใจ และแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมดั่งนั้น เราจึงต้องฝึกทักษะ EF ให้แก่เด็กตั้งแต่ช่วงต้น ๆ ของชีวิต เพราะเด็กที่มี EF ดีจะมีทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิตที่ดี และมักจะ เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ประสบความสำเร็จในอนาคต ดังคำกล่าวที่ว่า “EF คือรากฐานอันแข็งแกร่งของการพัฒนามนุษย์” ดังนั้น ในการพัฒนาประเทศไปสู่ยุค 4.0 ที่ประชากรในชาติมีรายได้สูง และขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรมเด็ก ผู้เรียน หรือผู้ใหญ่ จำเป็นต้องมีทักษะการคิดเชิงบริหารอย่างแน่นอน

3.2 ทักษะการใช้ Internet (Internet Skills)

Internet เป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการค้นคว้าหาความรู้ โดยเฉพาะในปัจจุบัน เราคงปฏิเสธ ไม่ได้ว่า Internet มีประโยชน์และจำเป็นอย่างยิ่งต่อการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กหรือผู้เรียนก้าวเข้าสู่ยุค 4.0 เด็กในปัจจุบันจะอยู่กับ Internet เกือบตลอดเวลา เด็กใช้ชีวิตส่วนใหญ่ไปกับ Social Media รวมทั้งเรียน หนังสือกับ Youtube นั้นแสดงว่าเด็กหรือผู้เรียนไม่สามารถหลีกเลี่ยงจากกระแสของเทคโนโลยีเหล่านี้ได้ อย่างไรก็ตาม ทักษะการใช้ Internet ก็เปรียบเสมือนเหรียญที่มี 2 ด้าน คือ มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ถ้าเด็กหรือผู้เรียนหมกมุ่นอยู่กับการท่อง Internet เพื่อสร้างความบันเทิงให้กับตนเอง เช่น เล่นเกม facebook, line, instagram และ shopping โดยไม่สนใจการเรียนและการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนหรือบุคคลอื่น Internet ก็จะมีผลกระทบต่อผู้เรียนดั่งนั้น ในฐานะครูผู้สอน ครูควรแนะนำและให้แนวทางในการใช้ Internet อย่างเหมาะสมแก่ ผู้เรียน เช่น ครูต้องสอนให้ผู้เรียนรู้จักแบ่งเวลาในการใช้ Internet ให้เหมาะสม โดยเฉพาะ เวลาที่ใช้ internet เพื่อศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล ควรจะมีระยะเวลายาวนานกว่าเพื่อความบันเทิง และครูควรแนะนำ แหล่งอ้างอิงหรือ ฐานข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการเรียนรู้แก่ผู้เรียน รวมทั้งครูควรฝึกให้ผู้เรียนรู้จักเลือกและแยกแยะข้อมูลประเภทต่าง ๆ ที่หลากหลาย อันจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการใช้ Internet ได้มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2560, หน้า 19) กล่าวว่าในปัจจุบัน เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษ เป็น ทิศทางของการพัฒนาที่จำเป็นเนื่องจากเป็นช่วงการเข้าสู่ยุค “Internet of thing” ซึ่งกิจกรรมในชีวิตประจำวัน ของบุคคลส่วนใหญ่มักผ่านโครงข่ายการเชื่อมต่อขนาดใหญ่ และคงหนีไม่พ้นกระบวนการเรียนรู้ที่เปิดกว้าง สำหรับการค้นคว้าหาความรู้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด จนทำให้เกิด knowledge network หรือศูนย์การเรียนรู้บนเครือข่าย โดย UniNet จะทำหน้าที่เป็นโครงข่ายเชื่อมโยงทุกสถาบันการศึกษาทุกระดับทั้งรัฐและเอกชน และมี Thai MOOCs เป็นเนื้อหาของการเรียนรู้ที่วางอยู่บนโครงข่าย Network

เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าถึงทุกองค์ความรู้ได้ ตลอดเวลา โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ (วิรัช ปันท์ศิริโรจน์, 2559, หน้า 3)

3.3 ทักษะการคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking Skills)

นายแพทย์ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ รมช. กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2559, หน้า 10-13) กล่าวว่าการศึกษาในยุค Thailand 4.0 ควรมีการสร้างคนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นทักษะในการคิดวิเคราะห์เป็นหลัก เพราะบุคคลที่รู้จักคิดวิเคราะห์จะเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน การคิดวิเคราะห์เป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตและเป็นพื้นฐานของการคิดทั้งหมด บุคคลที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์จะมีความสามารถในด้านต่าง ๆ เหนือกว่าบุคคลทั่วไป ดังนั้น ในการจัดการ เรียนรู้เพื่อเอื้อต่อการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ให้กับผู้เรียน ครูผู้สอนต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการคิด วิเคราะห์ให้ดีเสียก่อน หลังจากนั้นจึงค่อย ๆ สอดแทรกหรือบูรณาการการคิดวิเคราะห์เข้าไปในกระบวนการ จัดการเรียนรู้อื่นๆ (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2556, หน้า 69) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ให้แก่ผู้เรียนไว้ดังนี้

1. ครูผู้สอนกำหนดสิ่งต่าง ๆ เช่น เรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ แล้วให้ผู้เรียนฝึกการวิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ ของสิ่งเหล่านี้ตามที่ครูกำหนด
 2. ครู กำหนดจุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์ให้ชัดเจนว่าต้องการให้ผู้เรียนวิเคราะห์เพื่ออะไร
 3. ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการพิจารณาข้อมูลความรู้ ทฤษฎี หลักการ และกฎเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ว่าจะใช้หลักใดเป็นเครื่องมือในการ วิเคราะห์
 4. ให้ผู้เรียนได้ฝึกการสรุปและรายงานผลการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบและชัดเจน
- นอกจากนี้ ครูผู้สอนควรตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน การตั้งคำถามที่ดีจะเป็นประโยชน์และช่วยพัฒนาการคิดได้เป็นอย่างดี และครูผู้สอนควรจัดบรรยากาศภายในห้องเรียนที่มีการเปิดรับการ เรียนรู้มากขึ้น โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถคิด ตัดสินใจ และเลือกสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง และเมื่อผู้เรียนทำผิด ครูก็ไม่ควรลงโทษเด็ก เพราะการเรียนรู้แบบลองถูกลองผิด ก็นับเป็นการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่ช่วยฝึกให้ผู้เรียน สามารถคิดวิเคราะห์ได้ เพราะการเรียนรู้จากความผิดพลาด จะทำให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์หรือแยกแยะประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ และจะประเมินว่าจะทำเช่นนี้อีกหรือไม่ในคราวต่อไป

3.4 ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking Skills)

การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นความสามารถทางการคิดที่ช่วยให้บุคคล ไตร่ตรอง พิจารณา ประเมินข้อมูลและสิ่งต่าง ๆ อย่างรอบด้าน รู้ที่มาที่ไป เข้าใจเหตุและผล ซึ่งจะช่วยลดความผิดพลาดในการ ตัดสินใจได้ ในการขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่ประเทศที่ บุคคลสามารถพัฒนานวัตกรรมได้เอง จำเป็นที่เด็กหรือ ผู้เรียนควรได้รับการส่งเสริมให้มีความคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นผู้ที่ไม่หลงเชื่ออะไรง่าย ๆ ต้องรู้จักคิดอย่างรอบด้าน สามารถประมวลข้อมูลทั้งทางด้านข้อเท็จจริง และความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นที่คิดทั้งทาง กว้าง ทางลึก และไกล ตลอดจนสามารถวิเคราะห์ข้อมูลและพิจารณาข้อมูลอย่าง สมเหตุสมผลได้ (ทิตนา แคมมณี, 2553, หน้า 114-115) และชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2557, หน้า 100) กล่าวว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นการคิดที่มีความสำคัญยิ่ง ต่อการดำเนินชีวิต หากบุคคลได้รับการฝึกฝนจะทำให้สามารถคิดตัดสินใจในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้อย่าง รอบคอบ เป็นความคิดที่ช่วยในการจัดระบบข้อมูล เชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์ สามารถ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น รวมทั้งยังเป็นเครื่องมือสำหรับการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ค้นคว้าและสร้างองค์ ความรู้ด้วยตนเอง ทำให้พิจารณาอย่างไตร่ตรองและเกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ ขึ้น

สังคมปัจจุบันเต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสารมากมายที่มีทั้งเป็นข้อมูลจริงและเป็นเท็จ โดยเฉพาะในโลก online ที่เต็มไปด้วยการทะลักทลายของข้อมูล (information overload) จำเป็น อย่างยิ่งที่บุคคลต้องใช้การคิด อย่างมีวิจารณญาณในการรับและแยกแยะข้อมูล ประกอบกับ ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่ยุค 4.0 แล้ว ซึ่งบุคคลหรือ ผู้เรียนจะต้องสามารถสร้างนวัตกรรมหรือ งานวิจัยได้ ซึ่งในการกระทำกิจกรรมหรืองานดังกล่าว อาศัยความคิด สร้างสรรค์เพียงอย่าง เดียวคงไม่เพียงพอ แต่ต้องอาศัยทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณด้วย ดังนั้น ในการจัดการ เรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณให้แก่ผู้เรียน ครูผู้สอนควรให้ผู้เรียนฝึกการ สังเกต ฝึกการ อธิบายหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ โดยเน้นการใช้เหตุผล ฝึกการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นโดย ไม่ใช่อารมณ์ แต่ต้องอยู่บนพื้นฐานของเหตุผล ฝึกการเปรียบเทียบและการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ ฝึกการ วิพากษ์/วิจารณ์และจำแนกหา จุดเด่น-จุดด้อย คิดถึงข้อดีข้อเสีย รวมทั้งฝึกการสรุปความ (ทิตนา แคมมณี, 2553, หน้า 56) นอกจากนี้ ครูไม่ควรเน้นการท่องจำหรือให้ทำตามที่ครูบอก แต่ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึก การคิดในหลาย ๆ มิติ โดยฝึกทั้งการพูดและการเขียนไปพร้อม ๆ กัน ครูควรใช้คำถามที่ท้าทายรวมทั้งจัดสื่อการสอนที่น่าสนใจ เพื่อกระตุ้นผู้เรียนได้คิดหาคำตอบและแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องราวได้อย่างมีวิจารณญาณ ตลอดจนครูผู้สอน ควรให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดอย่างมี วิจารณญาณจากเนื้อหาที่มีความหลากหลาย เช่น จากข่าวหรือเหตุการณ์สำคัญ

3.5 ทักษะการแก้ปัญหา (Problem Solving Skills)

ในการก้าวเข้าสู่ยุค Thailand 4.0 ทักษะการแก้ปัญหาเป็นทักษะที่มีความสำคัญยิ่ง ประเทศชาติ จะไม่สามารถพัฒนาหรือสร้างนวัตกรรมของตนขึ้นมาได้ ถ้าทรัพยากรบุคคลไม่มีทักษะในการแก้ปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในตัวผู้เรียนจำเป็นจะต้องได้รับการพัฒนาและฝึกฝนให้มีทักษะนี้ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การใช้บทบาทสมมติ โครงการงาน การสืบสวนสอบสวน และการศึกษานอกสถานที่ เป็นต้น อย่างไรก็ตามไม่มีวิธีการจัดการเรียนรู้หรือวิธีการสอนใดที่ดีที่สุดที่จะสอนให้ผู้เรียนมีทักษะในการแก้ปัญหาได้ นอกเสียจากการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ครูผู้สอนควรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ได้คิด อธิบาย อภิปราย และเปรียบเทียบแนวคิดที่หลากหลายจนเกิดเป็นกระบวนการแก้ปัญหของตัวผู้เรียนเอง (ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์, หน้า 2558) และจากผลการวิจัยพบว่าการจัดการเรียนรู้แบบเปิด (Open Approach) ที่ให้ ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ส่วนบุคคลของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และ ความสามารถในการหาแนวทางการแก้ปัญหาที่แตกต่างกันของผู้เรียน สามารถช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนา กระบวนการคิด และการแก้ปัญหาได้อย่างเต็มศักยภาพ ดังนั้น ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการ แก้ปัญหาให้กับผู้เรียน ครูผู้สอนไม่ควรเน้นการเรียนรู้ที่มุ่งคำตอบที่ถูกต้อง โดยละเลยกระบวนการในการได้มาซึ่งคำตอบ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนขาดทักษะในการแก้ปัญหา และไม่สามารถนำความรู้ที่มีไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ อื่น ๆ ได้ นอกจากนี้ ครูผู้สอนควรนำเสนอสถานการณ์ปัญหาที่แปลกใหม่ และไม่คุ้นเคย เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียน เกิดความอยากรู้อยากเห็นและพยายามค้นคว้าหาแนวทางในการแก้ปัญหาที่หลากหลายด้วยตนเองรวมทั้งครูควร เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ แสดงความคิดเห็น และฝึกการซักถามในสิ่งที่ไม่เข้าใจด้วย (ประภัสสร เพชรสุข, 2560, หน้า 86) ดังที่ ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์ (2555, หน้า, 11-13) กล่าวว่าทำให้ผู้เรียนได้เผชิญกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหา และการพยายามหาแนวทางในการแก้ปัญหาของตนเอง จะช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์โดยตรง และสามารถ สร้างแนวทางพื้นฐานในการแก้ปัญหาของตัวผู้เรียนเองได้ นอกจากนี้ การจัดการเรียนรู้โดยการให้ผู้เรียนเผชิญกับ การแก้ปัญหาก็จะช่วยพัฒนาผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ด้วยเช่นกัน เช่น การฝึกทักษะการสังเกต การค้นคว้าและเก็บ รวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูล การแปลผลและการสรุปความ การฝึกการทำงานเป็นทีม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ระหว่างผู้เรียน เป็นต้น

3.6 ทักษะความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking Skills)

นักวิชาการอธิบายว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถทางสมองระดับสูงที่คิดได้กว้างไกล หลายทิศทาง หลายแง่มุม หรือที่เรียกว่าลักษณะการคิดแบบอนินทรีย์

(divergent thinking) ประกอบด้วย ความคิดย่อย ๆ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิด ละเอียดลอบ ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถในการคิดสิ่งที่แปลกใหม่ ไม่เหมือนความคิดของคนทั่วไป รวมทั้งสามารถคิด ตัดแปลงความคิดเดิมให้เป็นสิ่งแปลกใหม่ที่มีคุณประโยชน์และได้รับการยอมรับจากสังคม (Socially valued idea) กล่าวคือ เด็กต้องสามารถคิดต่อยอดผลงานที่มีอยู่เดิมให้แปลกใหม่ กว่าเดิม สามารถ ประยุกต์และใช้ประโยชน์ของสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งทักษะด้าน ความคิดสร้างสรรค์มีประโยชน์และ จำเป็นสำหรับบุคคลในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในบริบทของการศึกษายุค Thailand 4.0 ที่ต้องการให้ผู้เรียน สามารถสร้างสรรค์ผลงานของตนเองได้อย่างไรก็ตาม การจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันต่างมุ่งเน้น แต่เนื้อหาวิชา การสอนไม่มีความสัมพันธ์กับชีวิตประจำวันหรือชีวิตจริง ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิด ความเบื่อหน่ายในการเรียน รู้สึกยึดอัด และทำให้ความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนมีแนวโน้ม ลดลง ทำให้สมองไม่ได้ รับการพัฒนาเท่าที่ควร และส่งผลให้อัจฉริยภาพที่มีอยู่ในตัวผู้เรียน ตามธรรมชาติจะถูกทำลายลงด้วย ดังผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา โดย สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา รายงานว่าผู้เรียนมีความคิด สร้างสรรค์อยู่ในระดับปรับปรุง (กิตติยา เก้าเอี้ยน, 2558, หน้า 14)

3.7 ทักษะการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal Relationship Skills)

การเข้าสู่ยุค Thailand4.0 การเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนมีทักษะการสร้าง สัมพันธภาพระหว่าง บุคคลก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าทักษะด้านอื่น ๆ เพื่อที่จะ สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมและ ทำงานร่วมกันในสังคมได้ ไม่ว่าในสังคมไทย ด้วยกันเอง หรือการติดต่อสัมพันธ์กันกับชาวต่างชาติก็ตาม การสร้าง สัมพันธภาพระหว่าง บุคคลเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตลอดเวลาและมีความสำคัญในการด าเนินชีวิตทั้งในระดับส่วนตัวและ ส่วนรวม สัมพันธภาพระหว่างบุคคลจึงเป็นการสร้างพฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสม เป็น ทักษะทางสังคมที่ สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นได้ ในบริบททางการศึกษา ครูผู้สอนมีบทบาท หน้าที่โดยตรงในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะด้านนี้ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งครูผู้สอนควรให้ ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติด้านต่าง ๆ (นันทนา วงษ์อินทร์, หน้า 2543) ดังนี้

1. ฝึกการสื่อสาร โดยสลับการเป็นผู้ฟังและผู้พูดที่ดี
2. ฝึกการแสดงน้ำใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้จักการให้และการรับ
3. ฝึกการให้ เกียรติผู้อื่นอย่างจริงใจ เพราะจะช่วยให้ผู้อื่นมีความภาคภูมิใจ และมีความรู้สึกที่ดีตอบแทนมา

3. ฝึกการชมเชย และให้กำลังใจผู้อื่นในสถานการณ์ที่เหมาะสม

นอกจากนี้ ครูผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ ผู้เรียนได้เปิดเผยและเล่าเรื่องราวของตนเองให้เพื่อน ๆ รับทราบบ้าง อันจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคุ้นเคยและมี ความสนิทสนมมากขึ้น ตลอดจนครูควรจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมและทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ๆ และสนับสนุนการทำงานเป็นทีม/กลุ่มมากกว่าการทำงานเป็นรายบุคคล และที่สำคัญ ครูผู้สอนต้องมี ความเป็นกันเอง มีความยุติธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ หรืออคติกับผู้เรียนคนใดคนหนึ่ง เพื่อผู้เรียนจะได้รับการพัฒนา ทักษะการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลได้อย่างเต็มที่ และเป็นการปูพื้นฐานให้เป็นผู้ที่มีความดีมีคุณภาพต่อไปในอนาคตที่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

3.8 ทักษะด้านภาษาอังกฤษ (English skills)

ทักษะภาษาอังกฤษเป็นหัวใจสำคัญในการสื่อสารกับนานาชาติ ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อสื่อสาร การค้าขาย และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ฯลฯ ในยุค Thailand 4.0 ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ (English Proficiency) จึงนับว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะภาษาอังกฤษจะช่วยให้เด็กไทยสามารถค้นคว้าหาข้อมูลและ ติดตามความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยี และวิทยาการด้านต่าง ๆ ได้จากทั่วโลก ในขณะเดียวกัน หากเด็กไทยต้องการเผยแพร่ความคิด บทความ งานวิจัย ตำรา วัฒนธรรม และนวัตกรรมต่าง ๆ ไปสู่เวทีโลก ภาษาอังกฤษก็จะเป็นตัวกลางในการสื่อสารผลงานดังกล่าว แต่จากผลการประเมินความสามารถ ด้านภาษาอังกฤษของแบบทดสอบต่าง ๆ เช่น TOEFL หรือ TOEIC ปรากฏว่าผลคะแนนของเด็กไทยยังต่ำมาก เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในชาติอาเซียน หากยังเป็นเช่นนี้อยู่ ประเทศไทยก็จะเสียเปรียบในการแข่งขัน อย่างแน่นอน ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในสถาบันการศึกษาจึงควรต้องปรับเปลี่ยนให้มีความทันสมัย และเอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเรียนในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน โดยเฉพาะรูปแบบการเรียนรู้ ควรให้ ผู้เรียนได้เรียนรู้กับอาจารย์ชาวต่างชาติบ้าง และควรกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันตามโอกาสที่เหมาะสม ครูไม่ควรเน้นการสอนเฉพาะหลักไวยากรณ์เท่านั้น เพราะในสมัยก่อน เด็กไทยอาจจะทำข้อสอบได้ แต่พูดหรือสนทนาภาษาอังกฤษไม่ได้เลย ดังนั้น ในปัจจุบัน การสอนภาษาอังกฤษที่ มีประสิทธิภาพ นอกจากการสอนหลักไวยากรณ์แล้ว ครูผู้สอนจำเป็นต้องให้ผู้เรียนได้ฝึกสนทนาภาษาอังกฤษกับ เจ้าของภาษาในสถานการณ์จริงด้วย และควรเริ่มเรียนภาษาอังกฤษหรือภาษาที่สองในช่วงต้น ๆ ของชีวิต เพราะ เป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเรียนรู้ซึ่งจะช่วยให้การเรียนรู้ภาษา มีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ ทิศนา แคมมณี (2553, หน้า 126) เสนอแนะว่ากระบวนการ

เรียนรู้ที่ครูผู้สอนควรใช้ในการสอนทางด้าน ภาษาคือ “กระบวนการเรียนภาษา” กระบวนการนี้มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะทาง ภาษา ซึ่งวิชาภาษาอังกฤษก็เช่นเดียวกัน ครูผู้สอนควรนำกระบวนการเรียนรู้แบบนี้ไปใช้ในการสอนวิชา ภาษาอังกฤษ โดยมีขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. การทำความเข้าใจสัญลักษณ์ รูปภาพ สื่อ และเครื่องหมาย ในขั้นนี้ ครูควรสอนให้ผู้เรียนเรียนรู้เกี่ยวกับความหมายของคำ กลุ่มคำ ประโยค และสำนวนต่าง ๆ

2 การสร้างความคิด รวบยอด ในขั้นนี้ ครูควรสอนให้ผู้เรียนรู้จักการเชื่อมโยงความรู้จากประสบการณ์ที่ผ่านมา อันจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและมองเห็นภาพรวมเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

3. การสื่อความหมาย ความคิด ในขั้นนี้ ครูควร สอนให้ผู้เรียนฝึกการถ่ายทอดภาษาให้ผู้อื่นเข้าใจ โดยเฉพาะการฝึกการสนทนาและสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ

4. การพัฒนาความสามารถ ในขั้นนี้ ครูผู้สอนควรกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้การเรียนรู้ตามขั้นตอนต่าง ๆ คือ ความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ซึ่งรูปแบบและกระบวนการเรียนรู้เหล่านี้ น่าจะเป็นช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษได้อย่างมีความหมาย และมี ประสิทธิภาพสูงสุด

3.9 ทักษะด้านคณิตศาสตร์ (Mathematics Skills)

ความสามารถทางคณิตศาสตร์เป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการสร้างองค์ความรู้ และศึกษาหา ความรู้ในสาขาวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยี และสังคมศาสตร์ จากการประเมินผลนานาชาติ (PISA=Programme for International Student Assessment) ความสามารถด้านคณิตศาสตร์ของเด็กไทย พบว่าได้คะแนนน้อยมาก ซึ่งจะทำให้ศักยภาพในการแข่งขันของประเทศไทยต่ำไปด้วย ดังนั้น หากเราต้องการให้ ประเทศไทยประสบความสำเร็จตามนโยบาย 4.0 เด็กไทยจำเป็นต้องมีความแตกฉานด้านคณิตศาสตร์อย่าง หลีกเลียงไม่ได้ โดยเฉพาะในการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ ครูผู้สอนควรเน้นการใช้หลักการทางคณิตศาสตร์ การให้เหตุผล และการใช้ตรรกะมากกว่าการเน้นการคิดคำนวณ ซึ่ง PISA ไม่ได้เน้นประเด็นการคำนวณมากนัก (อาานนท์ คักดีวีรวิชัย, 2560, สื่อออนไลน์) อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาพบว่าเด็กหรือผู้เรียนส่วนใหญ่ทำคะแนนวิชา คณิตศาสตร์ได้ไม่ดี ไม่ใช่เพราะเด็กไม่เก่ง หรือไม่มีความสามารถ แต่ต้นเหตุที่สำคัญกลับพบว่าเด็กมีเจตคติทางลบต่อวิชาคณิตศาสตร์ เพราะครูสอนคณิตศาสตร์มักมีบุคลิกภาพที่น่าเกรงขาม ซึ่งข้ง เข้มงวด ชอบดุ และพูด เสียงดัง จนผู้เรียนรู้สึกกลัวครู ไม่กล้าถามคำถาม เมื่อเกิดความสงสัยหรือไม่เข้าใจในเนื้อหาที่ครูสอน ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ผู้เรียนไม่รู้สึกสนุก และไม่มีความสุขเมื่อต้องเรียน

วิชาคณิตศาสตร์ ดังนั้น ครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ควร ปรับบุคลิกภาพของตนให้ยิ้มแย้ม แจ่มใส มีความเป็นกันเอง มีความอ่อนนถอย ให้กำลังใจ และให้การเสริมแรงในโอกาสที่เหมาะสม ตลอดจนควรสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้มีความรู้สึกผ่อนคลาย อบอุ่น และมีอิสระ เพื่อผู้เรียนจะได้กล้าคุยหรือถามคำถามได้ อันจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนคณิตศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ในการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ ครูผู้สอนควรใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย และมีความ สอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน เช่น การใช้สถานการณ์จำลอง การใช้เกมประกอบการสอน การสอนแบบ ร่วมมือกันเรียนรู้ และการสอนแก้โจทย์คณิตศาสตร์ที่เน้นการคิดแบบอเนกนัย เป็นต้น ทิศนา ชามมณี (2553, หน้า 126) เสนอว่ากระบวนการเรียนรู้ที่ครูควรใช้ในการสอนวิชาคณิตศาสตร์คือ “กระบวนการคณิตศาสตร์” ซึ่งประกอบด้วย 2 วิธีการได้แก่

1. การสอนทักษะการคิดคำนวณ โดยมีขั้นตอนย่อย คือ การสร้างความคิดรวบยอดของคำนิยามศัพท์ การสอนกฎด้วยวิธีอุปนัย (คือ สอนจากตัวอย่างไปสู่กฎเกณฑ์ใหม่) การฝึกการวินิจฉัย และการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง

2. การสอนทักษะแก้ปัญหาโจทย์ โดยมีขั้นตอนย่อย คือ การแปลโจทย์เชิงภาษา การหาวิธีแก้ปัญหาโจทย์ การวางแผน การปฏิบัติตามขั้นตอน และการตรวจสอบคำตอบ ซึ่งรูปแบบ และกระบวนการเรียนรู้เหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน โดยช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากที่จะเรียนรู้ และที่สำคัญช่วยให้ผู้เรียนมีความสุข สนุกในการเรียนรู้ และเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.10 ทักษะด้านจิตสาธารณะ (Public Mind Skills)

ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะความก้าวหน้าทางด้าน เทคโนโลยี ซึ่งกระแสความเจริญอย่างรวดเร็วนี้จะส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตของคนในสังคมไทย เช่น มีการ แข่งขันกันสูง มีการให้คุณค่าของวัตถุสิ่งของ มากกว่าความดีงาม มีการแก่งแย่งชิงดีกัน เอาเปรียบคนที่ด้อยกว่า มีความเห็นแก่ตัว และมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองมากกว่าผลประโยชน์ของส่วนรวม ดังนั้น จึงเป็นไปได้ ว่าคนไทยมีแนวโน้มจะมีจิตสาธารณะต่ำลง ในอนาคตอันใกล้นี้ ประเทศไทยก็จะก้าวเข้าสู่ยุค 4.0 อย่างเต็มตัว ดังนั้นเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ในบริบทของการศึกษา ครูผู้สอนจึงควร สร้างจิตสาธารณะให้เกิดแก่ผู้เรียน เมื่อกล่าวถึงคำว่า “จิตสาธารณะ” มีผู้ให้ความหมายไว้มากมาย ซึ่งพอสรุป ใจความสำคัญได้ว่า จิตสาธารณะ หมายถึง จิต สานึกที่ดีในการตระหนักถึงหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ มากกว่าตนเอง นั่นคือ การรู้จักการให้มากกว่าการรับ ยึดมั่นทั้งในด้านคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนร่วมมือ

ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชุมชนหรือสังคม โดยไม่ขัดต่อกฎหมาย บุคคลที่มีจิตสาธารณะจะไม่นิ่งเฉยตาย อะไรที่เป็น ประโยชน์ต่อสาธารณะแม้เพียงเล็กน้อยก็จะทำ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถ้าสามารถปลูกฝังให้เด็กหรือเยาวชนได้ ก็จะเป็น ประโยชน์ต่อสังคม โดยเป็นการช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองและสังคม และจะช่วยทำให้สังคมเป็นสุขในเชิงประจักษ์ได้

การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะเป็นหน้าที่ที่ครูผู้สอนทุกคนพึงตระหนักและต้องร่วมมือกัน ปลูกฝังให้เกิดแก่ผู้เรียน โดยการสอดแทรกไว้ในกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาที่ตนเองสอนแต่ละครั้ง หรืออาจจะ บูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ด้วยก็ได้ ครูผู้สอนควรให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะโดย ผ่านการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง (Learning by doing) จากวิธีการที่หลากหลายอย่างต่อเนื่อง และค่อยเป็นค่อยไป อย่าเร่งรีบจนเกินไป ตัวอย่างกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ เช่น ครูให้ผู้เรียนช่วยกันหา แนวทางในการแก้ปัญหาและรักษาสภาพแวดล้อมในชุมชนด้วยการไปทัศนศึกษาและลงมือปฏิบัติกิจกรรมใน สถานที่จริง หรือครูมอบหมายให้ผู้เรียนช่วยกันคิดโครงการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม เป็นต้น นอกจากนี้ ผู้บริหารและครูผู้สอนควรประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้เรียน อาจกล่าวได้ว่าจิตสาธารณะเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ มีความจำเป็น อันจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมในทุกระดับ ถ้าหากบุคคลในระดับครอบครัวได้รับการ พัฒนาอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง ดังนั้น การสร้างและปลูกฝังจิตสาธารณะต้องสร้างให้กับเด็กและเยาวชนโดยเริ่ม ทั้งจากที่บ้านและโรงเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถาบันการศึกษาขั้นพื้นฐานนับเป็นสถานที่สำคัญในการบ่มเพาะ เด็กหรือผู้เรียนให้เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในอนาคต เพราะ สถาบันการศึกษานอกจากมีหน้าที่อบรมสั่งสอนด้านวิชาการแก่ผู้เรียนแล้ว ควรจะต้องอบรมคุณธรรม จริยธรรม ด้านจิตสาธารณะ โดยการปลูกฝังให้ผู้เรียนรู้จักการเสียสละ การให้มากกว่าการรับ ซึ่งจะเป็นการเตรียมเข้าสู่การพัฒนาจิตใจตนเองของผู้เรียนสู่จิตสำนึกสาธารณะต่อไปในอนาคต

การศึกษาในยุคดิจิทัล 4.0 เป็นความหวังของประเทศไทยที่จะก้าวให้พ้นกับดักต่าง ๆ ที่มีมาอย่างยาวนาน เส้นทางการศึกษา 4.0 เพิ่งเริ่มต้นขึ้นและหนทางยังอีกยาวไกลนัก การศึกษา 4.0เกิดขึ้นได้ต้องมีการพัฒนาระบบการศึกษา โดยเฉพาะโรงเรียนครูต้องเป็นการจัดการศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลผลิตภาพ เพื่อให้การศึกษาเป็นไปในทิศทางที่มีคุณค่าต่อตัวผู้เรียนต่อสังคมในทางสร้างสรรค์มากยิ่งขึ้น ซึ่งการเรียนการสอนต้องประกอบไปด้วยแนวคิด CCPR Model เพื่อสร้างให้เด็กมีคุณลักษณะ 4 ประการ คือ

1. Critical คิดวิเคราะห์ มองสังคมให้รอบด้าน รู้ที่มาที่ไป เข้าใจเหตุและผล

2. Creative คิดสร้างสรรค์ เด็กต้องคิดต่อยอดจากที่มีอยู่ ประยุกต์และใช้ประโยชน์ มองประเด็นใหม่ ๆ

3. Productive คิดผลิตภาพ คำนึงถึงผลผลิต มีวิธีการและคุณภาพค่าของผลงาน

4. Responsible คิดรับผิดชอบ นึกถึงสังคม ประเทศชาติ มีจิตสำนึกสาธารณะ และมีคุณธรรมจริยธรรม ความดีงาม

วิธีการเรียนการสอนในแบบ CCPR Model โดยจะเป็นการใช้ผลการสอนเป็นหลักประกัน โรงเรียน ครู จะต้องจัดการเรียนรู้แบบให้เด็กคิดวิเคราะห์เป็นหลัก เน้นวิเคราะห์ปัญหารายบุคคล แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ให้เด็กทบทวนตัวเอง เป็นตัวของตัวเอง อีกทั้งต้องสนับสนุนให้ผู้เรียนคิดอะไรใหม่ให้ฝึกการทำงานใหม่ ๆ เพิ่มเติม จนแน่ใจในทักษะการคิดใหม่ได้ เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน มองใหม่ เสนอใหม่ ให้ทางเลือก เพิ่ม ลด ต่อยอด เสริม ลองแล้วลองอีก วางเป้าหมายที่ผลงาน แสวงหาวิธีการต่าง ๆ ให้ได้งาน ทดสอบ ประเมินคุณภาพปรับเปลี่ยน และช่วยสอดส่อง รวมถึงต้องดำเนินการในทุกระดับนำตัวเองสู่สาธารณะ สังคม ผ่านการทดสอบ รูปแบบตัวอย่าง การจัดการศึกษาเพื่อผลผลิตครูต้องสอนน้อยแต่ให้เด็กเรียนรู้มาก ผ่านการจัดการเรียนการสอนแบบไม่สอนก็เรียนได้จริง โดยครูต้องเชื่อมั่นว่าผู้เรียนสามารถแสวงหาและสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ผู้สอนมีบทบาทในการวางแผนการจัดการเรียน ออกแบบกิจกรรมการเรียน กระตุ้นส่งเสริมจูงใจผู้เรียนและเตรียมคำถามที่ท้าทายให้ผู้เรียนได้ ค้นหาคำตอบ มีประเด็น คำถามจากประสบการณ์ในชั้นเรียน การนำเสนอผลการเรียนมาอภิปรายแลกเปลี่ยนในชั้นเรียน ซึ่งผู้สอนจะมีบทบาทใหม่ คือ Commentator เพิ่มขึ้นด้วย ทำให้เกิดผลงานที่เป็นองค์ความรู้จากกระบวนการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์

ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ (2559, หน้า 1) กล่าวว่า การเตรียมการศึกษาไทยเพื่อก้าวเข้าสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 มีปัจจัยหลายอย่างที่ต้อคำนึงถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรายังมีสิ่งที่ต้องคำนึงอีกจำนวนมากที่อยู่ในระบบ 1.0, 2.0, 3.0 ดังนั้น การจะเปลี่ยนแปลงต้องเป็นการก้าวที่ละก้าวจึงจะเกิดความยั่งยืนได้ ทั้งนี้ได้ยกตัวอย่างพัฒนาการการศึกษาของประเทศสิงคโปร์ ซึ่งได้เริ่มการปฏิรูปการศึกษาเมื่อปี ค.ศ. 1959 โดยกระทรวงศึกษาธิการสิงคโปร์ได้กำหนดนโยบาย 2 ภาษา (Bilingual Policy) และสร้างทักษะด้านวิชาชีพเพื่อเศรษฐกิจเชิงอุตสาหกรรม พร้อมทั้งมีการพัฒนาความสามารถด้านการศึกษาและจัดให้มี Thinking School โดยหลักการสำคัญด้านการศึกษาของสิงคโปร์ คือ การใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาของการศึกษา การใช้วิทยาศาสตร์เพื่อศึกษาเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ การใช้คณิตศาสตร์เพื่อพัฒนา

ความสามารถทางสติปัญญา/ด้านการคิด การใช้เหตุผล และหลักสูตรวิชาคณิตศาสตร์ที่เน้น การแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์

ดังนั้น การที่ประเทศจะเป็นยุคไทยแลนด์ 4.0 ได้ ทุกอย่างต้องผ่านการวางแผนเพื่อสร้างพื้นฐานและสภาพแวดล้อมที่ดี และต้องใช้ความอดทนเป็นอย่างมาก เพราะกว่าจะเห็นผลต้องใช้เวลาอันยาวนาน เปรียบดังการปลูกต้นไม้ ที่จะต้องมีการเตรียมดินให้ดี มีเมล็ดพันธุ์ที่ดีและต้อง ฝ้าดูแลรดน้ำ พรุนดินเพื่อให้ต้นไม้เจริญเติบโตขึ้นมาได้ทุกอย่างต้องใช้เวลาและต้องดำเนิน งานหลายส่วนไปพร้อม ๆ กันโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างนวัตกรรมในการขับเคลื่อนประเทศ ขณะนี้เราต้องกลับมาดูว่าสิ่งที่ผลิตกันอยู่เป็นนวัตกรรมหรือเป็นเพียงสิ่งประดิษฐ์เท่านั้น เพราะนวัตกรรมที่ถูกต้องจริง ๆ ต้องสามารถขยายผลในเชิงพาณิชย์ได้ สำหรับแนวทางสร้างนวัตกรรมด้านการศึกษาที่จะต่อยอดไปสู่การนำไปใช้นั้นต้องยอมรับว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมหาวิทยาลัยซึ่งเป็นแหล่งรวมคนเก่ง จึงสามารถสร้างนวัตกรรมได้ไม่ยากนัก ส่วนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มอบแนวทางแก่เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปแล้วว่า วิธีที่ดีที่สุดที่จะทำให้เด็กสร้างนวัตกรรมได้ คือ การใช้รูปแบบนำเสนอโครงการที่ใช้ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์เพื่อตอบโจทย์การพัฒนาท้องถิ่น เช่น การผลิต กระแสไฟฟ้า จากโซลาเซลล์ ซึ่งจะทำให้เด็กสนุกกับการหาคำตอบ ชอบที่จะเรียน ชอบที่จะได้ปฏิบัติ จากนั้นให้ส่งผลงานมาประกวด หากผลงานใดผ่านเกณฑ์ก็จะสนับสนุนงบประมาณเพื่อนำไปผลิตใช้จริงในชุมชนนั้น ๆ ซึ่งจะช่วยสร้างความภาคภูมิใจให้กับเด็กด้วย

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล เป็นการพัฒนาการศึกษาที่เป็นการศึกษาที่อย่างจริงต้องทำให้ผู้เรียนสร้างผลผลิตหรือนวัตกรรมใหม่ออกมาได้ ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ติดตัวนักเรียน นักศึกษาไปตลอดชีวิต สอดคล้องกับความเชื่อที่ว่า ค่าของคนอยู่ที่ผลของงาน และจะช่วยแก้ปัญหาบริโภคนิยมที่เกาะกินสังคมไทยมาอย่างยาวนาน

3. หลักการแนวคิดการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล

จากวิวัฒนาการในการจัดการศึกษาของไทยมีเรื่อยมา ซึ่งเป็นปัจจัยที่ช่วยเสริมความเจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของชาติให้มั่นคงและเจริญก้าวหน้าในยุคสมัยปัจจุบัน ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น 4 ยุค (โพยม จันทน์น้อย, หน้า 2561) ดังนี้คือ

การศึกษายุค 1.0

เป็นยุค พ.ศ. 2503 หรือเราเรียกว่า หลักสูตร 2503 เป็นยุคที่เน้นให้นักเรียนเกิดทักษะ 4 ด้าน คือ พุทธิศึกษา จริยศึกษา หัตถศึกษา และพลศึกษา การวัดผลวัดเป็นองค์รวม โดยตัดสินเป็นร้อยละ ใครสอบผ่านร้อยละ 50 ถือว่าผ่าน ต่ำกว่าเป็นการสอบตกต้องเรียน

ซ้ำชั้น การสอนของครู เน้นการบรรยาย เป็นลักษณะบอกเล่า จดในกระดานหรือตามคำบอก ครูว่าอย่างไรนักเรียนจะเชื่อครูทั้งหมด นักเรียนไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้ฟังครูอย่างเดียว หนังสือเรียนสำคัญที่สุด สื่อการสอนกระดานชอล์ค บัตรคำ รูปภาพโครงสร้างเวลา 4:3:3:2 ประถมต้นเรียน 4 ปี ประถมปลายเรียน 3 ปี มัธยมต้นเรียน 3 ปี มัธยมปลายสายสามัญเรียน 2 ปี สายอาชีพเรียน 3 ปี หลักการหรือแนวคิด สนองความต้องการของสังคม เป็นหลักสูตรแบบเน้นวิชา

การศึกษายุค 2.0

เป็นยุค พ.ศ. 2521 หลังจากสังคมมีการเปลี่ยนแปลง ประชากรมากขึ้น จึงจำเป็นต้องเปลี่ยนหลักสูตร เป็นการเปลี่ยนใหม่ทั้งระบบ ให้มีระดับประถมศึกษา 6 ปี ยกเลิกชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ระดับมัธยมศึกษา 6 ปี ระดับมัธยมศึกษาใช้อักษรย่อว่า “ม.” ทั้งมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย การจัดการเรียนการสอนเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง มีวิชาเลือกมากมายนักเรียนสามารถเลือกเรียนตามความถนัดความสนใจ เริ่มมีสื่อการสอนที่เร้าใจ เช่น มีภาพสไลด์ มีวีดีโอ มีภาพยนตร์ ฯลฯ เป็นสื่อในการจัดการเรียนสอน การวัดประเมินผลเป็นการประเมินแยกส่วน หมายถึงประเมินเป็นรายวิชา สอบตรวจรายวิชาได้ก็สามารถช่อมในรายวิชานั้น ๆ ไม่มีการเรียนซ้ำชั้น ข้อจำกัดของหลักสูตรการศึกษาพุทธศักราช 2521

การศึกษายุค 3.0

เป็นยุค 2551 จากข้อจำกัดของหลักสูตรการศึกษาพุทธศักราช 2521 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2545 และพบว่ามีความสับสนของผู้ปฏิบัติการในสถานศึกษา เป็นหลักสูตรเนื้อหาแน่นเกินไปเรียนทั้งวัน มีปัญหาในการเทียบโอน และปัญหาคุณภาพผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จึงเปลี่ยนมาใช้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยเพิ่มสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน มีการกำหนดตัวชี้วัดมาให้ เป็นการจัดหลักสูตรที่ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง

การศึกษายุค 4.0

เป็นยุคของการศึกษาที่รัฐบาลยุคปัจจุบัน ได้มีความพยายามที่จะแก้ปัญหาต่าง ๆ ของประเทศไทย เช่น เศรษฐกิจล้มเหลว การเมืองล้มแล้ว สังคมล้มเหลว หรือทุก ๆ ปัญหาที่ล้มเหลวต่างก็โทษการศึกษาล้มเหลว โดยกำหนดนโยบายประเทศไทย 4.0 หรือ ไทยแลนด์ 4.0 โดยมีเป้าหมายต้องการให้ประเทศไทย มีการพัฒนาหลักสูตรการศึกษา และการจัดการเรียนการสอนที่ตอบสนองเป้าหมายของประเทศไทย มุ่งการสร้างนวัตกรรมของประเทศ โดยกระทรวง

ศึกษาต้องเป็นผู้นำที่ต้องดำเนินการไปพร้อมกับสถาบันที่เป็นหน่วยปฏิบัติโดยตรง ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังนั้น การศึกษา 4.0 จึงเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายประเทศไทย 4.0 ที่จะนำพาไปสู่ความสำเร็จซึ่งต้องอาศัยทุกภาคส่วนให้ความร่วมมือ โดยเฉพาะสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จะต้องปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน ได้แก่ การสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา (STEM) และ Active Learning) นำมาใช้ในการเรียนการสอนอย่างจริงจัง ผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ การปฏิรูปการศึกษาต้องเน้นที่ห้องเรียน ติดตามพฤติกรรมการสอนของครูโดยสร้างตัวชี้วัดผล การปฏิบัติงาน สถานศึกษาทุกแห่งต้องมีมาตรฐานเดียวกัน และประเทศไทยต้องมีนวัตกรรม เป็นของตนเอง

หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษายุค 4.0 จึงเป็นการบริหารงานในสถานศึกษาตามแนวทางที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ที่กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป โดยได้กำหนดขอบข่ายของการบริหารงานแต่ละด้าน เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพคือ ดี เก่ง และมีความสุข โดยใช้ศาสตร์ทางการบริหาร นวัตกรรมและสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่างหลากหลาย ในการบริหารสถานศึกษา การเรียนการสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และทิศทางของประเทศ “ไทยแลนด์ 4.0” เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา สภาพแวดล้อม ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน (วิจิตร ศรีสอาน, 2550) ดังนี้

ด้านการบริหารงานวิชาการ ยุค 4.0

หมายถึง ระดับปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการการเรียนรู้ การวัดประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษาการแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา โดยใช้นวัตกรรมและสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อให้การบริหารงานวิชาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

ด้านการบริหารงานงบประมาณ ยุค 4.0

หมายถึง ระดับปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำและเสนอของบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารบัญชี การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ โดยใช้นวัตกรรมและสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อให้การบริหารงานวิชาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

ด้านการบริหารงานบุคคล ยุค 4.0

หมายถึง ระดับปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง การส่งเสริมประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ วินัยและการรักษาวินัย การออกจากราชการ โดยใช้นวัตกรรมและสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อให้การบริหารงานวิชาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

ด้านการบริหารงานทั่วไป ยุค 4.0

หมายถึง ระดับปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินงานธุรการ งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน งานพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร งานเทคโนโลยีสารสนเทศ การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการงบประมาณบุคลากรและบริหารทั่วไป การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมการจัดทำสำมะโนผู้เรียน การรับนักเรียน การส่งเสริมและประสานงานการศึกษาในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัย การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การส่งเสริมกิจการนักเรียน การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงาน การศึกษาของบุคคล ชุมชนองค์กร หน่วยงาน และสถาบัน สังคมอื่นที่จัดการศึกษา งานประสานราชการกับเขตพื้นที่และหน่วยงานอื่น การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน งานบริการสาธารณะ โดยใช้นวัตกรรมและสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อให้การบริหารงานวิชาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า หลักการแนวคิดการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล เป็นการบริหารงานในสถานศึกษาตามแนวทางที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป โดยได้กำหนดขอบข่ายของการบริหารงานแต่ละด้าน เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพคือ ดี เก่ง และมีความสุข โดยใช้ศาสตร์ทางการบริหาร นวัตกรรมและสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่างหลากหลาย ในการบริหารสถานศึกษา การเรียน

การสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และทิศทางของประเทศ

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

ปราชนา กล้าผจญ (2540, หน้า 125) ได้ให้ความหมายของบทบาทไว้ว่า บทบาทหมายถึงส่วนหรือคุณลักษณะที่ดารา ตัวละคร หรือผู้ที่สวมบทบาทนั้นแสดงอยู่ หรือปฏิบัติอยู่ หรือในอีกความหมายหนึ่ง บทบาท หมายถึง สิ่งที่คุณจะต้องปฏิบัติให้สอดคล้องกับตำแหน่งงานหรือหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมาย เป็นการแสดงพฤติกรรมตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้เหมาะสมสอดคล้องกับความคาดหวังของผู้มอบหมายอำนาจนั้น

ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นแบบอย่างของผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้นำทางวิชาการ โดยให้ความสำคัญต่อการส่งเสริม และสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยให้ความสำคัญการจัดการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้อำนวยการความสะอาดให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องสร้างความประสานสัมพันธ์อันดีกับทุกฝ่าย ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำที่มีความรู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ ชิตยา สุวรรณชฎ (2517, หน้า 169) ที่ได้ให้ ทัศนะเกี่ยวกับฐานะตำแหน่ง และบทบาทของสังคมมนุษย์ ได้สรุปเป็นสาระสำคัญไว้ดังนี้

1. มีฐานะตำแหน่งอยู่จริงในทุกสังคม และมีอยู่ก่อนที่คนเข้าไปดำรงตำแหน่งนั้น
2. มีบทบาทที่ควรจะเป็นอยู่เป็นประจำในแต่ละตำแหน่ง
3. วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีในสังคมนั้น ๆ เป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดตำแหน่งและบทบาทที่ควรจะเป็น
4. การที่คนเราจะทราบถึงฐานะตำแหน่งและบทบาทนั้น ได้มาจากสังคมประกิต (Socialization) ในสังคมนั้น ๆ
5. บทบาทที่ควรจะเป็นนั้นไม่แน่นอนเสมอไปว่า จะเหมือนกับพฤติกรรมจริง ๆ ของคนที่ครองตำแหน่งนั้น เพราะพฤติกรรมจริงนั้นเป็นผลของปฏิกิริยาของคนที่ครองตำแหน่งที่มีบทบาทที่ควรจะเป็นบุคลิกภาพของตนเอง และบุคลิกภาพของคนอื่น ที่เข้ามาพร้อมกันในพฤติกรรมและเครื่องกระตุ้นที่มีอยู่ในเวลาและสถานที่ที่เกิดติดต่อทางสังคม

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551, หน้า 76) กำหนดบทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาที่มีต่อการจัดทำและการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ควรปฏิบัติดังนี้

1. บริหารสถานศึกษาดูรวรศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตลอดจนเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อการขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. ผู้บริหารสถานศึกษาดูรวรร่วมมือกับคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นรูปธรรม โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่งและสามารถดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
3. ผู้บริหารสถานศึกษาดูรวรดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนได้เข้าใจในแนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ด้วยวิธีการและรูปแบบต่าง ๆ อย่างเหมาะสม
4. ผู้บริหารสถานศึกษาพึงส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรจัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ความต้องการของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ ตลอดจนคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์
5. ผู้บริหารสถานศึกษาดูรวรระดมทรัพยากรในชุมชน พร้อมทั้งแสวงหาความร่วมมือ จากทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร
6. ผู้บริหารสถานศึกษาดูรวรส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษา พัฒนา หลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนเทคโนโลยีที่เหมาะสมต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
7. ผู้บริหารสถานศึกษาดูรวรส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาใช้กระบวนการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
8. ผู้บริหารสถานศึกษาพึงเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงให้บุคลากรในสถานศึกษามีการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ โดยเน้นการนิเทศแบบเป็นกัลยาณมิตร เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง
9. ผู้บริหารสถานศึกษาดูรวรส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาวัดและประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย พร้อมนำผลการวัดและประเมินมาพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ
10. ผู้บริหารสถานศึกษาดูรวรจัดให้มีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในสถานศึกษาด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น ประชุมสัมมนา ประชุมปฏิบัติการ ศึกษาดูงาน เพื่อการพัฒนาบุคลากรครู ให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการบริหารการศึกษา ผู้บริหารจะเป็นผู้กำหนดทิศทางการพัฒนาและบริหารงานทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป รวมถึงการเป็นผู้นำทางเทคโนโลยีเป็นผู้สร้างแรงจูงใจที่สำคัญจึงจะนำพาสถานศึกษาประสบความสำเร็จ

2. ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง ต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กร โดยเฉพาะองค์กรภาคเอกชนนั้น เห็นได้ชัดว่าความอยู่รอดขององค์กรขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นสำคัญ ดังนั้น ภาคเอกชนไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเงิน การธนาคาร การบริหารธุรกิจ การค้าการอุตสาหกรรม รวมทั้งการศึกษาเอกชน ตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงระดับอุดมศึกษา จึงต้องหาผู้บริหารที่มีฝีมือหรือมีความสามารถสูง เพื่อความสำเร็จในการบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร (ธีระ รุญเจริญ และคณะ, 2545, หน้า 1)

วินัย สมมิตรและคณะ (2528 หน้า 1) กล่าวว่า การบริหารเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์ ซึ่งถือว่าเป็นสัตว์สังคม สังคมมนุษย์เป็นสังคมที่มีการรวมตัวกันเป็นหมู่เหล่า มีการรวมกลุ่มเป็นชุมชนขนาดต่าง ๆ จากหมู่บ้านเป็นเมือง เป็นประเทศการที่คนมารวมเป็นกลุ่มย่อย ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีกิจกรรมในการทำงานร่วมกัน การทำงานร่วมกันจะเป็นไปด้วยความราบรื่นและบังเกิดความสำเร็จก้าวหน้า กลุ่มหรือสังคมจำเป็นต้องมีการจัดระบบและระเบียบเพื่อการดำเนินการต่าง ๆ ในการทำงานร่วมกัน ความจำเป็นที่จะต้องมีการจัดระบบและระเบียบเพื่อการดำเนินกิจการต่าง ๆ ร่วมกันนี้ คือสาเหตุที่ก่อให้เกิด “สถาบันทางสังคม” และ “การบริหาร” ขึ้น

รพีพรรณ สุวรรณรัฐโชติ (2550, หน้า 66) ได้ให้คำจำกัดความของบทบาทไว้ว่าเป็นแบบแผนของความต้องการ เป้าหมายของความเชื่อ ความรู้สึก ทศนคติ คุณค่าและการกระทำที่สมาชิกในสังคมคาดหวังว่าควรเป็นไปตามลักษณะของชนิดตำแหน่งที่มีอยู่หรืออาจกล่าวได้สั้น ๆ ว่าบทบาท คือพฤติกรรมที่คาดหวังว่าบุคคลที่อยู่ในสถานภาพนั้นควรจะทำประพฤติดังปฏิบัติ เช่น บทบาทของพ่อก็คือทำหน้าที่เลี้ยงดูลูกให้เป็นคนดี รู้จักทำมาหากิน เป็นต้น

ตามมาตรา 39 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารจัดการ ไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ใน 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ดังนี้ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2544, หน้า 82-84)

ด้านวิชาการ

1. มีความรู้และเป็นผู้นำด้านวิชาการ
2. มีความรู้ มีทักษะ มีประสบการณ์ด้านการบริหารงาน
3. สามารถใช้ความรู้และประสบการณ์แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ทันที่
4. มีวิสัยทัศน์
5. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
6. ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ มุ่งพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
7. รอบรู้ทางด้านการศึกษา
8. ความรับผิดชอบ
9. แสวงหาข้อมูลข่าวสาร
10. รายงานผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ
11. ใช้นวัตกรรมทางการบริหาร
12. ดำเนินถึงมาตรฐานวิชาการ

การบริหารงบประมาณ

1. เข้าใจนโยบาย อำนาจหน้าที่ และกิจกรรมในหน่วยงาน
2. มีความรู้ระบบงบประมาณ
3. เข้าใจระเบียบคลัง วัสดุ การเงิน
4. มีความซื่อสัตย์ สุจริต
5. มีความละเอียดรอบคอบ
6. มีความสามารถในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
7. หมั่นตรวจสอบการใช้งบประมาณอยู่เสมอ
8. รายงานการเงินอย่างเป็นระบบ

การบริหารงานบุคคล

1. มีความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ในการบริหารงานบุคคล
2. เป็นแบบอย่างที่ดี
3. มีมนุษยสัมพันธ์
4. มีอารมณ์ขัน
5. เป็นนักประชาธิปไตย
6. ประณีประนอม
7. อดทน อดกลั้น

8. เป็นนักพูดที่ดี
9. มีความสามารถในการประสานงาน
10. มีความสามารถจูงใจให้คนรวมกันทำงาน
11. กล้าตัดสินใจ
12. มุ่งมั่นพัฒนาองค์กร

การบริหารทั่วไป

1. เป็นนักวางแผนและกำหนดนโยบายที่ดี
2. เป็นผู้ที่ตัดสินใจและวินิจฉัยสั่งการที่ดี
3. มีความรู้ และบริหารโดยใช้ระบบสารสนเทศที่ทันสมัย
4. เป็นผู้ที่มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร
5. รู้จักมอบอำนาจและความรับผิดชอบแก่ผู้ที่เหมาะสม
6. มีความคล่องแคล่ว ว่องไว และตื่นตัวอยู่เสมอ
7. มีความรับผิดชอบงานสูง ไม่ย่อท้อต่อปัญหาอุปสรรค
8. กำกับ ติดตาม และประเมินผล

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญ เนื่องจาก ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง ต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กร การบริหารเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์ ซึ่งถือว่าเป็นสัตว์สังคม สังคมมนุษย์เป็นสังคม กิจกรรมในการทำงานรวมกัน การทำงานรวมกันจะเป็นไปด้วยความราบรื่นและบังเกิดความเจริญก้าวหน้า กลุ่มหรือสังคม จำเป็นต้องมีการจัดระบบและระเบียบเพื่อการดำเนินการต่าง ๆ ในการทำงานรวมกัน ความจำเป็นที่จะต้องมีการจัดระบบและระเบียบ ดังนั้น ผู้บริหารจึงฝีมือหรือมีความสามารถสูง เพื่อความสำเร็จในการบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

3. บทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล

แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัลนั้น ได้มีนักวิชาการหลายท่าน ได้ทำการศึกษาและนำเสนอแนวคิดไว้ ซึ่งในการศึกษาคั้งนี้ผู้วิจัยขอนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัลจากนักวิชาการทั้งหมด จำนวน 10แนวคิดเพื่อจะนำมาสังเคราะห์เป็นแนวคิดใหม่ ได้ดังนี้

สงบ อินทรมณี (2562, หน้า 356) ได้เสนอบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ไว้ 5 ประการ

กุลนที ทองจันทร์ (2561, สื่อออนไลน์) ได้แบ่งบทบาทผู้นำกับการเตรียมความพร้อมให้กับองค์กรยุคดิจิทัล ออกเป็น 5 ประการ

สุจรรยา ชาวสกุล (2560, หน้า 146) ได้กำหนด บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล ไว้ 9 ประการ

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2559, สื่อออนไลน์) ได้เสนอคุณลักษณะ และบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล ไว้ 7 ประการ

นิตา หมั่นดี และ ชีร หฤทัยธนาสันต์ (2561) ได้เสนอบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ได้ 5 ประการ

จักรี พันธุ์สมบัติ (2560) ได้สรุปบทบาทผู้บริหารโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีประสิทธิผลในยุคดิจิทัล มี 8 องค์ประกอบ

Timo Elliott (2560) ได้สรุป องค์ประกอบผู้นำดิจิทัลที่สำคัญ ได้ 5 ประการ

Howard Young (2563) ได้เสนอ บทบาทที่เป็นปัจจัยสำคัญของผู้นำการศึกษาที่ดีในยุคดิจิทัล ไว้ 5 ประการ

อรรดา สุตมี (2558) ได้เสนอ บทบาทเพื่อการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา เฉพาะความพิการ ไว้ 8 ประการ

สุกัญญา แซ่มซ้อย (2561, หน้า 120) ได้เสนอมาตรฐานด้านการใช้เทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสำหรับการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ไว้ 5 ประการ

สงบ อินทรมณี (2562, หน้า 356) ได้เสนอบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ไว้ 5 ประการ ในบทความวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล โดยผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการบริหารสถานศึกษา ในยุคดิจิทัลโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาตนเองให้มีวิสัยทัศน์ ตระหนัก เห็นความสำคัญ และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการยกระดับการบริหารจัดการสถานศึกษาและการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งเป็นผู้นำในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนรู้ในมิติต่าง ๆ

2. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมพัฒนาครู ให้มีวิสัยทัศน์ ตระหนัก เห็นความสำคัญ และมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ และส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่เรียนรู้มีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันการบริหารจัดการการศึกษาและยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

4. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการที่ทันสมัย โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการยกระดับการเรียนรู้ของผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้ในมิติต่าง ๆ

5. ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างโอกาสทางสังคม สร้างความเท่าเทียมกันทางสังคม และสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ยกย่องคุณภาพการศึกษาและคุณภาพชีวิตของผู้เรียน

กลยุทธ์ ทองจันทร์ (2561) ได้แบ่งบทบาทผู้นำกับการเตรียมความพร้อมให้กับองค์กร ยุคดิจิทัล ออกเป็น 5 ประการ ดังนี้

1. การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการตัดสินใจ การตัดสินใจที่ดีจะต้องรวดเร็วและไม่ผิดพลาด และการตัดสินใจที่รวดเร็วและไม่ผิดพลาดนั้น จำเป็นต้องมีข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน ไม่ล้าสมัย มีจำนวนมากเพียงพอ และสามารถนำมาใช้ได้งาย และรวดเร็ว ระบบสารสนเทศที่ผู้บริหารนำมาใช้ในการตัดสินใจ มีดังนี้

1.1 ระบบสารสนเทศสำหรับผู้บริหาร (Executive Systems) ในบางครั้งเรียกว่า “ระบบสนับสนุนผู้บริหาร” (Executive Support Systems) เป็นระบบที่ออกแบบและพัฒนาขึ้นมาเพื่อจัดเตรียมสารสนเทศที่เหมาะสมในการตัดสินใจของผู้บริหารระดับสูง ช่วยให้ผู้บริหารสามารถทำความเข้าใจปัญหาอย่างชัดเจนและสามารถตัดสินใจเลือกแนวทางแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (Decision Support) เป็นระบบที่ออกแบบและพัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้สนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารระดับกลาง ระบบสนับสนุนการตัดสินใจจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการตัดสินใจของผู้บริหารโดยประมวลผลและนำเสนอข้อมูลที่สำคัญต่อการตัดสินใจ ตลอดจนประเมินทางเลือกที่เหมาะสมภายใต้ข้อจำกัดของแต่ละสถานการณ์เพื่อให้ผู้บริหารใช้สติปัญญา เหตุผล ประสบการณ์และความคิดสร้างสรรค์ของตน วิเคราะห์และเปรียบเทียบทางเลือกให้สอดคล้องกับปัญหาหรือสถานการณ์นั้น ๆ

2. การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงานทางไกล มีการนำสื่อหลาย ๆ อย่าง เช่น โทรศัพท์มือถือ โทรสาร วิทยุ โทรทัศน์คอมพิวเตอร์และเครื่องมือสื่อสารโทรคมนาคมมาใช้ในการติดต่อการสื่อสารและการบริหารงานทางไกลกันก็สามารถทำงานร่วมกันประชุมร่วมกันได้โดยใช้การประชุมทางไกล (Teleconference) เป็นต้น

3. การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ปัจจุบันสถานศึกษาหลายแห่งพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อใช้ในการบริหารงานด้านต่าง ๆ

ทั้งการบริหารงานวิชาการ การบริหารกิจการนักเรียน การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานธุรการ การเงิน พัสดุครุภัณฑ์การบริหารงานอาคารสถานที่และการบริหารงานชุมชน

4. การสร้างเครือข่ายข้อมูล (Network) ด้วยระบบสารสนเทศ เครือข่ายนี้จะช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยอย่างมาก ปัจจุบันมีโครงการเครือข่ายคอมพิวเตอร์โรงเรียนมัธยม (Schoolnet) ซึ่งเป็นโครงการที่เกิดขึ้นตามพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีโดยศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติได้นำแนวพระราชดำริมาดำเนินการร่วมกับหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกรมสามัญศึกษา

5. การนำนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการศึกษาให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้หลายอย่าง เช่น อินเทอร์เน็ต จดหมายอิเล็กทรอนิกส์การจัดทำเว็บไซต์ (Website) ของสถานศึกษา การใช้โปรแกรม SPSS การนำเสนอผลงานด้วยโปรแกรมพาวเวอร์พอยท์ (Power Point) เป็นต้น

สุจรรยา ชาวสกุล (2560, หน้า 146) ได้กำหนด บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล ไว้ 9 ประการ โดยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ต้องรู้จักคิด วิเคราะห์แก้ปัญหา และมีความรู้ทักษะในการประกอบอาชีพ มีความสามารถในการแข่งขัน มุ่งเน้นระบบธรรมาภิบาล มีความชอบธรรมในการบริหารการพัฒนาองค์กร ทรัพยากรมนุษย์ ตัดสินใจด้วยนโยบายสาธารณะ ใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ แก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. ผู้บริหารต้องทำความรู้จักกับการเปลี่ยนแปลง (Change) การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมาจากการแข่งขันที่ไร้พรมแดน โลกกำลังอยู่ในยุคของเทคโนโลยีและข่าวสาร ความรู้เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน ดังนั้นเมื่อผู้บริหารเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงแล้วก็จะสามารถจัดการกับการเปลี่ยนแปลงได้ โดยการเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาและมีผลกระทบหรือมีปฏิสัมพันธ์กับองค์กร

2. ผู้บริหารต้องสร้างการเปลี่ยนแปลง (Change Intervention) หมายถึง แผนปฏิบัติการในการปรับ แต่งสิ่งต่าง ๆ ให้แตกต่างจากเดิม โดยอาจจะกระทำอย่างรวดเร็วหรือกระทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป การบริหาร ความเปลี่ยนแปลงนั้น ผู้บริหารต้องเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงก่อนแล้วจึงกำหนดเป้าหมายและเลือกวิธีที่จะนำมาใช้ในการจัดการกับความเปลี่ยนแปลงซึ่งต้องอาศัยการวางแผนการเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์แล้วจึงนำไปปฏิบัติตามแผนที่ต้องอาศัยความเข้าใจและความร่วมมือจากทุกคนในองค์กร โดยผู้บริหารจะต้องมีการเสริมแรงให้กับความเปลี่ยนแปลงโดยการชี้แจงให้บุคลากรในองค์กรทราบถึงความ

เปลี่ยนแปลงหรือการปรับปรุงที่ใดเกิดขึ้นแล้วและแสดงความขอบคุณต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องและมีสวนช่วยให้เกิดความเปลี่ยนแปลง แล้วจึงทำการประเมินผลต่อไป

3. ผู้บริหารต้องเป็นตัวแทนความเปลี่ยนแปลง (Change Agent) หมายถึง การเป็นผู้ นำการเปลี่ยนแปลง หรือมีหน้าที่ในการจัดกระบวนการเปลี่ยนแปลงภายในองค์กรเพื่อพัฒนา เน้นผลการปฏิบัติงานโดยสวนรวมมากกว่าการเน้นไปที่ผลงานของแต่ละคนในองค์กร ให้บุคลากรในองค์กรรับรู้ถึงผลการดำเนินงานขององค์กร เพื่อให้ทราบ ถึงสถานการณ์และ วิกฤตการณ์ต่าง ๆ ที่องค์กรเผชิญอยู่ เช่น จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค เป็นต้น

4. ปฏิรูป เป็นนักคิด นักพัฒนา ต้องทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก มีวิสัยทัศน์ใน การบริหารงานที่พร้อมรับกับเปลี่ยนแปลง ไม่ยึดติดตื้อสิ่งใด

5. ประชาธิปไตย บริหารงานแบบประชาธิปไตย ได้รับความความคิดเห็นของผู้อื่น รวมคิดรวมทำ รวมแก้ปัญหากับบุคลากรในองค์กร

6. ประสาน เป็นผู้ประสานงานในองค์กรให้เกิดการทำงานที่ราบรื่น มุ่งให้เกิด ประสิทธิภาพในการทำงาน และประสานงานนอกองค์กรให้เกิดภาคีเครือข่ายรวมคิด รวมจัด การศึกษา

7. ประณีประนอม พยายามไม่ใหญ่โตบังคับบัญชาเกิดความขัดแย้งในองค์กร เป็นผู้ ประณีประนอม เมื่อเกิดปัญหา พยายามให้เบา

8. ประชาสัมพันธ์ ผู้บริหารต้องสนับสนุนให้ทุกคนทำรายงานผลการดำเนินงาน และนำรายงานมาประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้อง และสาธารณชนทราบ

9. ประชาสงเคราะห์ผู้บริหารจะต้องให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมงานทุกเรื่อง เป็นห่วงเป็น ใยตลอดเวลา จะประสานงานกับหน่วยงานอื่นเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมงาน การพัฒนา บุคลากรจะพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้ทุกคนมีความก้าวหน้าในอาชีพ ผู้ร่วมงานจะมีความสุขมาก ในการทำงาน

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2559) ได้เสนอคุณลักษณะ และบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ยุคดิจิทัล ไว้ 7 ประการ โดย ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจำเป็นต้องเรียนรู้เกี่ยวกับ เทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (ICT) และผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการบริหาร จัดการสถานศึกษาเพื่อการใช้ ICT ให้เหมาะสม เกิดประโยชน์สูงสุด อย่างคุ้มค่าแท้จริง ดังนั้น บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจึงควรเป็นดังต่อไปนี้

1. กำหนดวิสัยทัศน์ด้าน ICT ของสถานศึกษาให้ชัดเจนว่าต้องการไปในทิศทางใด และจะนำมาใช้กับการบริหารสถานศึกษาในเรื่องใดบ้าง

2. การบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ Hardware, Software, Network และเครือข่ายไร้สายต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้ครู อาจารย์ บุคลากรและนักเรียนทุกคนสามารถใช้และเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว สะดวกต่อการใช้งาน พร้อมทั้งจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนอย่างเพียงพอ

3. การสร้างวัฒนธรรมการทำงานและบรรยากาศสถานศึกษาให้มีการใช้ ICT อย่างแพร่หลายไม่ว่าจะเป็นการจัดการเรียนการสอนของครู การบริหารงานสถานศึกษา ในด้านต่าง ๆ ตลอดจนการให้นักเรียนสามารถใช้และเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ผ่าน Internet ได้ตลอดเวลา

4. การฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรทุกคนของสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถด้าน ICT อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

5. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำตนให้เป็นอย่างที่ตีสามารถใช้ ICT ในการปฏิบัติงานได้อย่างได้เหมาะสม

6. ส่งเสริมสนับสนุนสร้างแรงจูงใจครูอาจารย์บุคลากรทุกคนของสถานศึกษาให้นำความรู้ความสามารถด้าน ICT และเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดให้มาสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอนหรือการปฏิบัติงาน

7. จัดให้มีระบบการกำกับติดตามและการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้ ICT ของสถานศึกษาทั้งครูอาจารย์ บุคลากรทุกคนและนักเรียนว่าสามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามนโยบายอย่างถูกต้องเหมาะสมหรือไม่

นิตา หมั่นดี และ ชีร หฤทัยธนาสันดี (2561) ได้เสนอบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ได้ 5 ประการ โดย ผู้บริหาร ต้องเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำองค์กรมุ่งสู่เป้าหมายที่กำหนด การนำโรงเรียนไปสู่การจัดการศึกษายุคดิจิทัล ผู้บริหารจะต้องมีบทบาทดังนี้

1. ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำเชิงวิชาการ และเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยี คือต้องศึกษาและทำความเข้าใจนโยบายทางการศึกษาอย่างชัดเจน ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา พร้อมเป็นผู้นำครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาองค์กรไปสู่เป้าหมายที่วางไว้

2. ผู้บริหารต้องกำหนดนโยบายการจัดการศึกษายุคดิจิทัลของโรงเรียนร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ชัดเจนว่าในยุคดิจิทัลนี้ โรงเรียนจะมีเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนอย่างไร แล้วจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการของโรงเรียน

3. ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับห้องเรียนที่ใช้จัดการเรียนการศึกษายุคดิจิทัลอยู่เสมอว่าจะต้องสนับสนุนงบประมาณ หรือสื่อวัสดุอุปกรณ์อะไรเพิ่มเติมอีกบ้างและต้องคอยติดตามพฤติกรรมการสอนของครูโดยสร้างตัวชี้วัดที่สำคัญ คือ ครูมีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างไรบ้าง และผลที่เกิดกับผู้เรียนเป็นอย่างไร เสมือนหนึ่งคือการแสดงบทบาทของการเป็นผู้มีทัศนคติตนเอง เพื่อจะได้นำข้อมูลไปวิเคราะห์ สังเคราะห์ว่าจะต้องบริหารจัดการโรงเรียนอย่างไร

4. ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเองของครูผู้สอนในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการศึกษายุคดิจิทัลในทุกรูปแบบ คอยส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของครูให้ประสบความสำเร็จ และต้องแสดงภาวะผู้นำทางวิชาการในการให้ความรู้ หรือคอยเป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ สนับสนุนในด้านต่าง ๆ อยู่เสมอ

5. ผู้บริหารต้องนำนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นการใช้นวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารสนเทศมาช่วยในการบริหารจัดการ เพื่อการ ตัดสินใจของผู้บริหาร การศึกษาให้มีความรวดเร็วทันเหตุการณ์ ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก นวัตกรรมการศึกษาที่นำมาใช้ทางด้านการบริหารจะเกี่ยวข้องกับระบบการจัดการฐานข้อมูลใน หน่วยงานสถานศึกษา เช่น ฐานข้อมูล นักเรียน นักศึกษา ฐานข้อมูล คณะอาจารย์และบุคลากร

จักรี พันธุ์สมบัติ (2560) ได้สรุปบทบาทผู้บริหารโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีประสิทธิผลในยุคดิจิทัล มี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) คุณธรรมตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก 2) การมีวิสัยทัศน์ 3) การคิดเชิงกลยุทธ์และการบริหารเชิงรุก 4) สมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 5) การพัฒนาความรู้ความสามารถด้านวิชาชีพ 6) การมีมนุษยสัมพันธ์และการทำงานเป็นทีม 7) การเสริมพลังและสร้างแรงบันดาลใจ 8) การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง Timo Elliott (2560) ได้สรุป องค์ประกอบผู้นำดิจิทัลที่สำคัญ ได้ 5 ประการ ดังนี้

1. การมีวิสัยทัศน์ (Visionary Leadership) ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีวิสัยทัศน์สามารถแลกเปลี่ยนถ่ายทอดวิสัยทัศน์ หรือความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงองค์กรด้วยการพัฒนานวัตกรรมดิจิทัล และประยุกต์ใช้ดิจิทัลเพื่อยกระดับความเป็นเลิศขององค์กร การเข้าใจกลยุทธ์ที่สนับสนุนเป้าหมายจะเป็นการเพิ่มโอกาสในการแข่งขันขององค์กรด้วยนวัตกรรมดิจิทัล

2. การเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว (Professional Practice) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องตระหนักว่าจะต้องเป็นผู้นำในการใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว เชื่อมั่นในการใช้เทคโนโลยี (Digital Native) สามารถจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และนวัตกรรมดิจิทัลได้

อย่างมืออาชีพ ออกแบบสถานที่ทำงานเพื่อช่วยสร้างบรรยากาศให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และการเสริมสร้างพลังอำนาจด้วยเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลต่าง ๆ

3. ความสามารถในการนำข้อมูลมาใช้ (Data Driven) ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถเรียกใช้ข้อมูลสารสนเทศได้อย่างอิสระ (Free flow of information) โดยนำมาใช้ได้อย่างไม่จำกัด ทำให้เกิดประโยชน์ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับองค์กรตั้งแต่การทำงานประจำวัน การวางแผนกลยุทธ์ การบริหารจัดการคุณภาพอย่างต่อเนื่องโดยใช้แหล่งข้อมูลสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ความเข้าใจในความรู้และทักษะความสามารถของคนในองค์กร (Talent Management) ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเข้าใจขีดความสามารถของคนในองค์กร จัดการและสร้างสมดุลของทักษะความสามารถของคนในองค์กรให้เหมาะสมกับสถานการณ์ สามารถจัดการกับปัญหาในการทำงาน การสร้างสรรค์นวัตกรรมดิจิทัลใหม่การเป็นผู้ประกอบการ ความเป็นมืออาชีพในการทำงานตามแผนที่กำหนด การจ้างบุคลากรที่มีความรู้ความคิดเชิงนวัตกรรม

5. การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล (Digital Age Learning Culture) ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสร้างสรรค์พลวัตในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลให้เป็นปกติในองค์กร จนเกิดเป็นวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัลในองค์กรได้อย่างปกติ

Howard young (2563) ได้เสนอ บทบาทที่เป็นปัจจัยสำคัญของผู้นำการศึกษาที่ดีในยุคดิจิทัล ไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. ผู้บริหารการศึกษาทุกคนจะต้องวางตัวเองเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเฉพาะในยุค 4.0 ความรู้จะล้นไหล เกิดขึ้นตลอดเวลาและพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ศูนย์กลางของนักการศึกษาทุกคน คือต้องเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและเปิดกว้างต่อการเรียนรู้ ทดสอบการปฏิบัติในปัจจุบันและเตรียมพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนและเปลี่ยนแปลง มากไปกว่านั้นควรเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการคิดเพื่ออนาคต และการเรียนรู้ที่เป็นนวัตกรรมใหม่ ในสิ่งที่นักเรียนต้องการ บนพื้นฐานของสิ่งแวดล้อมที่ตัวเองมีอยู่

2. มีความคิดเชิงกลยุทธ์แบบอนาคตและรู้จักพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดีในยุคปัจจุบัน ซึ่งความคิดเชิงกลยุทธ์นี้คือ แนวคิดแบบอนาคตที่มีความเป็นไปได้และการแก้ปัญหา ที่อาจไม่สามารถแก้ไขได้โดยใช้นโยบาย ระบบ และแนวทางปฏิบัติแบบเดิม

3. ฟังพา แบ่งปัน และกระจายความเป็นผู้นำ เพื่อลดช่องว่างระหว่างผู้นำการคิดแบบอนาคตและผู้นำแบบเดิม ความเป็นผู้นำเป็นกระบวนการที่มีอิทธิพล แต่ไม่ใช่ทำเพียงคนเดียว การกระจายความเป็นผู้นำโดยเน้นการกระจายแหล่งที่มาของอิทธิพลและการเปลี่ยนแปลงไปสู่ทั่วทุกกลุ่มคน จะทำให้ความเชี่ยวชาญและความรู้สามารถกระจายไปทั่วทุกกลุ่มคน เช่น การเชิญ

ผู้นำการคิดแบบอนาคตและผู้นำแบบเดิมมาแบ่งปันความเชี่ยวชาญและความรู้ของพวกเขา สิ่งนี้อาจมีความท้าทายมากขึ้นเมื่อครูใหญ่ หรือผู้อำนวยการโรงเรียนยังมีความคิดแบบเดิม แต่ในขณะที่ครูและนักเรียนอาจคิดแบบอนาคตไปแล้ว ฉะนั้นหากมีการแบ่งปันความคิด จะช่วยให้เกิดแนวคิดใหม่ ๆ ที่แตกต่าง นำไปสู่การพัฒนาและช่วยสนับสนุนเพื่อช่วยแก้ปัญหาที่จะเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้

4. ไม่กลัวเทคโนโลยีใหม่ ๆ และกล้าที่จะทดลอง สำหรับกลุ่มผู้บริหารทางการศึกษา ผู้อำนวยการ หรือครูใหญ่ ที่มีความคิดเป็นแบบระบบเดิม อาจจะมีพลังหรือไม่มั่นใจกับเทคโนโลยีดิจิทัล หรืออาจจะคิดว่ามันเป็นการยากเกินกว่าที่ตัวเองจะสามารถพัฒนาวิธีการใหม่ในการสอนที่ให้นักเรียนมาเป็นจุดศูนย์กลาง ฉะนั้นกุญแจสำคัญคือการชวนและสร้างแรงจูงใจเชิงบวกกับผู้ที่ลังเลที่จะเปลี่ยนแปลง ไม่ใช่การฝืนบังคับ หรือการต่อต้านพวกเขา

5. ไม่เพิกเฉยกับความคิดแบบเดิม บางความรู้และประสบการณ์แบบเดิมอาจยังคงมีคุณค่า ผู้บริหารการศึกษาที่ดีต้องระวังอย่าเพิกเฉยต่อภูมิปัญญา โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ควรเรียนรู้ เชื่อมต่อ และสร้างความสัมพันธ์ที่ไว้วางใจกับผู้ที่มีความคิดและยึดถือวิธีทำแบบเก่าอาจให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมและรับฟัง

อูรูด้า สูดมี (2558) ได้เสนอ บทบาทเพื่อการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา เฉพาะความพิการ ไว้ 8 ประการ ดังนี้ 1) วิสัยทัศน์ผู้นำ 2) การบริหารจัดการเทคโนโลยีในสถานศึกษา 3) วัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล 4) ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับคนพิการ 5) การบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ 6) การประเมินและการนิเทศ 7) สังคม จริยธรรม และกฎหมายสำหรับพลเมืองยุคดิจิทัล 8) ความเป็นมืออาชีพ

สุกัญญา แซ่มซ้อย (2561, หน้า 120) ได้เสนอมาตรฐานด้านการใช้เทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสำหรับการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ไว้ 5 ประการ คือ

1. การมีวิสัยทัศน์ โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสามารถถ่ายทอดวิสัยทัศน์ร่วมกับการแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์กับบุคลากรอื่น ๆ ได้ สามารถนำการพัฒนา การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี และการบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงในองค์กรและยกระดับความเป็นเลิศขององค์กรได้

2. การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบโลกยุคดิจิทัล โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมดิจิทัลอย่างสม่ำเสมอเป็นปกติ จนเกิดเป็นวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบโลกดิจิทัลในองค์กร โดยสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกคนได้เข้าถึงทรัพยากรการเรียนรู้ดังกล่าวอย่างทั่วถึง

3. การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และนวัตกรรมอย่างมืออาชีพให้กับผู้เรียน โดยการเสริมสร้างพลังอำนาจให้กับครูผู้สอนและบุคลากรในการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมดิจิทัลต่าง ๆ

4. การปรับปรุงอย่างเป็นระบบ โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสนับสนุนและส่งเสริมความเป็นผู้นำในยุคดิจิทัลและสามารถบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพอย่างต่อเนื่องในองค์กร โดยการใช้แหล่งข้อมูลสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

5. การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดี สนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดความตระหนักในประเด็นทางจริยธรรม กฎหมายและสังคม ตลอดจนความรับผิดชอบในสิ่งที่เกี่ยวข้องเพื่อวิวัฒนาการของวัฒนธรรมของสังคมดิจิทัล

จากการศึกษาทฤษฎีของนักวิชาการเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษา ยุคดิจิทัล ทำให้เห็นว่าบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัลมีนักวิชาการให้ไว้ตรงกันหลายด้านด้วยกัน ซึ่งแต่ละด้านล้วนมีความสำคัญทั้งสิ้น สำหรับบทบาทหลักที่ผู้วิจัยได้นำมาเป็นการรอบแนวความคิดในการวิจัยนั้น ได้มาจากการการสังเคราะห์ และบูรณาการจากแนวคิดทฤษฎีของนักวิชาการทั้งหมด 10 ท่านด้วยกัน คือ สงบ อินทรมณี (2562), กุลนที ทองจันทร์ (2561), สุจรรยา ขาวสกุล (2560), เอกชัย กี่สุขพันธ์(2559), นิดา หมั่นดี และ อีร หฤทัยธนาสันต์ (2561), จักรี พันธุ์สมบัติ (2560), Timo Elliott (2560), Howard Young (2563), อรุดา สุตมี (2558), และ สุกัญญา แซ่มซ้อย (2561), ซึ่งเห็นพ้องตรงกัน ดังแสดงตามตารางที่ 1

ตาราง 1 แสดงสรุปการวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี ทบาททางของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล

	ผู้บริหาร											
	สงบ อันทารมณ์ (2562)	สุรฉายา ชาวสกุล (2560)	เอกชัย กุศลพันธ์ (2559)	กฤษณ์ ทองจันทร์ (2561)	นิตา หนุ่นดี และ ศิร ทฤษฎะนาสนดี (2561)	จุฑา พนธ์สมบัติ (2560)	Timo Elliott (2560)	Howard Young (2563)	อุรดา อัครมู (2558)	สุกัญญา แสงมขอย (2561)	คณาณีย์ ผลการสร้างเคราะห์	
บทบาทของผู้บริหารต่อ	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	7	*
การจัดการศึกษายุคดิจิทัล			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7	*
การสร้างเครือข่ายข้อมูล		✓	✓				✓	✓			3	
การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการที่ทันสมัยโดยใช้เทคโนโลยี	✓		✓		✓			✓		✓	6	*
การบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานให้สามารถใช้งานได้ อย่างมีประสิทธิภาพ	✓			✓		✓			✓		4	
การเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว		✓				✓					4	
การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการ บริหารสถานศึกษา		✓		✓	✓			✓	✓	✓	6	*

จากตารางที่ 1 สรุปการคิดวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี หาบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของนักวิชาการ คือ สงบ อินทรมณี (2562), กุลนที ทองจันทร์ (2561), สุจรรยา ขาวสกุล (2560), เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2559), และนิดา หมั่นดี และ ชีร หฤทัยธนาสันดี (2561) ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์แนวคิดสำคัญในส่วนที่เหมือนกันของนักวิชาการหลาย ๆ ท่าน และผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ โดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดที่สำคัญในส่วนที่เหมือนกันของนักวิชาการ 6 ท่านขึ้นไป ในการคัดเลือกบทบาทเพื่อให้เป็นบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัลในการศึกษาวิจัยต่อไป ซึ่งจากการสังเคราะห์จะเห็นได้ว่า นักวิชาการได้เสนอแนวคิด สรุปได้ดังนี้

1. การกำหนดวิสัยทัศน์ให้เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี ได้มีนักวิชาการที่เสนอแนวคิดในส่วนที่เหมือนกัน 7 ท่าน คือ สงบ อินทรมณี (2562), สุจรรยา ขาวสกุล (2560), เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2559), นิดา หมั่นดี และ ชีร หฤทัยธนาสันดี (2561), จักรี พันธุ์สมบัติ (2560), Timo Elliott (2560), และสุกัญญา แซ่มซ้อย (2561)

2. การส่งเสริมพัฒนาครูให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี ได้มีนักวิชาการที่เสนอแนวคิดในส่วนที่เหมือนกัน 7 ท่าน คือ สงบ อินทรมณี (2562), เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2559), นิดา หมั่นดี และ ชีร หฤทัยธนาสันดี (2561), จักรี พันธุ์สมบัติ (2560), Timo Elliott (2560), อรุดา สุตมี (2558), และสุกัญญา แซ่มซ้อย (2561)

3. การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการที่ทันสมัยโดยใช้เทคโนโลยี ได้มีนักวิชาการที่เสนอแนวคิดในส่วนที่เหมือนกัน 6 ท่าน คือ สงบ อินทรมณี (2562), สุจรรยา ขาวสกุล (2560), นิดา หมั่นดี และ ชีร หฤทัยธนาสันดี (2561), Timo Elliott (2560), Howard Young (2563), และสุกัญญา แซ่มซ้อย (2561)

4. การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงานทางไกล ได้มีนักวิชาการที่เสนอแนวคิดในส่วนที่เหมือนกัน 6 ท่าน คือ กุลนที ทองจันทร์ (2561), เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2559), นิดา หมั่นดี และ ชีร หฤทัยธนาสันดี (2561), Howard Young (2563), อรุดา สุตมี (2558), และสุกัญญา แซ่มซ้อย (2561)

เมื่อได้บทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล 4 บทบาทแล้ว ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่สำคัญของนักวิชาการหลายท่านในเรื่องบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ซึ่งแต่ละบทบาทมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การกำหนดวิสัยทัศน์ให้เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี

สงบ อินทรมณี (2562) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาตนเองให้มีวิสัยทัศน์ ตระหนัก เห็นความสำคัญ และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารใน

การยกระดับการบริหารจัดการสถานศึกษาและการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งเป็นผู้นำในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนรู้ในมิติต่าง ๆ

สุจรรยา ชาวสกุล (2560) กล่าวว่า ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ในการ บริหารงานที่พร้อมรับกับเปลี่ยนแปลง ไม่ยึดติดตอสิ่งใดปฏิรูป เปนนักคิด นักพัฒนา ตองทันตอการเปลี่ยนแปลงของโลก

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2559) กล่าวว่า ผู้บริหารต้องกำหนดวิสัยทัศน์ด้าน ICT ของสถานศึกษาให้ชัดเจนว่าต้องการไปในทิศทางใด และจะนำมาใช้กับการบริหารสถานศึกษาในเรื่องใดบ้าง

นิตา หมั่นดี และ ชีร หฤทัยธนาสันดี (2561) กล่าวว่า ผู้บริหารต้องกำหนดนโยบายการจัดการศึกษายุคดิจิทัลของโรงเรียนร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ชัดเจนว่าในยุคการศึกษา 4.0 นี้ โรงเรียนจะมีเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนอย่างไร แล้วจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการของโรงเรียน

จักรี พันธสมบัติ (2560) ได้สรุปบทบาทผู้บริหารโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีประสิทธิผลในยุคดิจิทัล มี 8 องค์ประกอบ โดยการมีวิสัยทัศน์ เป็น 1 ใน 8 องค์ประกอบนั้น

Timo Elliott (2560) กล่าวว่า องค์ประกอบผู้นำดิจิทัลที่สำคัญ คือ การมีวิสัยทัศน์ (Visionary Leadership) ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีวิสัยทัศน์สามารถแลกเปลี่ยนถ่ายทอดวิสัยทัศน์ หรือความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงองค์กรด้วยการพัฒนานวัตกรรมดิจิทัล และประยุกต์ใช้ดิจิทัลเพื่อยกระดับความเป็นเลิศขององค์กร การเข้าใจกลยุทธ์ที่สนับสนุนเป้าหมายจะเป็นการเพิ่มโอกาสในการแข่งขันขององค์กรด้วยนวัตกรรมดิจิทัล

สุกัญญา แซ่มซ้อย (2561) กล่าวว่า มาตรฐานด้านการใช้เทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสำหรับการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ไว้ คือ การมีวิสัยทัศน์ โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสามารถถ่ายทอดวิสัยทัศน์ร่วมกับการแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์กับบุคลากรอื่น ๆ ได้สามารถนำการพัฒนา การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี และการบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงในองค์กรและยกระดับความเป็นเลิศขององค์กรได้

สรุปได้ว่า การกำหนดวิสัยทัศน์ให้เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี หมายถึง การกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย ที่สนับสนุน และส่งเสริม ให้มีแนวทางที่ชัดเจน ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสาร และ ICT ในการจัดการ และเปลี่ยนแปลงโครงสร้างระบบการทำงานให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ มีการเพิ่ม ขยาย และพัฒนาขีดความสามารถของการบริหารงานในสถานศึกษา ยกระดับการบริหารจัดการสถานศึกษา การเรียนรู้ของผู้เรียน

โดยการกำหนดตัวชี้วัดด้านเทคโนโลยี ในการประเมินผลปฏิบัติงานทางวิชาชีพของครู รวมทั้งเป็นผู้ดำเนินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนรู้ในมิติต่าง ๆ

2. การส่งเสริมพัฒนาครูให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี

สงบ อินทรมณี (2562) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมพัฒนาครู ให้มีวิสัยทัศน์ ตระหนัก เห็นความสำคัญ และมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ และส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่เรียนรู้มีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2559) กล่าวว่า ผู้บริหารต้องส่งเสริม การฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรทุกคนของสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถด้าน ICT อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

นิตา หมั่นดี และ ชีร หฤทัยธนาสันดี (2561) กล่าวว่า ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเองของครูผู้สอนในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการศึกษายุคดิจิทัลในทุกรูปแบบ คอยส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของครูให้ประสบความสำเร็จ และต้องแสดงภาวะผู้นำทางวิชาการในการให้ความรู้ หรือคอยเป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำช่วยเหลือ สนับสนุนในด้านต่าง ๆ อยู่เสมอ

จักรี พันธุ์สมบัติ (2560) ได้สรุปบทบาทผู้บริหารโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีประสิทธิผลในยุคดิจิทัล มี 8 องค์ประกอบ โดยการสมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็น 1 ในองค์ประกอบของบทบาทผู้บริหาร

Timo Elliott (2560) กล่าวว่า ความเข้าใจในความรู้และทักษะความสามารถของคนในองค์กร (Talent Management) ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเข้าใจขีดความสามารถของคนในองค์กร จัดการและสร้างสมดุลของทักษะความสามารถของคนในองค์กรให้เหมาะสมกับสถานการณ์ สามารถจัดการกับปัญหาในการทำงาน การสร้างสรรค์นวัตกรรมดิจิทัลใหม่ การเป็นผู้ประกอบการ ความเป็นมืออาชีพในการทำงานตามแผนที่กำหนด การจ้างบุคลากรที่มีความรู้ความคิดเชิงนวัตกรรม

สุกัญญา แซ่มซ้อย (2561) กล่าวว่า การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบโลกยุคดิจิทัล โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมดิจิทัลอย่างสม่ำเสมอเป็นปกติ จนเกิดเป็นวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบโลกดิจิทัลในองค์กร โดยสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกคนได้เข้าถึงทรัพยากรการเรียนรู้ดังกล่าวอย่างทั่วถึง

สรุปได้ว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญ มีการส่งเสริมพัฒนาบุคลากร และการฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรทุกคนของสถานศึกษา ให้มีความรู้ความสามารถด้าน ICT อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เห็นความสำคัญ ทันสมัย หลากหลาย มีจริยธรรม และมีทักษะในการ

ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ การเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ มีการใช้เทคโนโลยีในการปรับเปลี่ยน กระบวนการในการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลใหม่ และปรับเปลี่ยนกระบวนการ ในการบริหารจัดการสถานศึกษายุคดิจิทัลใหม่ มีการพัฒนาความเป็นผู้นำในการใช้เทคโนโลยีของตนเอง และสามารถใช้เทคโนโลยีหาความรู้ ทักษะ และกลยุทธ์ที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้ วิจัยและพัฒนา การผลิตและพัฒนาแบบเรียน ตำรา สื่อสิ่งพิมพ์อื่น ๆ

3. การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการที่ทันสมัยโดยใช้เทคโนโลยี

สงบ อินทรมณี (2562) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาคควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการที่ทันสมัยโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการยกระดับการเรียนรู้ของผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้ในมิติต่าง ๆ

นิตา หมั่นดี และ ชีร หฤทัยธนาสันดี (2561) กล่าวว่า ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับห้องเรียนที่ใช้จัดการเรียนการศึกษายุคดิจิทัลอยู่เสมอว่าจะต้องสนับสนุนงบประมาณหรือสื่อวัสดุอุปกรณ์อะไรเพิ่มเติมอีกบ้างและต้องคอยติดตามพฤติกรรมการสอนของครูโดยสร้างตัวชี้วัดที่สำคัญ คือ ครูมีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างไรบ้าง และผลที่เกิดกับผู้เรียนเป็นอย่างไร เสมือนหนึ่งคือการแสดงบทบาทของการเป็นผู้มีเทคนิคตนเอง เพื่อจะได้นำข้อมูลไปวิเคราะห์ สังเคราะห์ว่าจะต้องบริหารจัดการโรงเรียนอย่างไร

Timo Elliott (2560) กล่าวว่า การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล (Digital Age Learning Culture) ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสร้างสรรค์พลวัตในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลให้เป็นปกติในองค์กร จนเกิดเป็นวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัลในองค์กรได้อย่างปกติ

สุกัญญา แซ่มซ้อย (2561) กล่าวว่า การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และนวัตกรรมอย่างมืออาชีพให้กับผู้เรียน โดยการเสริมสร้างพลังอำนาจให้กับครูผู้สอนและบุคลากรในการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมดิจิทัลต่าง ๆ

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการที่ทันสมัยโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ต้องให้ความสำคัญกับห้องเรียนที่ใช้จัดการเรียนการศึกษายุคดิจิทัลอยู่เสมอ ต้องสนับสนุนงบประมาณ หรือสื่อวัสดุอุปกรณ์คอยติดตามพฤติกรรมการสอนของครูโดยสร้างตัวชี้วัดที่สำคัญ คือ ครูมีการนำเทคโนโลยีและ

นวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างไรบ้าง และผลที่เกิดกับผู้เรียนเป็นอย่างไร ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการยกระดับการเรียนรู้ของผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้ในมิติต่าง ๆ

4. การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา

กุลนที ทองจันทร์ (2561) กล่าวว่า ผู้บริหารต้องนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา เพื่อใช้ในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ทั้งการบริหารงานวิชาการ การบริหารกิจการนักเรียน การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานธุรการ การเงิน พัสดุครุภัณฑ์การบริหารงานอาคารสถานที่และการบริหารงานชุมชน

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2559) กล่าวว่า ผู้บริหารต้องสร้างวัฒนธรรมการทำงานและบรรยากาศสถานศึกษาให้มีการใช้ ICT อย่างแพร่หลายไม่ว่าจะเป็นการจัดการเรียนการสอนของครู การบริหารงานสถานศึกษาในด้านต่างๆ ตลอดจนการให้นักเรียนสามารถใช้และเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ผ่าน Internet ได้ตลอดเวลา

นิดา หมั่นดี และ อีร หฤทัยธนาสันดี (2561) กล่าวว่า ผู้บริหารต้องนำนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นการใช้นวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารสนเทศมาช่วยในการบริหารจัดการ เพื่อการ ตัดสินใจของผู้บริหารการศึกษาให้มีความรวดเร็วทันเหตุการณ์ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก นวัตกรรมการศึกษาที่นำมาใช้ทางด้านการบริหารจะเกี่ยวข้องกับระบบการจัดการฐานข้อมูลใน หน่วยงานสถานศึกษา เช่น ฐานข้อมูล นักเรียน นักศึกษา ฐานข้อมูล คณะอาจารย์และบุคลากร

สุกัญญา แซ่มซ้อย (2561) กล่าวว่า ผู้บริหารต้องนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา รวมทั้งปรับปรุงอย่างเป็นระบบ โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสนับสนุนและส่งเสริมความเป็นผู้นำในยุคดิจิทัลและสามารถบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพอย่างต่อเนื่องในองค์กร โดยการใช้แหล่งข้อมูลสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สรุปได้ว่า ผู้บริหารต้องนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา เพื่อใช้ในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ทั้งการบริหารงานวิชาการ การบริหารกิจการนักเรียน การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานธุรการ การเงิน พัสดุครุภัณฑ์การบริหารงานอาคารสถานที่และการบริหารงานชุมชนและสร้างวัฒนธรรมการทำงานและบรรยากาศสถานศึกษาให้มีการใช้ ICT อย่างแพร่หลายไม่ว่าจะเป็นการจัดการเรียนการสอนของครู การบริหารงานสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ระเบียบการนิเทศภายในสถานศึกษา การกำหนดภารกิจ การรายงานภารกิจ ผลการดำเนินโครงการ และถอดบทเรียนการดำเนินโครงการ การจัดการระบบการเก็บข้อมูล ที่มีประสิทธิภาพ สะดวก และทันสมัย และจัดสรรปัจจัย

สนับสนุนให้เอื้อต่อการดำเนินงานการบริหารสถานศึกษาในฝ่ายต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พระมหาวีรกุล อคฺคฺวโส (คำจันทราช) (2561) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การบริหารสถานศึกษายุค 4.0 โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดอุดรธานี พบว่า 1) สภาพการบริหารสถานศึกษายุค 4.0 โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดอุดรธานี พบว่า โดยภาพรวม และรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการบริหารงบประมาณยุค 4.0 รองลงมา คือ ด้านการบริหารงานบุคคลยุค 4.0 และด้านการบริหารงานวิชาการยุค 4.0 ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานทั่วไปยุค 4.0 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษายุค 4.0 โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำแนกตาม ตำแหน่งหน้าที่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการบริหารสถานศึกษายุค 4.0 พบว่า มีดังนี้ 1) ควรส่งเสริมการปฏิบัติงานของบุคลากรโดยยึดหลักคุณธรรม ความซื่อสัตย์ ความ ถูกต้อง แนะนำและช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น 2) ควรแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการจัดระบบการ บริหารการเงิน บัญชี และพัสดุอย่างชัดเจน ด้วยความเป็นธรรมเสมอ 3) ควรยกย่อง และให้ขวัญ กำลังใจในการปฏิบัติงานเพื่อร่วมงานที่ท่าประโยชน์ให้กับสวนงานอย่างเสมอหน้า 4) ผู้บริหารควรให้ความช่วยเหลือ และรับฟังความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาอื่นที่มีสวนเกี่ยวข้องของอย่างสม่ำเสมอ

ปิยณัฐ วงศ์เครือศรี (2562) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 พบว่า 1) องค์ประกอบภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 66 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาทักษะผู้เรียนสู่ไทยแลนด์ 4.0 มี 9 ตัวบ่งชี้ 2) การจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างนวัตกรรมในยุคไทยแลนด์ 4.0 มี 10 ตัวบ่งชี้ 3) ทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ มี 8 ตัวบ่งชี้ 4) คุณธรรมจริยธรรม มี 9 ตัวบ่งชี้ 5) การพัฒนาตนเองสู่ความเป็นมืออาชีพ มี 8 ตัวบ่งชี้ 6) การทำงานเป็นทีม มี 9 ตัวบ่งชี้ และ 7) ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มี 13 ตัวบ่งชี้ 2) รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ใน

ยุคไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการ 5) สื่อการเรียนรู้ และ 6) การวัดและประเมินผล 3) ประสิทธิภาพของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนประถมศึกษา

อนันต์ เกื่อนเนาว (2561) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ บทบาทของครูกับการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของครูกับการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 คือ การทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือ ผู้เรียนให้พัฒนาตนเองให้ได้เต็มศักยภาพ และส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพราะ เทคโนโลยีในทุกวันนี้ มีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว และล้ำสมัย ผู้คนในศตวรรษที่ 21 จึงต้องเรียนรู้สิ่งใหม่ตลอดเวลา ดังนั้นครูต้องปรับตัวให้เข้ากับเทคโนโลยี และคอยแนะนำแนวทางการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับผู้เรียนอย่างเข้าใจ และพร้อมที่จะทุ่มเทวิชาความรู้ ด้วยวิธีการสมัยใหม่ตามธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลง อย่างไรก็ตาม แม้เทคโนโลยีจะเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความสามารถของครูในศตวรรษที่ 21 อาจจะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ทันเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้ แต่สิ่งที่ครูสามารถที่จะบอกนักเรียนได้ว่า ขอมูลใดสามารถนำไปปรับใช้กับชีวิตจริงได้หรือวิธีการเลือกใช้เครื่องมือที่ถูกต่อนั้น ควรเป็นไปในทางใด แต่สิ่งสำคัญที่จะหาไม่ได้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่คือ ศิลธรรมคุณธรรม ที่ครูสอนถ่ายทอดให้ผู้เรียน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญอันจะถูกพัฒนาไปพร้อมกับสติปัญญา เพื่อให้ความรู้แก่อนาคตของชาติอย่างถูกต้อง และยั่งยืนต่อไป

ศศิธร วงษ์กวี (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาบทบาทและคุณสมบัติเพื่อเป็นแนวทางพื้นฐานสำหรับการตัดสินใจคัดเลือกผู้บริหารเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า แบ่งคุณสมบัติของ CIO ได้ทั้งหมด 2 หมวดหลัก คือ 1) ความรู้ความสามารถด้านการบริหาร (Soft Skill) 2) ความรู้ความสามารถทางเทคนิค (Hard Skill) โดย CIO ให้ได้ให้ความสำคัญในคุณสมบัติด้านการบริหารจัดการมากกว่าความรู้ความสามารถ ทางเทคนิค ทั้งนี้ภายในหมวดของความสามารถด้านการบริหาร (Soft Skill) ได้แบ่งคุณสมบัติของ CIO เป็น 2 หมวดย่อยคือ 1) คุณสมบัติด้านกระบวนการความคิด ทักษะคิดพื้นฐาน (Know how to be) โดยในภายหมวดนี้ CIO ได้ให้ความสำคัญของคุณสมบัติในด้านนโยบายและองค์กร และ ความเป็นผู้นำการบริหารจัดการตามลำดับ 2) คุณสมบัติเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการทำงาน ขั้นตอน บทบาท (Know what) โดยภายในหมวดนี้ CIO ได้ให้ความสำคัญของคุณสมบัติในด้านการประเมินประสิทธิภาพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ, สถาปัตยกรรม/การจัดการองค์กรวม, รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์/มหาวิทยาลัยอิเล็กทรอนิกส์, การรับมอบงาน/การจัดซื้อจัดจ้าง ตามลำดับ โดย

ในส่วนหมวดความรู้ความสามารถทางเทคนิค (Hard Skill) ได้ระบุคุณสมบัติเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจที่เกิดจากการฝึกฝน ทักษะในเชิงเทคนิค (Know how) โดย CIO ได้ให้ความสำคัญของคุณสมบัติในด้านการบริหารกระบวนการการเปลี่ยนแปลง, ยุทธศาสตร์และการวางแผนด้านทรัพยากรสารสนเทศ, การประกันสารสนเทศและความปลอดภัยเทคโนโลยีสารสนเทศ, ทักษะ ด้านเทคนิค, การบริหารโครงการ/โครงการ และการวางแผนด้านงบประมาณและการประเมินการ ลงทุน ตามลำดับ

บุญฤทธิ์ ตุ่มพงศ์ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 ผลการศึกษาพบว่า 1) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยีของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 ทั้ง 3 ด้าน พบว่า ค่าดัชนีลำดับ ความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านที่ 1 ด้านสารสนเทศพบว่ามีความต้องการจำเป็น ที่จะต้องพัฒนามากที่สุดคือความสามารถในการนำระบบสารสนเทศมากำหนดแนวทาง ในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านที่ 2 ด้านสื่อ พบว่า มีความต้องการจำเป็น ที่จะต้องพัฒนามากที่สุดคือ การประยุกต์สื่อที่มีคุณภาพมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาได้ ด้านที่ 3 ด้านเทคโนโลยี พบว่ามีความต้องการจำเป็นที่จะต้องพัฒนามากที่สุดคือ สามารถนำ เทคโนโลยีมาช่วยในการลดขั้นตอนในการทำงานของครูและสถานศึกษา 2) แนวทางการพัฒนาทักษะสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี ได้แก่ ด้านที่ 1 ด้านสารสนเทศประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 5 แนวทาง ด้านที่ 2 ด้านสื่อประกอบด้วยแนวทาง การพัฒนา 6 แนวทาง ด้านที่ 3 ด้านเทคโนโลยีประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 6 แนวทาง

ณัฐกรณ์ หิรัญชาติ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทผู้บริหารกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษา ผลการศึกษาพบว่า 1) บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน และอยู่ในระดับมาก 8 ด้าน 2) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) บทบาทผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารในสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิราวัลย์ ศรีกระทุ่ม (2555) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดย มีความมุ่งหวังเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงาน

เขตปทุมธานี กรุงเทพมหานคร ใน 10 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการส่งเสริมการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการส่งเสริมการวัดผลประเมินผล และเทียบโอนการศึกษา 4) ด้านการส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) ด้านการส่งเสริมการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) ด้านการส่งเสริมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) ด้านการส่งเสริมการนิเทศการศึกษา 8) ด้านการส่งเสริมการแนะแนวการศึกษา 9) ด้านการส่งเสริมการพัฒนาระบบประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา 10) ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับ สถานศึกษาอื่น

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในปีการศึกษา 2555 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตปทุมธานี กรุงเทพมหานคร จำนวน 210 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 40 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นได้ 97 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามเก็บข้อมูล จำนวน 210 ฉบับ ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลช่วงเดือนกรกฎาคม ถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2555 เป็นระยะเวลา 1 เดือน โดยประมาณ และเมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาครบทุกฉบับนำแบบสอบถามที่ได้รับ คืนมาดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องในการตอบแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ ค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการศึกษาพบว่า 1) ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัด การเรียนรู้ของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตปทุมธานี กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 10 ด้าน พบว่าครูมีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จำแนกตามอายุมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครู โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และรายด้านพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 คือ ด้านการส่งเสริมการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยครูที่มีอายุ 30-40 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูด้านการส่งเสริมการพัฒนากระบวนการเรียนรู้สูงกว่าครูที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี และครูที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูด้านการส่งเสริมการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สูงกว่าครูที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี และจำแนกตามประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความคิดเห็น เกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูโดยภาพรวม และรายด้านไม่

แตกต่างกัน

ดวงกมล กิ่งจำปา (2555) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมงานเทคโนโลยีทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า 1) บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับ มาก 2) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาของครู โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การบริหารต่างกัน มีการส่งเสริมการใช้ เทคโนโลยีทางการศึกษาของครูโดยรวม และรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการวัดและ ประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ดาริกา ลาสุดตา (2563) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการพัฒนาผู้เรียนสู่ยุค 4.0 ของสถานศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 โดย งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาด้านการพัฒนาผู้เรียนสู่ยุค 4.0 ของสถานศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สพม. 29 และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจ านงตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยพัฒนาแบบสอบถามจำนวน 25 ข้อไปใช้ในการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจำนวน 320 คนแล้วนำมาวิเคราะห์ผลด้วยสถิติวิเคราะห์ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบแบบ t-test และ F-test ซึ่งมีผลวิจัยพบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาด้านการพัฒนาผู้เรียนสู่ยุค 4.0 ของสถานศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สพม. 29 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งในภาพรวมและตัวแปรรายด้าน ความสัมพันธ์วัฒนธรรม ความเชี่ยวชาญด้านการสอน การแก้ไขปัญหา และการพัฒนาระบบ ส่วนผลทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพบว่า การจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างออกไปตามความเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่มีผู้เรียนเป็นหลัก มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนั้นไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในขณะที่การนำไปลงมือปฏิบัติให้ได้ประโยชน์นั้น จำเป็นต้องนำไปพัฒนาให้อยู่ในรูปของมาตรฐานในการบริหาร หรือการปฏิบัติงานด้านใดด้านหนึ่งของโรงเรียน โดยเน้นการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนเป็นหลัก รวมถึงการพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารและครูพร้อมกันไปด้วย

อภัย สบายใจ (2563) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการพัฒนาผู้เรียนสู่ยุค 4.0 ของสถานศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ พบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาด้านการพัฒนาผู้เรียนสู่ยุค 4.0 ของสถานศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา สพม. 29 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งในภาพรวมและตัวแปรรายด้านการพัฒนาระบบ ส่วนผลทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพบว่า การจำแนกตามอายุงานของกลุ่มตัวอย่าง ความเห็นเกี่ยวกับการจัดการกำหนดวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน ในขณะที่การนำไปลงมือปฏิบัติให้ได้ประโยชน์นั้น จำเป็นต้องนำไปพัฒนาให้อยู่ในรูปแบบของมาตรฐานในการบริหาร หรือการปฏิบัติงานด้านใดด้านหนึ่งของโรงเรียน โดยเน้นการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนเป็นหลัก รวมถึงการพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารและครูพร้อมกันไปด้วย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการ

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยผู้วิจัยได้ทำศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น อำเภอเมือง เชียงราย ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริม การ ปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย จำนวน 13 โรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหาร และครู รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 1,095 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนสังกัดกรม ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย จำนวนทั้งสิ้น 285 คน โดยกำหนดกลุ่ม ตัวอย่างตามตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp 607-610)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น อำเภอเมือง เชียงราย แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็น ลักษณะ แบบตรวจรายการ (Check List) สอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามถึงบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย ลักษณะแบบสอบถามที่ใช้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ตามวิธี ของลิเคิร์ต (Likert) ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้จากการสังเคราะห์ ดังนี้

1. การกำหนดวิสัยทัศน์ให้เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี
2. การส่งเสริมพัฒนาครูให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี
3. การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการที่ทันสมัยโดยใช้เทคโนโลยี
4. การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 73) ดังนี้

ระดับ 5 คะแนน หมายถึง บทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล อยู่ในระดับ มากที่สุด

ระดับ 4 คะแนน หมายถึง บทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล อยู่ในระดับ มาก

ระดับ 3 คะแนน หมายถึง บทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล อยู่ในระดับ ปานกลาง

ระดับ 2 คะแนน หมายถึง บทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล อยู่ในระดับ น้อย

ระดับ 1 คะแนน หมายถึง บทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล อยู่ในระดับ น้อยมาก

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือแต่ละประเภท

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง จากบทความ ตำรา เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างและแก้ไขแบบสอบถามเพื่อนำมาพัฒนาเป็นเครื่องมือในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

2. สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิด และวัตถุประสงค์ของการวิจัย
3. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าด้วยตนเองเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ดังนี้

- 4.1. ผศ.ดร.สุนทร คล้ายอ่ำ อาจารย์ประจำวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา
- 4.2. ดร.เกียรติคุณ จันแก่น ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย
- 4.3. ดร.ศรารุช สุตะวงค์ ผู้อำนวยการโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) หรือความสอดคล้องระหว่างข้อความที่เขียนขึ้นในแบบสอบถามกับนิยามศัพท์ที่กำหนดไว้ โดยใช้วิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตร วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับความต้องการโดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ
R แทน ผลรวมคะแนนของผู้เชี่ยวชาญ
n แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยผู้เชี่ยวชาญลงความคิดเห็นและให้คะแนน ดังนี้

+1	หมายถึง แน่ใจว่าคำถามได้ตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ระบุไว้
0	หมายถึง ไม่แน่ใจว่าคำถามได้ตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ระบุไว้
-1	หมายถึง แน่ใจว่าคำถามนั้นไม่ได้ตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ระบุไว้

จากนั้นนำมาหาค่าเฉลี่ย เลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปถือว่าเป็นข้อคำถามที่อยู่ในเกณฑ์ความตรงเชิงเนื้อหาที่ใช้ได้

5. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

6. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงสมบูรณ์แล้วนำเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อตรวจสอบและขอความเห็นชอบก่อนนำไปใช้ในการเก็บข้อมูล

7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนเทศบาล 2 (แม่ตำครุณเวทย์) สังกัดเทศบาลเมืองพะเยา กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองพะเยา จำนวน 30 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 30 ชุด จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้เท่ากับ .870

8. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 13 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 285 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 285 ชุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสืออนุญาตขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย จำนวน 13 โรงเรียน
2. ผู้วิจัยส่งหนังสือขออนุญาตจากมหาวิทยาลัยพะเยา วิทยาเขตเชียงราย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย จำนวน 13 โรงเรียนเพื่อตอบแบบสอบถาม
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปมอบให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามโรงเรียนต่าง ๆ จำนวน 13 โรงเรียนเพื่อตอบแบบสอบถาม
4. ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย
5. ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับและดำเนินการตอบตามขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติที่กำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ความถูกต้อง ในการตอบแบบสอบถาม แล้วนำมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ และถูกต้องเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้
 - 2.1 หาค่าความถี่ และร้อยละ ของข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

2.2 หาค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ของคะแนนจากการตอบแบบสอบถาม

2.3 แปลความหมายของค่าเฉลี่ย โดยยึดเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, 103) ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.50–5.00 หมายความว่า บทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษา ยุคดิจิทัล อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50–4.49 หมายความว่า บทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษา ยุคดิจิทัล อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50–3.49 หมายความว่า บทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษา ยุคดิจิทัล อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50–2.49 หมายความว่า บทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษา ยุคดิจิทัล อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00–1.49 หมายความว่า บทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษา ยุคดิจิทัล อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.4 วิเคราะห์สถิติเชิงอ้างอิง ใช้ทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกัน โดยการวิเคราะห์ ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one-way ANOVA) โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test) เมื่อพบความแตกต่างทางสถิติได้ทดสอบผลต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. สถิติที่ใช้หาค่าของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย ประกอบด้วย

1.1 การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามแต่ละข้อโดยใช้สูตร IOC

$$IOC = \sum \frac{R}{n}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ
	R	แทน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	n	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

1.2 การหาค่าความเชื่อมั่น (Relidbilit) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Conbach's Aipho Coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด,2545)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{S^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	K	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	$\sum s_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ
	S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามคือสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยค่าร้อยละ (Pecentge) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

$$P = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ร้อยละ
	f	แทน	ความถี่หรือจำนวนข้อมูลที่ต้องการหาร้อยละ
	n	แทน	จำนวนของมูลทั้งหมด

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย ประกอบด้วย

3.1 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) (บุญชม ศรีสะอาด,2545)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ร้อยละ
	$\sum X$	แทน	ความถี่หรือจำนวนข้อมูลที่ต้องการหาร้อยละ
	n	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

3.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviction) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

$$S. D. = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X	แทน	คะแนนแต่ละคน
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละคนยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนกลุ่มเป้าหมาย

3.3 วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบองค์ประกอบเดียว (One-Way Analysis of Variance) หากพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

$$F = \frac{MS_B}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าแจกแจงของ F
	MS_B	แทน	ความแปรปรวน (Mean Square) ระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เรื่อง การศึกษาการศึกษาบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ชาย	88	30.88
2. หญิง	197	69.12
รวม	285	100.00

จากตาราง 2 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกเป็นเพศชาย จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 30.88 และเพศหญิง จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 69.12

ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละของสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ต่ำกว่า 30 ปี	93	32.63
2. 31-40 ปี	116	40.70
3. 41-50 ปี	58	20.35
4. 51 ปีขึ้นไป	18	6.32
รวม	285	100.00

จากตาราง 3 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกเป็นอายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 32.63 อายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 40.70 อายุ 41-50 ปี จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 20.35 และอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 6.32

ตาราง 4 แสดงจำนวนและร้อยละของสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่ง

ตำแหน่ง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ผู้บริหาร	16	5.61
2. ครู	269	94.39
รวม	285	100.00

จากตาราง 4 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกเป็นตำแหน่งผู้บริหารจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 5.61 และครู จำนวน 269 คน คิดเป็นร้อยละ 94.39

ตาราง 5 แสดงจำนวนและร้อยละของสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามวุฒิการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.ปริญญาตรี	236	82.81
2.ปริญญาโท	38	13.33
3.ปริญญาเอก	11	3.86
รวม	285	100.00

จากตาราง 5 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามวุฒิการศึกษาพบว่ามีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 82.81 ระดับปริญญาโท จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 13.33 และระดับปริญญาเอก จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 3.86

ตาราง 6 แสดงจำนวนและร้อยละของสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ประสบการณ์การทำงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. น้อยกว่า 5 ปี	55	19.30
2. 5-10 ปี	101	35.44
3. 11-19 ปี	115	40.35
4. 20 ปีขึ้นไป	14	4.91
รวม	285	100.00

จากตาราง 6 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประสบการณ์การทำงานพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์การทำงาน น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 19.30 มีประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 35.44 มีประสบการณ์ในการทำงาน 11-19 ปี จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 40.35 และมีประสบการณ์ในการทำงาน 20 ปีขึ้นไป จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 4.91

ตาราง 7 แสดงจำนวนและร้อยละของสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ขนาดสถานศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ขนาดเล็ก	111	38.95
2. ขนาดกลาง	124	43.51
3. ขนาดใหญ่	21	7.37
4. ขนาดใหญ่พิเศษ	29	10.17
รวม	285	100.00

จากตาราง 7 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 38.95 ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 43.51 ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 7.37 และปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 10.17

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย ภาพรวมแต่ละด้าน

ข้อที่	ด้าน	n = 285		ระดับ
		\bar{x}	S.D.	
1	การกำหนดวิสัยทัศน์ให้เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี	4.10	.76	มาก
2	การส่งเสริมพัฒนาครูให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี	4.11	.75	มาก
3	การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการที่ทันสมัยโดยใช้เทคโนโลยี	4.13	.76	มาก
4	การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา	4.17	.76	มาก
รวมเฉลี่ย		4.13	.76	มาก

จากตาราง 8 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) โดยมีค่าเฉลี่ยรายด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการที่ทันสมัยโดยใช้เทคโนโลยี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมพัฒนาครูให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ให้เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$)

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย รายงานการกำหนดวิสัยทัศน์ให้เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี

ข้อที่	รายการด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ให้เห็น ความสำคัญของเทคโนโลยี	n = 285		ระดับ
		\bar{x}	S.D.	
1	ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์ หรือ นโยบาย ที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้ เทคโนโลยี ต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษา	4.18	.74	มาก
2	ผู้บริหารมีการจัดโครงสร้างระบบการทำงาน เพื่อสนับสนุนต่อการใช้เทคโนโลยีต่อจัดการศึกษาในสถานศึกษา	4.17	.71	มาก
3	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้บุคลากรวางแผน เปลี่ยนแปลงโครงสร้างการนำเทคโนโลยีมาใช้ ร่วมกัน ต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษา	4.09	.80	มาก
4	ผู้บริหารมีการกำหนดตัวชี้วัดความก้าวหน้า ของบุคลากรในการใช้เทคโนโลยีต่อการจัดการศึกษา ในสถานศึกษา ที่มีแนวทางอย่างชัดเจน	3.99	.74	มาก
5	ผู้บริหารมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ มีการเพิ่ม ขยาย และพัฒนาขีดความสามารถของ การบริหารงานในสถานศึกษา	4.11	.78	มาก
6	ผู้บริหารมีการสนับสนุนในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ การสื่อสาร และ ICT ในการยกระดับ	4.06	.78	มาก
7	การบริหารจัดการสถานศึกษาผู้บริหารมี การสนับสนุนในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสาร และ ICT ในการจัดการเรียนรู้	4.11	.76	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อที่	รายการด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ให้เห็น ความสำคัญของเทคโนโลยี	n = 285		ระดับ
		\bar{x}	S.D.	
8	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษา เป็นผู้นำในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการ สื่อสาร ในการจัดการเรียนรู้ในมิติต่าง ๆ	4.10	.77	มาก
9	ผู้บริหารมีการกำหนดตัวชี้วัดด้านเทคโนโลยีใน การจัดการเรียนรู้ ต่อการประเมินผลการเรียนรู้ ทางวิชาชีพของครู	4.05	.80	มาก
10	ผู้บริหารมีการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสาระ สนเทศในการกำหนดหลักสูตรการเรียน การสอน	4.18	.74	มาก
รวมเฉลี่ย		4.10	.76	มาก

จากตาราง 9 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมือง เชียงราย ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ให้เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) โดยเรียงลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้ ระดับสูงสุดได้แก่ ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์ หรือ นโยบายที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยี ต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และ ผู้บริหารมีการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$) รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการจัดโครงสร้างระบบการทำงานเพื่อสนับสนุนต่อการใช้เทคโนโลยีต่อจัดการศึกษาในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) ระดับต่ำสุดได้แก่ ผู้บริหารมีการกำหนดตัวชี้วัดความก้าวหน้าของบุคลากรในการใช้เทคโนโลยีต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ที่มีแนวทางอย่างชัดเจน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$)

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย รายงานการส่งเสริมพัฒนาครูให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี

ข้อที่	รายการด้านการส่งเสริมพัฒนาครูให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี	n = 285		ระดับ
		\bar{x}	S.D.	
1	ผู้บริหารให้ความสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษา	4.16	.79	มาก
2	ผู้บริหารมีการส่งเสริมการฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถด้าน ICT อย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ	4.16	.75	มาก
3	ผู้บริหารมีการส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในการจัดการเรียนรู้	4.06	.79	มาก
4	ผู้บริหารมีการให้อิสระแก่บุคลากรในการพัฒนาความเป็นผู้นำในการใช้เทคโนโลยีของตนเอง	4.15	.75	มาก
5	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรตัดสินใจเลือกแนวทางการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง	4.11	.75	มาก
6	ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการฝึกอบรมการส่งเสริมกิจกรรมในการใช้เทคโนโลยีให้กับบุคลากรในสถานศึกษาสามารถใช้เทคโนโลยีหาความรู้จัดการเรียนรู้ วิจัยและพัฒนา	4.09	.76	มาก
7	ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการจัดฝึกอบรมฝ่ายงานบริหารเกี่ยวกับภาวะผู้นำในการใช้เทคโนโลยีเพื่อปรับเปลี่ยน กระบวนการใหม่ ในการบริหารจัดการสถานศึกษายุคดิจิทัล	4.09	.76	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อที่	รายการด้านการส่งเสริมพัฒนาครูให้มีทักษะ ในการใช้เทคโนโลยี	n = 285		ระดับ
		\bar{x}	S.D.	
8	ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการจัดฝึกอบรมครู เกี่ยวกับภาวะผู้นำในการใช้เทคโนโลยี เพื่อปรับเปลี่ยน กระบวนการใหม่ ในการจัด การเรียนรู้ในยุคดิจิทัล	4.12	.74	มาก
9	ผู้บริหารสนับสนุนให้การสำรวจ และวิเคราะห์ สภาพปัญหา เพื่อจัดหาสื่อ นวัตกรรม และ เทคโนโลยี ที่ทันสมัย และหลากหลาย เพื่อใช้ใน การจัดการเรียนรู้และการบริหารงาน	4.09	.77	มาก
10	ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมีการวิจัย และพัฒนา การผลิตและพัฒนาแบบเรียน ตำรา สื่อสิ่งพิมพ์อื่น ๆ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.09	.71	มาก
รวมเฉลี่ย		4.11	.75	มาก

จากตาราง 10 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมือง เชียงราย ด้านการส่งเสริมพัฒนาครูให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) โดยเรียงลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้ ระดับสูงสุด ผู้บริหารให้ความสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และผู้บริหารมีการส่งเสริมการฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถด้าน ICT อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) ระดับรองลงมาคือ ผู้บริหารมีการให้อิสระแก่บุคลากรในการพัฒนาความเป็นผู้นำในการใช้เทคโนโลยีของตนเอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) ระดับต่ำสุดได้แก่ ผู้บริหารมีการส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$)

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย รายงานการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการที่ทันสมัยโดยใช้เทคโนโลยี

ข้อที่	รายการด้านการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการที่ทันสมัยโดยใช้เทคโนโลยี	n = 285		ระดับ
		\bar{x}	S.D.	
1	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการที่ทันสมัยโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	4.18	.76	มาก
2	ผู้บริหารให้ความสำคัญกับห้องเรียนที่ใช้จัดการเรียนการศึกษายุคดิจิทัล	4.22	.73	มาก
3	ผู้บริหารมีการสนับสนุนงบประมาณ หรือสื่อวัสดุอุปกรณ์ ในการจัดการเรียนการศึกษายุคดิจิทัล	4.04	.80	มาก
4	ผู้บริหารมีการสร้างตัวชี้วัดในการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ในการจัดการเรียนรู้	4.07	.73	มาก
5	ผู้บริหารมีการติดตามพฤติกรรมการสอนของครูในการจัดการเรียนการสอนที่นำเทคโนโลยีมาใช้	4.14	.80	มาก
6	ผู้บริหารมีการสร้างตัวชี้วัดในการประเมินผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยครูนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ในการจัดการเรียนรู้	4.16	.74	มาก
7	ผู้บริหารมีการติดตามผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยครูนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ในการจัดการเรียนรู้	4.11	.77	มาก
8	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ เกิดการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการยกระดับการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.14	.76	มาก

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อที่	รายการด้านการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการที่ทันสมัยโดยใช้เทคโนโลยี	n = 285		ระดับ
		\bar{x}	S.D.	
9	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ เกิดการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนรู้ในมิติต่าง ๆ	4.12	.75	มาก
รวมเฉลี่ย		4.13	.76	มาก

จากตาราง 11 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย ด้านการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการที่ทันสมัยโดยใช้เทคโนโลยี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) โดยเรียงลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้ ระดับสูงสุดได้แก่ ผู้บริหารให้ความสำคัญกับห้องเรียนที่ใช้จัดการเรียนการศึกษายุคดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) ระดับรองลงมาได้แก่ ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการที่ทันสมัยโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$) และระดับต่ำสุดได้แก่ ผู้บริหารมีการสนับสนุนงบประมาณ หรือสื่อวัสดุอุปกรณ์ ในการจัดการเรียนการศึกษายุคดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$)

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย รายด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา

ข้อที่	รายการด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา	n = 285		ระดับ
		\bar{x}	S.D.	
1	ผู้บริหารมีการส่งเสริมการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา	4.27	.72	มาก
2	ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารด้านการบริหารงานวิชาการ	4.19	.75	มาก
3	ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน	4.13	.78	มาก
4	ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารด้านงานธุรการ การเงิน พัสดุ ครุภัณฑ์	4.14	.76	มาก
5	ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารด้านงานการบริหารงานอาคารสถานที่และการบริหารงานชุมชน	4.15	.75	มาก
6	ผู้บริหารส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมการทำงาน และบรรยากาศสถานศึกษาให้มีการใช้ ICT อย่างแพร่หลาย	4.15	.75	มาก
7	ผู้บริหารนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา การกำหนดภารกิจ การรายงานภารกิจ	4.19	.76	มาก

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อที่	รายการด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา	n = 285		ระดับ
		\bar{x}	S.D.	
8	ผู้บริหารนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการรายงานผลการดำเนินโครงการและถอดบทเรียนการดำเนินโครงการ	4.18	.79	มาก
9	ผู้บริหารใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดระบบการเก็บข้อมูล เพื่อความมีประสิทธิภาพ สะดวก และทันสมัย	4.16	.76	มาก
10	ผู้บริหารมีการจัดสรรปัจจัยสนับสนุนด้านเทคโนโลยี สารสนเทศให้เอื้อต่อการดำเนินงานการบริหารสถานศึกษาในฝ่ายต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา	4.12	.77	มาก
รวมเฉลี่ย		4.17	.76	มาก

จากตาราง 12 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย ด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) โดยเรียงลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้ ระดับสูงสุดได้แก่ ผู้บริหารมีการส่งเสริมการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) ระดับรองลงมาได้แก่ ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร ด้านการบริหารงานวิชาการ และ บริหารนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการระบวงการณ์เทศภายในสถานศึกษา การกำหนดภารกิจ การรายงานภารกิจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) ระดับต่ำสุดได้แก่ ผู้บริหารมีการจัดสรรปัจจัยสนับสนุนด้านเทคโนโลยี สารสนเทศให้เอื้อต่อการดำเนินงานการบริหารสถานศึกษาในฝ่ายต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น อำเภอเมือง เชียงราย จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการ ปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย จำแนกตามวุฒิการศึกษา

บทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุค ดิจิทัล	ปริญญาตรี		ปริญญาโท		ปริญญาเอก		F	P- value	แปลผล
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.			
1. การกำหนดวิสัยทัศน์ให้เห็นความสำคัญของ เทคโนโลยี	4.08	.29	4.23	.40	4.11	.25	4.240	.015*	มาก
2. การส่งเสริมพัฒนาครูให้ทักษะในการใช้ เทคโนโลยี	4.09	.26	4.25	.37	4.11	.32	5.557	.004*	มาก
3. การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการ ที่ทันสมัยโดยใช้เทคโนโลยี	4.12	.28	4.20	.37	4.12	.35	1.263	.285	มาก
4. การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ ในการบริหารสถานศึกษา	4.15	.28	4.26	.35	4.15	.19	3.355	.036*	มาก
โดยรวม	4.11	.28	4.24	.37	4.12	.28			มาก

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวุฒิการศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย โดยรวมแตกต่างกัน 3 ด้าน ได้แก่ เชียงราย ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ให้เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี ด้านการส่งเสริมพัฒนาครูให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี และ ด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ ในการบริหารสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงได้เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้วยวิธี L.S.D. (Least Significant Difference) ดังปรากฏในตาราง 14-16

ตาราง 14 แสดงเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ให้เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี จำแนกตามวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	\bar{x}	S.D.	ปริญญาตรี $\bar{x} = 4.08$	ปริญญาโท $\bar{x} = 4.23$	ปริญญาเอก $\bar{x} = 4.11$	ระดับ
ปริญญาตรี	4.08	.29		.004*		มาก
ปริญญาโท	4.23	.40				มาก
ปริญญาเอก	4.11	.25				มาก

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ให้เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี แตกต่างกับ ผู้มีวุฒิการศึกษาปริญญาโท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 15 แสดงเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย ด้านการส่งเสริมพัฒนาครูให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี จำแนกตามวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	\bar{x}	S.D.	ปริญญาตรี $\bar{x} = 4.09$	ปริญญาโท $\bar{x} = 4.25$	ปริญญาเอก $\bar{x} = 4.11$	ระดับ
ปริญญาตรี	4.09	.26		.001*		มาก
ปริญญาโท	4.25	.37				มาก
ปริญญาเอก	4.11	.32				มาก

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย ด้านการส่งเสริมพัฒนาครูให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีแตกต่างกับ ผู้มีวุฒิการศึกษาปริญญาโท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 16 แสดงเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย ด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	\bar{x}	S.D.	ปริญญาตรี $\bar{x} = 4.15$	ปริญญาโท $\bar{x} = 4.26$	ปริญญาเอก $\bar{x} = 4.15$	ระดับ
ปริญญาตรี	4.15	.28		.032*		มาก
ปริญญาโท	4.26	.35				มาก
ปริญญาเอก	4.15	.19				มาก

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย ด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาแตกต่างกับ ผู้มีวุฒิการศึกษาปริญญาโท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

บทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษา	น้อยกว่า 5 ปี		5-10 ปี		11-19 ปี		20 ปีขึ้นไป		F	P-value	แปลผล
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.			
1. การกำหนดวิสัยทัศน์ที่เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี	4.12	.30	4.07	.34	4.10	.29	4.22	.29	1.055	.369	มาก
2. การส่งเสริมพัฒนาครูให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี	4.14	.24	4.09	.30	4.11	.28	4.19	.31	.692	.558	มาก
3. การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการที่ทันสมัยโดยใช้เทคโนโลยี	4.18	.29	4.11	.31	4.12	.29	4.20	.21	.978	.403	มาก
4. การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา	4.19	.23	4.17	.31	4.13	.29	4.34	.26	2.750	.043*	มาก
โดยรวม	4.16	.27	4.11	.32	4.12	.29	4.24	.27			มาก

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 17 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัด กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย โดยรวมแตกต่างกัน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงได้เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้วยวิธี L.S.D. (Least Significant Difference) ดังปรากฏในตาราง 18

ตาราง 18 แสดงเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย ด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ประสบการณ์การทำงาน	ประสบการณ์การทำงาน				ระดับ	
	\bar{x}	S.D.	น้อยกว่า 5 ปี $\bar{x} = 4.19$	5-10 ปี $\bar{x} = 4.17$		11-19 ปี $\bar{x} = 4.13$
น้อยกว่า 5 ปี	4.19	.23				มาก
5-10 ปี	4.17	.31			.013*	มาก
11-19 ปี	4.13	.29				มาก
20 ปีขึ้นไป	4.34	.26				มาก

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 18 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัด กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย ด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาแตกต่างกับ ผู้มีประสบการณ์การทำงาน 20 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ให้เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี อยู่ในระดับมาก

1.1 ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ให้เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี การศึกษาบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ให้เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์ หรือ นโยบายที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยี ต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษา และผู้บริหารมีการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี สาระสนเทศในการกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือผู้บริหารมีการจัดโครงสร้างระบบการทำงานเพื่อสนับสนุนต่อการใช้เทคโนโลยีต่อการศึกษาในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการحددตัวชี้วัดความก้าวหน้าของบุคลากรในการใช้เทคโนโลยีต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ที่มีแนวทางอย่างชัดเจน อยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการส่งเสริมพัฒนาครูให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี การศึกษาบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย ด้านการส่งเสริมพัฒนาครูให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารให้ความสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษา และ ผู้บริหารมีการส่งเสริมฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถด้าน ICT อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการให้อิสระแก่บุคลากรในการพัฒนาความเป็นผู้นำในการใช้เทคโนโลยีของตนเอง อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการที่ทันสมัยโดยใช้เทคโนโลยี การศึกษาบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย ด้านการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการที่ทันสมัยโดยใช้เทคโนโลยี พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารให้ความสำคัญกับห้องเรียนที่ใช้จัดการเรียนการศึกษายุคดิจิทัล อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการที่ทันสมัยโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร อยู่ในระดับมาก

และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการสนับสนุนงบประมาณ หรือสื่อวัสดุอุปกรณ์ ในการจัดการเรียนการศึกษายุคดิจิทัล อยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร

สถานศึกษา การศึกษาบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย ด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีการส่งเสริมการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร ด้านการบริหารงานวิชาการ และ ผู้บริหารนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา การกำหนดภารกิจ การรายงานภารกิจ อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการจัดสรรปัจจัยสนับสนุนด้านเทคโนโลยี สารสนเทศให้เอื้อต่อการดำเนินงานการบริหารสถานศึกษาในฝ่ายต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

2. ผลการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

2.1 ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ให้เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ให้เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีวุฒิมัธยมศึกษาปริญญาตรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ให้เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี แตกต่างกับ ผู้มีวุฒิมัธยมศึกษาปริญญาโท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ให้เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ให้เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี ไม่แตกต่างกัน

ปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ จำแนกตามวุฒิ การศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย ด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมา ใช้ในการบริหารสถานศึกษาแตกต่างกับ ผู้มีวุฒิการศึกษาปริญญาโท อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารต่อการ จัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมือง เชียงราย ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผู้ตอบ แบบสอบถามที่มีประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร ต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมือง เชียงราย ด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา แตกต่างกับ ผู้มีประสบการณ์การทำงาน 20 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัด กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย พบประเด็นสำคัญที่ควรนำมา อภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษายบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย ตามความ คิดเห็นของผู้บริหาร และครูในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าใน ปัจจุบันโรงเรียน สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ผู้บริหารมีบทบาทในการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามี ประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1.1 ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ให้เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี พบว่า บทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการ ปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารมีการ กำหนดวิสัยทัศน์ หรือ นโยบายที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยี ต่อการ จัดการศึกษาในสถานศึกษา รวมถึงผู้บริหารมีการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการ กำหนดหลักสูตรการเรียนการสอน และผู้บริหารมีการจัดโครงสร้างระบบการทำงานเพื่อ

สนับสนุนต่อการใช้เทคโนโลยีต่อจัดการศึกษาในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องผลการวิจัยของ ศศิธร วงษ์กวี (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาบทบาทและคุณสมบัติเพื่อเป็นแนวทางพื้นฐาน สำหรับการตัดสินใจคัดเลือกผู้บริหารเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ผลการวิจัยคุณสมบัติด้านความเป็นผู้นำและการบริหารจัดการ (Leadership/Managerial) ผู้นำ ควรสามารถเชื่อมโยงความเข้าใจระหว่างเทคโนโลยี และบุคลากรภายในรวมถึงสถาบันเข้าด้วยกัน สามารถนำคุณประโยชน์ของเทคโนโลยีมาเพิ่มศักยภาพในการทำงานหรือการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลที่ดีขึ้น เพราะฉะนั้น ต้องเป็นผู้ใฝ่รู้ สนใจติดตามข่าวสารเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความรู้ความเข้าใจ ในการบริหารจัดการเทคโนโลยี รวมทั้งมีความคิดสร้างสรรค์ในการนำเทคโนโลยีมาพัฒนา ประยุกต์ใช้ในสถาบัน นอกจากนี้ ต้องเป็นผู้ผลักดันและสามารถโน้มน้าว/สนับสนุนให้ บุคลากร มีความรู้ความเข้าใจในเทคโนโลยีมากขึ้น ทำให้บุคลากรภายในมองเห็นคุณค่าและ ประโยชน์ ของการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการงาน โดยการสร้างแรงจูงใจการ สนับสนุน ให้เกิดการเรียนรู้ ด้วยการจัดอบรมสัมมนาต่าง ๆ เพื่อให้บุคลากรสามารถทำงานร่วมกับ เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศภายใน สถาบัน ดังนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีพื้นฐานด้านภาวะความผู้นำ โดยควรจะสามารถเชื่อมโยง เทคโนโลยีกับบุคลากรภายในสถาบันโดยการผลักดันให้เกิดการเรียนรู้ขึ้น รวมทั้งเป็นผู้ใฝ่รู้ เข้าใจเทคโนโลยี เพื่อที่จะสามารถหาเทคโนโลยีที่เหมาะสมได้

1.2 ด้านการส่งเสริมพัฒนาครูให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี พบว่าบทบาท ของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารให้ความสำคัญในการ ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษา รวมถึงผู้บริหารมีการส่งเสริมการฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถด้าน ICT อย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ และผู้บริหารมีการให้อิสระแก่บุคลากรในการ พัฒนาความเป็นผู้นำในการใช้เทคโนโลยีของตนเอง ซึ่งสอดคล้องผลการวิจัยของ บุญฤทธิ์ ตุ่มพงค์ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางในการพัฒนาทักษะ ด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 39 พบว่า 1) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะสารสนเทศสื่อและ เทคโนโลยีของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 39 ทั้ง 3 ด้าน พบว่า ค่าดัชนีลำดับ ความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านที่ 1 ด้านสารสนเทศพบว่า มีความต้องการจำเป็น ที่จะต้องพัฒนามากที่สุดคือ ความสามารถในการนำระบบสารสนเทศ

มากำหนดแนวทาง ในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านที่ 2 ด้านสื่อ พบว่า มีความต้องการจำเป็น ที่จะต้องพัฒนามากที่สุดคือ การประยุกต์สื่อที่มีคุณภาพมาใช้ในการ บริหารสถานศึกษาได้ ด้านที่ 3 ด้านเทคโนโลยี พบว่า มีความต้องการจำเป็นที่จะต้องพัฒนา มากที่สุดคือ สามารถนำ เทคโนโลยีมาช่วยในการลดขั้นตอนในการทำงานของครูและ สถานศึกษา 2) แนวทางการพัฒนาทักษะสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี ได้แก่ ด้านที่ 1 ด้านสารสนเทศประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 5 แนวทาง ด้านที่ 2 ด้านสื่อประกอบด้วย แนวทาง การพัฒนา 6 แนวทาง ด้านที่ 3 ด้านเทคโนโลยีประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 6 แนวทาง ทั้งนี้เพราะว่าเทคโนโลยีกลายเป็นส่วนหนึ่งของ ชีวิตประจำวันของครูและนักเรียน ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้การจัดการศึกษาสามารถพัฒนา ประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้ดีขึ้น นั้นผู้บริหารจะตระหนักและเห็นความสำคัญของการนำ เทคโนโลยีมาช่วยในการพัฒนาการจัดการ ศึกษา สอดคล้องกัน ภาสกร เรืองรอง (2557) กล่าวว่า การผลิตและพัฒนาครูโดยมุ่งเน้น ให้ครูสามารถออกแบบการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ และประเมินผล การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ ลักษณะของผู้เรียนและภาวะการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้ง ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่มี อยู่มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียน ทั้งความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่จำเป็นสำหรับการเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21

1.3 ด้านการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการที่ทันสมัยโดยใช้ เทคโนโลยี พบว่าบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรม ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารให้ความสำคัญกับห้องเรียนที่ใช้จัดการเรียนการศึกษายุคดิจิทัล รวมทั้งผู้บริหารมีการ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการที่ทันสมัยโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสาร นอกจากนั้นยังเกิดจากผู้บริหารมีการสร้างตัวชี้วัดในการประเมินผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยครูนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ในการจัดการ เรียนรู้ ญัฐกรณ์ หิรัญชาติ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทผู้บริหารกับการ ใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษา ผลการศึกษาพบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ และระดับมาก 8 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) สัญลักษณ์ ขององค์กร 2) ผู้นำองค์กร 3) ผู้จัดสิ่งก่อกวน 4) ผู้กำกับติดตามผล 5) ผู้ประกอบการ 6) ผู้ประชาสัมพันธ์ 7) ผู้จัดสรรทรัพยากร 8) นักเจรจาต่อรอง 9) ผู้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และ 10) ผู้สร้างความสัมพันธ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษา มีความตระหนักถึง บทบาทผู้บริหารทุก ๆ บทบาทในการบริหารงานสถานศึกษา รู้จักวางตัวเพื่อเป็นสัญลักษณ์ที่ดี

ของสถานศึกษา เป็นตัวแทนของสถานศึกษาในการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นในหรือนอกสถานศึกษา เป็นตัวแทนของสถานศึกษาในการลงนามในสัญญาต่าง ๆ ผู้บริหารเป็นผู้นำในการบริหารงานของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ มีความสามารถในการสั่งการ ควบคุมการดำเนินงาน ตลอดจนให้คำแนะนำเพื่อให้งานสำเร็จตามแผนที่กำหนดไว้และสร้างแรงจูงใจให้ใ้ผู้ใต้บังคับบัญชา มีบทบาทเป็นผู้จัดสิ่งก่อกวน เป็นผู้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาอย่างทันท่วงทีและพยายาม แก้ปัญหาโดยจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ผู้บริหารมีบทบาทในการเป็นผู้กำกับติดตามผล แสวงหาและรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารมีบทบาทเป็นผู้ประกอบการของสถานศึกษาคือเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง แสดงแนวคิดใหม่ ๆ ในการพัฒนาและปรับปรุงสถานศึกษาให้พัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น ผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทในการเป็นผู้ประชาสัมพันธ์ สามารถถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษาไปสู่ภายนอก เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์สถานศึกษา สร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดี ผู้บริหารสามารถจัดสรรทรัพยากรให้แก่ส่วนต่าง ๆ ในสถานศึกษาอย่างถูกต้องและเป็นธรรมตามลำดับความสำคัญ ผู้บริหารยังต้องแสดงบทบาทในการเจรจาต่อรองเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรและผลประโยชน์ที่จำเป็นในการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารยังมีบทบาทในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอย่างถูกต้องและรวดเร็ว เลือกข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา และผู้บริหารยังสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลทั้งภายในและนอกสถานศึกษาในการพัฒนาเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา

1.4 ด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร

สถานศึกษา พบว่าบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีการส่งเสริมการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา รวมถึงการที่ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร ด้านการบริหารงานวิชาการ และผู้บริหารนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา การกำหนดภารกิจ การรายงานภารกิจ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปิยณัฐ วงศ์เครือศรี (2562) ได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้อยู่ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ผลการศึกษาพบว่า 1) องค์ประกอบภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้อยู่ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 66 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาทักษะผู้เรียนสู่ไทยแลนด์ 4.0 มี 9 ตัวบ่งชี้ 2) การจัดการเรียนรู้อเพื่อ

สร้างนวัตกรรมในยุคไทยแลนด์ 4.0 มี 10 ตัวบ่งชี้ 3) ทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ มี 8 ตัวบ่งชี้ 4) คุณธรรมจริยธรรม มี 9 ตัวบ่งชี้ 5) การพัฒนาตนเองสู่ความเป็นมืออาชีพ มี 8 ตัวบ่งชี้ 6) การทำงานเป็นทีม มี 9 ตัวบ่งชี้ และ 7) ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มี 13 ตัวบ่งชี้ 2) รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการ 5) สื่อการเรียนรู้ และ 6) การวัดและประเมินผล 3. ประสิทธิภาพของ รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียน ประถมศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องจากภาวะผู้นำครูคือ ลักษณะพฤติกรรมที่ครูได้แสดงออกในการ ปฏิบัติงานอย่างเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้มีอิทธิพลเป็นที่ยอมรับของครูคนอื่นส่งเสริมให้เพื่อนร่วมงานได้มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงพัฒนาตนเองและพัฒนางาน

2. ผลการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยพิจารณารายด้านทั้ง 4 ด้าน พบว่าการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย จำแนกตามวุฒิการศึกษา มีด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ให้เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี ด้านการส่งเสริมพัฒนาครูให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี และด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

2.1 ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ให้เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงรายด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ให้เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ให้เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี แตกต่างกับ ผู้มีวุฒิการศึกษาปริญญาโท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์ ในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการศึกษา หรือ นโยบายที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยี ต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษา รวมถึงผู้บริหารส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอน และผู้บริหาร

มีการจัดโครงสร้างระบบการทำงานเพื่อสนับสนุนต่อการใช้เทคโนโลยีต่อจัดการศึกษาในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ดาริกา ลาสุดตา (2563) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการพัฒนาผู้เรียนสู่ยุค 4.0 ของสถานศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 พบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาด้านการพัฒนาผู้เรียนสู่ยุค 4.0 ของสถานศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สพม. 29 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งภาพรวมและตัวแปรรายด้าน รวมถึงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามคุณวุฒิที่มีความเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการพัฒนาผู้เรียนสู่ยุค 4.0 ด้านวิสัยทัศน์

2.2 ด้านการส่งเสริมพัฒนาครูให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงรายด้านการส่งเสริมพัฒนาครูให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมือง ด้านการส่งเสริมพัฒนาครูให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี แตกต่างกับ ผู้มีวุฒิการศึกษาปริญญาโท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน อาจมีประสบการณ์ หรือ ทักษะในการใช้เทคโนโลยี ไม่เท่ากัน ทำให้มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมพัฒนาให้ครูมีทักษะในการใช้เทคโนโลยี แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงกมล กิ่งจำปา (2555) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมงานเทคโนโลยีทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี ทางการศึกษาของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับ มาก ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาของครู โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ด้านการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการที่ทันสมัยโดยใช้

เทคโนโลยี การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงรายด้านการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการที่ทันสมัยโดยใช้เทคโนโลยี จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีมี ผู้ตอบแบบสอบถามที่

มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีโท และผู้ตอบแบบสอบถามที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีเอก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัด กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย ด้านการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วย เทคนิควิธีการที่ทันสมัยโดยใช้เทคโนโลยี ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารมีเห็นถึงความจำเป็นในการที่จะต้องจัดหา จัดให้มี สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้ การจัดการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ วิราวัลย์ ศรีกระทุม (2555) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร พบว่า การศึกษาผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูจำแนกตามวุฒิการศึกษา เกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.4 ด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร

สถานศึกษา การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย ด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาจำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย ด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาแตกต่างกับ ผู้มีวุฒิการศึกษาปริญญาโท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารมีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พระมหาวิรุฬ อุดควัโส (คำจันทร์ราช) (2561) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การบริหารสถานศึกษายุค 4.0 โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดอุดรธานี พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษายุค 4.0 โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงบประมาณยุค 4.0 ด้านการบริหารงานบุคคลยุค 4.0 และด้านการบริหารงานทั่วไปยุค 4.0 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยพิจารณารายด้านทั้ง 4 ด้าน พบว่าการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน มีด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

3.1 ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ให้เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย รายด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ให้เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การทำงาน น้อยกว่า 5 ปี ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปี ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 11-19 ปี และผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 20 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ให้เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารมีการแนวทางในการพัฒนานโยบาย การวางแผนกลยุทธ์ ตลอดจนวิสัยทัศน์ในการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล และการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน โดยเน้นให้มีความเกี่ยวข้องกับ การพัฒนาระบบงานภายในโรงเรียน ยกตัวอย่าง การพัฒนาศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารภายในโรงเรียน หรือการพัฒนาวัฒนธรรมและค่านิยมองค์กรแห่งการเรียนรู้ ไปจนถึงการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาริชาชีพในทางปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ อภัย สบายใจ (2563) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการพัฒนาผู้เรียนสู่ยุค 4.0 ของสถานศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ พบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาด้านการพัฒนาผู้เรียนสู่ยุค 4.0 ของสถานศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา สพม. 29 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งในภาพรวมและตัวแปรรายด้านการพัฒนาระบบ ส่วนผลทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพบว่าการจำแนกตามอายุงานของกลุ่มตัวอย่าง ความเห็นเกี่ยวกับการจัดการกำหนดวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน ในขณะที่การนำไปลงมือปฏิบัติให้ได้ประโยชน์นั้น จำเป็นต้องนำไปพัฒนาให้อยู่ในรูปของมาตรฐานในการบริหาร หรือการปฏิบัติงานด้านใดด้านหนึ่งของโรงเรียน

โดยเน้นการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนเป็นหลัก รวมถึงการพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารและครูพร้อมกันไปด้วย

3.2 ด้านการส่งเสริมพัฒนาครูให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงใหม่ รายงานการส่งเสริมพัฒนาครูให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การทำงาน น้อยกว่า 5 ปี ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปี ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 11-19 ปี และผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 20 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงใหม่ ด้านการส่งเสริมพัฒนาครูให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารให้การสนับสนุน ส่งเสริม เข้าใจในการทำงานของครูผู้สอน กล้าที่จะให้ในสิ่งที่ผู้ใต้บังคับบัญชาต้องการ นั้นหมายถึงความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ ซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ดวงกมล กิ่งจำปา (2555) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมงานเทคโนโลยีทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี ทางการศึกษาของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับ มาก ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การบริหารต่างกัน มีการส่งเสริมการใช้ เทคโนโลยีทางการศึกษาของครูโดยรวม และรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการวัดและ ประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 ด้านการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการที่ทันสมัยโดยใช้

เทคโนโลยี การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงใหม่ รายงานการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการที่ทันสมัยโดยใช้เทคโนโลยี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การทำงาน น้อยกว่า 5 ปี ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปี ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 11-19 ปี และผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 20 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงใหม่ ด้านการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการที่ทันสมัยโดยใช้เทคโนโลยี ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารมีเห็นถึงความจำเป็นในการที่จะต้องจัดหา จัดให้มี สื่อ นวัตกรรมและ

เทคโนโลยีเพื่อการการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้การจัดการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ วิราวัลย์ ศรีกระทุ่ม (2555) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร พบว่า การศึกษาผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู จำแนกตามประสบการณ์สอน เกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3.4 ด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร

สถานศึกษา การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย ด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย ด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาแตกต่างกับ ผู้มีประสบการณ์การทำงาน 20 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระมหาวิรุฬ อุดควัง (คำจันทร์ราช) (2561) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การบริหารสถานศึกษายุค 4.0 โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดอุดรธานี พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษายุค 4.0 โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน โดยภาพรวม มีการปฏิบัติแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานทั่วไปตามหลักพรหมวิหาร 4 มีการปฏิบัติแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประสบการณ์ในการทำงาน ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารงาน อาจเป็นเพราะได้ลงมือปฏิบัติจริง และเกิดกระบวนการเรียนรู้ ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง พบเห็นปัญหาอุปสรรค และแก้ปัญหา พัฒนางานด้วยตนเองจนก่อให้เกิดเป็นประสบการณ์หรือเกิดการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ให้เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี ผู้บริหารควรมีการกำหนดตัวชี้วัดความก้าวหน้าของบุคลากรในการใช้เทคโนโลยีต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ที่มีแนวทางอย่างชัดเจน
2. ด้านการส่งเสริมพัฒนาครูให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในการจัดการเรียนรู้
3. ด้านการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการที่ทันสมัยโดยใช้เทคโนโลยี ผู้บริหารควรมีการสนับสนุนงบประมาณ หรือสื่อวัสดุอุปกรณ์ ในการจัดการเรียนการศึกษายุคดิจิทัล ให้เพียงพอ และครบถ้วนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
4. ด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารควรมีการจัดสรรปัจจัยสนับสนุนด้านเทคโนโลยี สารสนเทศให้เอื้อต่อการดำเนินงานการบริหารสถานศึกษาในฝ่ายต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัลเพิ่มเติม

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564)**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- กิตติยา เก้าเอี้ยน. (2558). ผลของการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้แนวคิดของ วิลเลียมส์ ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย. **วารสารวิจัยทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**, 9(2), 13–21.
- กุลนที ทองจันทร์. (2562). **ผู้บริหารยุคใหม่กับเทคโนโลยีสารสนเทศ**. สืบค้นเมื่อ 12 พฤษภาคม 2563, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/429105>
- กำจร ตติยกวี. (2559). **ขับเคลื่อนการศึกษาไทยสู่ไทยแลนด์ 4.0**. **วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต**, 3(1), 1–4.
- จักรี พันธุ์สมบัติ. (2560). รูปแบบการพัฒนาการะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีประสิทธิผลในยุคดิจิทัล. **Journal of Nakhonratchasima College**, 12(3), 101–111.
- ชนาธิป พรกุล. (2552). **การออกแบบการสอน: การบูรณาการ การอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2557). **การสอนซ่อมเสริม: เต็มเต็มศักยภาพผู้เรียน**. กรุงเทพฯ: วีพริ้นท์ (1991) จำกัด.
- ทิตยา สุวรรณะชฎ. (2517). **วิทยาศาสตร์สังคม**. กรุงเทพฯ: สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ณัฐกรณ์ หิรัญชาติ. (2556). **บทบาทผู้บริหารกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษา**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- ดาริกา ลาสุดตา. (2563). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการพัฒนาผู้เรียนสู่ยุค 4.0 เขต 29. ใน **การประชุมวิชาการระดับชาติ เรื่อง คุณภาพของการบริหารจัดการ และนวัตกรรม ครั้งที่ 5 ประจำปี 2563 (TAM2020)** (หน้า 1068–1074). อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น.
- ดิเรก พรสีมา. (2559). **ครูไทย 4.0. มติชนออนไลน์**. สืบค้นเมื่อ 12 พฤษภาคม 2563, จาก <https://www.matichon.co.th/news/345042>
- ดวงกมล กิ่งจำปา. (2555). **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมงานเทคโนโลยี**

- ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.
- ทีศนา แหมมณี. (2553). **ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ** (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีระ รุญเจริญ. (2545). **ผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ: ศักยภาพเพื่อการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์. (2559). **การศึกษาไทย 4.0 ในบริบทการจัดการศึกษา เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน**. กรุงเทพฯ: ศูนย์ประชุมวายุภักษ์ โรงแรมเซ็นทรา ศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์แจ้งวัฒนะ.
- นิตา หมั่นดี และธีร หฤทัยธนาสันดี. (2561). การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ของโรงเรียนขนาดเล็กในยุคการศึกษาไทย 4.0. **วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์**, 29(2), 209-218.
- นันทนา วงษ์อินทร์. (2543). **การพัฒนาอารมณ์**. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญฤทธิ์ ตุ่มพงศ์. (2561). **การศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางในการพัฒนาทักษะ ด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2556). **การพัฒนาการคิด** (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: 9119 เทคนิคพรินต์ติ้ง.
- ประภัสสร เพชรลุ่ม. (2560). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดที่มีต่อ ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. **วารสารราชพฤกษ์**, 15(1), 80-87.
- ปราชญา กล้าผจญ. (2540). **หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปิยณัฐ วงศ์เครือศรี. (2562). **รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ในยุค ไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานศึกษาธิการ ภาค 11**. วิทยานิพนธ์ ค.ต., มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- พระมหาวิรุฬ อคฺควโส (คำจันทราช). (2561). **การบริหารสถานศึกษายุค 4.0 โรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนา**

- จังหวัดอุดรธานี.** วิทยานิพนธ์ พธ.ม., มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.
- พาสนา จุฬรัตน์. (2561). การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในยุค Thailand 4.0. **Veridian E-Journal, Silpakorn University**, 11(2), 2363–2380.
- ไพยม จันทรนอย. (2559). **การศึกษา 4.0.** สืบค้นเมื่อ 9 มิถุนายน 2563, จาก <http://www.manager.co.th/QOL/viewnews.aspx?NewsID=9600000025195>
- ไพฑูริย์ ลินลารัตน์. (2560). **ไขคำตอบ โรงเรียน ครู อยู่อย่างไรในยุค 4.0.** สืบค้นเมื่อ 17 พฤษภาคม 2563, จาก <https://sites.google.com/a/borkruwittaya.ac.th/krunat/education-4-0>
- ภาสกร เรืองรอง. (2557). **การพัฒนาอีบุ้กบนคอมพิวเตอร์แบบพกพา e-book บน Tablet PC.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พรทิษา.
- ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์. (2555). **การใช้วิธีการพัฒนากระบวนการคิดของนักเรียนแบบ OpenApproach เพื่อส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูคณิตศาสตร์แบบ Lesson Study Approach.** ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- รพีพรรณ สุวรรณณัฐโชติ. (2550). **สังคมวิทยา.** สงขลา: ไทยนำ.
- วิจิตร ศรีสอาน. (2550). **อุดมศึกษาไทยในอนาคต. ใน การสัมมนาทางวิชาการประจำปี 2550 ปอมท. เรื่อง ทิศทางอุดมศึกษาไทย: "จุดเปลี่ยนที่ท้าทาย"** (หน้า 43–62). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- วินัย สมมิตร และคณะ. (2528). **หลักบริหารการศึกษา.** กรุงเทพฯ: แพร่พิทยา.
- วิรัช ปันท์ศิริโรจน์. (2559). **Education 4.0.** สืบค้นเมื่อ 16 มกราคม 2561, จาก <http://www.applicadthai.com/articles/education-4-0>.
- วิราวัลย์ ศรีกระท่อม. (2555). **ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- ศศิธร วงษ์กวี. (2552). **การศึกษายุทธศาสตร์และคุณสมบัติเพื่อเป็นแนวทางพื้นฐานสำหรับการตัดสินใจคัดเลือกผู้บริหารเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐในประเทศไทย.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สงบ อินทรมณี. (2562). **การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น**, 16(1), 353–359.

- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2561). **การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล = School Management in Digital Era**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุจรรยา ขาวสกุล. (2560). ผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล. ใน **การประชุมวิชาการและการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ (Conference Proceedings) ครุศาสตร์วิจัย ครั้งที่ 3** (หน้า 138-147). ลำปาง: มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2559). สกอ.พัฒนานักศึกษาสู่ Thailand 4.0. **นุสารอุดมศึกษา**, 43(462), 11-13.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2544). **รายงานการปฏิรูปการศึกษาต่อประชาชน**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). **แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุวิทย์ เมษินทรีย์. (2559). **แนวคิดเกี่ยวกับประเทศไทย 4.0**. กรุงเทพฯ: ไทยรัฐ.
- อนันต์ เกื้อนเนาว์. (2560). บทบาทของครูกับการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21. **การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 2 “GRADUATE SCHOOL CONFERENCE 2018”**, 2(1), 937-943.
- อภัย สบายใจ. (2563). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการพัฒนาผู้เรียนสู่ยุค 4.0 ของสถานศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ. ใน **การประชุมวิชาการระดับชาติและระดับนานาชาติเรื่องคุณภาพของการบริหารจัดการและนวัตกรรม ครั้งที่ 4 พ.ศ. 2562** (หน้า 354-361). อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น.
- อานนท์ คักดีวีรวิชัย. (2560). **11 คุณลักษณะของคนไทย 4.0 ที่ต้องปฏิรูปจะช่วยให้ Thailand 4.0 เป็นความจริง**. สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2563, จาก <http://www.manager.co.th/Daily/ViewNews.aspx?NewsID=9600000002086>
- อุรุดา สุกมี. (2558). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเฉพาะความพิการ. **วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัย**

สวนดุสิต, 11(2), 7–16.

เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2559). **การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล (School Management in Digital Era)**. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2563, จาก

<http://www.trueplookpanya.com/knowledge/content/52232/-edut2s1-t2-t2s3>

เอกนถน บางท่าไม้. (2561). การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาในรายวิชาการถ่ายภาพดิจิทัลสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร. **Veridian E-Journal, Silpakorn University**, 11(1), 30–51.

Elliott, T. (2017). **Digital Leadership: A Six-Step Framework for Transformation**.

Retrieved November 6, 2020. from <http://www.digitalistmag.com/author/telliott>

Howard, Y. (2020). **Executive Education in the Digital Age**. Retrieved

November 6, 2020. From https://www.matichon.co.th/education/news_1054751

Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research

Activities. **Educational and Psychological Measurement**, 30(3), 607–610.

Likert, Rensis. (1967). **The Method of Constructing and Attitude Scale**. New York: Wiley & Son.

Walton, H. & Matthews, M. (1989). Essentials of Problem Based Learning. **Medical Education**, 23(6), 542–558.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ผศ.ดร.สุนทร คล้ายอ่ำ อาจารย์ประจำวิทยาลัยการศึกษา
มหาวิทยาลัยพะเยา
2. ดร.เกียรติคุณ จันแก่น ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย
3. ดร.ศราวุธ สุตะวงศ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย
สังกัด สำนักการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามงานวิจัย

การศึกษาบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล
ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล และเพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย คำตอบที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย โดยไม่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ และสถานภาพทางราชการของผู้ตอบแบบสอบถามแต่อย่างใด

แบบสอบถามฉบับนี้ใช้สอบถามข้อมูลกับผู้บริหารสถานศึกษา และ ครูของในโรงเรียนในสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย จำนวน 3 ด้าน

นายธนรัตน์ กุลศรี

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

อายุต่ำกว่า 30 ปี

อายุ 31-40 ปี

อายุ 41-50 ปี

อายุ 51 ปีขึ้นไป

3. ตำแหน่ง

ผู้บริหาร

ครู

4. วุฒิการศึกษา

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

ปริญญาเอก

5. ประสบการณ์การทำงาน

น้อยกว่า 5 ปี

5-10 ปี

11-19 ปี

20 ปีขึ้นไป

6. ขนาดสถานศึกษา

ขนาดเล็ก

ขนาดกลาง

ขนาดใหญ่

ขนาดใหญ่พิเศษ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียน
สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการจัดการ
การศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย
จำนวน 3 ด้าน

แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง	มีบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการการศึกษายุคดิจิทัล อยู่ในระดับมากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง	มีบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการการศึกษายุคดิจิทัล อยู่ในระดับมาก
ระดับ 3 หมายถึง	มีบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการการศึกษายุคดิจิทัล อยู่ในระดับปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง	มีบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการการศึกษายุคดิจิทัล อยู่ในระดับน้อย
ระดับ 1 หมายถึง	มีบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการการศึกษายุคดิจิทัล อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ข้อ	ระดับบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการ การศึกษายุคดิจิทัล	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
0	ผู้บริหารจัดโครงสร้างและระบบดำเนินงานเพื่อ สนับสนุนการจัดการศึกษายุคดิจิทัล	✓				

จากตัวอย่างแสดงว่า

ข้อ 0 ท่านทำเครื่องหมาย (✓) ในช่องระดับสภาพการดำเนินงาน 5 หมายถึง ท่านมีความคิดเห็น
ว่า ผู้บริหารจัดโครงสร้างและระบบการดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล
อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อ	ระดับบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1. ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ให้เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี						
1	ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์ หรือ นโยบายที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยี ต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษา					
2	ผู้บริหารมีการจัดโครงสร้างระบบการทำงานเพื่อสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีต่อจัดการศึกษาในสถานศึกษา					
3	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้บุคลากรวางแผนเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการนำเทคโนโลยีมาใช้ร่วมกัน ต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษา					
4	ผู้บริหารมีการกำหนดตัวชี้วัดความก้าวหน้าของบุคลากรในการใช้เทคโนโลยีต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ที่มีแนวทางอย่างชัดเจน					
5	ผู้บริหารมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ มีการเพิ่ม ขยาย และพัฒนาขีดความสามารถของการบริหารงานในสถานศึกษา					
6	ผู้บริหารมีการสนับสนุนในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ การสื่อสาร และ ICT ในการยกระดับการบริหารจัดการสถานศึกษา					
7	ผู้บริหารมีการสนับสนุนในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ การสื่อสาร และ ICT ในการจัดการเรียนรู้					
8	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษา เป็นผู้นำในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ในการจัดการเรียนรู้ในมิติต่าง ๆ					
9	ผู้บริหารมีการกำหนดตัวชี้วัดด้านเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ต่อการประเมินผลการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู					
10	ผู้บริหารมีการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอน					

ขอ	ระดับบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
2. การส่งเสริมพัฒนาครูให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี						
11	ผู้บริหารให้ความสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษา					
12	ผู้บริหารมีการส่งเสริมการฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถด้าน ICT อย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ					
13	ผู้บริหารมีการส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในการจัดการเรียนรู้					
14	ผู้บริหารมีการให้อิสระแก่บุคลากรในการพัฒนาความเป็นผู้นำในการใช้เทคโนโลยีของตนเอง					
15	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรตัดสินใจเลือกแนวทางการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง					
16	ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการฝึกอบรมการส่งเสริมจรรยาบรรณในการใช้เทคโนโลยีให้กับบุคลากรในสถานศึกษาสามารถใช้เทคโนโลยีหาความรู้ จัดการเรียนรู้อ วิจัยและพัฒนา					
17	ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการจัดฝึกอบรมฝ่ายงานบริหารเกี่ยวกับภาวะผู้นำในการใช้เทคโนโลยี เพื่อปรับเปลี่ยนกระบวนการใหม่ ในการบริหารจัดการสถานศึกษายุคดิจิทัล					
18	ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการจัดฝึกอบรมครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำในการใช้เทคโนโลยี เพื่อปรับเปลี่ยนกระบวนการใหม่ ในการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล					
19	ผู้บริหารสนับสนุนให้การสำรวจ และวิเคราะห์สภาพปัญหา เพื่อจัดหาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ที่ทันสมัย และหลากหลาย เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ และการบริหารงาน					
20	ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมีการวิจัยและพัฒนา การผลิตและพัฒนาแบบเรียน ตำรา สื่อสิ่งพิมพ์อื่น ๆ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา					

ข้อ	ระดับบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
3. การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการที่ทันสมัยโดยใช้เทคโนโลยี						
11	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการที่ทันสมัยโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร					
22	ผู้บริหารให้ความสำคัญกับห้องเรียนที่ใช้จัดการเรียนการศึกษายุคดิจิทัล					
23	ผู้บริหารมีการสนับสนุนงบประมาณ หรือสื่อวัสดุอุปกรณ์ ในการจัดการเรียนการศึกษายุคดิจิทัล					
24	ผู้บริหารมีการสร้างตัวชี้วัดในการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ในการจัดการเรียนรู้ของครู					
25	ผู้บริหารมีการติดตามพฤติกรรมการสอนของครู ในการจัดการเรียนการสอนที่นำเทคโนโลยีมาใช้					
26	ผู้บริหารมีการสร้างตัวชี้วัดในการประเมินผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยครูนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ในการจัดการเรียนรู้					
27	ผู้บริหารมีการติดตามผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยครูนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ในการจัดการเรียนรู้					
28	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ เกิดการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการยกระดับการเรียนรู้ของผู้เรียน					
29	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ เกิดการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนรู้ในมิติต่าง ๆ					

ข้อ	ระดับบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัล	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
4. การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา						
30	ผู้บริหารมีการส่งเสริมการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา					
31	ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร ด้านการบริหารงานวิชาการ					
32	ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน					
33	ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร ด้านงานธุรการ การเงิน พัสดุ ครุภัณฑ์					
34	ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร ด้านงานการบริหารงานอาคารสถานที่และการบริหารงานชุมชน					
35	ผู้บริหารส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมการทำงานและบรรยากาศสถานศึกษาให้มีการใช้ ICT อย่างแพร่หลาย					
36	ผู้บริหารนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา การกำหนดภารกิจ การรายงานภารกิจ					
37	ผู้บริหารนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการรายงานผลการดำเนินโครงการ และถอดบทเรียนการดำเนินโครงการ					
38	ผู้บริหารใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดระบบการเก็บข้อมูล เพื่อความมีประสิทธิภาพ สะดวก และทันสมัย					
39	ผู้บริหารมีการจัดสรรปัจจัยสนับสนุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้เอื้อต่อการดำเนินงานการบริหารสถานศึกษาในฝ่ายต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา					

ภาคผนวก ค ผลการหาคุณภาพของเครื่องมือ

แบบประเมินผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

การศึกษาบทบาทของผู้บริหารต่อการส่งเสริมสภาพการจัดการชุมชน
 แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
 อำเภอเมืองเชียงราย

ข้อ	รายการคำถาม	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ดานการกำหนดวิสัยทัศน์ให้เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี							
1	ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์หรือ นโยบายที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
2	ผู้บริหารมีการจัดโครงสร้างระบบการทำงานเพื่อสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษา	+1	0	+1	3	0.67	สอดคล้อง
3	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้บุคลากรวางแผนเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการนำเทคโนโลยีมาใช้ร่วมกัน ต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
4	ผู้บริหารมีการกำหนดตัวชี้วัดความก้าวหน้าของบุคลากรในการใช้เทคโนโลยีต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ที่มีแนวทางอย่างชัดเจน	+1	+1	+1	2	1.00	สอดคล้อง

ข้อ	รายการคำถาม	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
5	ผู้บริหารมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ มีการเพิ่ม ขยาย และพัฒนาขีดความสามารถของการบริหารงานในสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
6	ผู้บริหารมีการสนับสนุนในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ การสื่อสาร และ ICT ในการยกระดับการบริหารจัดการสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
7	ผู้บริหารมีการสนับสนุนในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ การสื่อสาร และ ICT ในการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
8	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษา เป็นผู้นำในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ในการจัดการเรียนรู้ในมิติต่าง ๆ	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
9	ผู้บริหารมีการกำหนดตัวชี้วัดด้านเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ต่อการประเมินผลการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู	+1	+1	+0	2	0.67	สอดคล้อง
10	ผู้บริหารมีการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง

ข้อ	รายการคำถาม	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ด้านการส่งเสริมพัฒนาครูให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี							
11	ผู้บริหารให้ความสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
12	ผู้บริหารมีการส่งเสริมการฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถด้าน ICT อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
13	ผู้บริหารมีการส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
14	ผู้บริหารมีการให้อิสรระแก่บุคลากรในการพัฒนาความเป็นผู้นำในการใช้เทคโนโลยีของตนเอง	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
15	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรตัดสินใจเลือกแนวทางการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
16	ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการฝึกอบรมการส่งเสริมจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีให้กับบุคลากรในสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง

ข้อ	รายการคำถาม	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
17	ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการจัดฝึกอบรมฝ่ายงานบริหารเกี่ยวกับภาวะผู้นำในการใช้เทคโนโลยี เพื่อปรับเปลี่ยน กระบวนการใหม่ ในการบริหารจัดการสถานศึกษายุคดิจิทัล	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
18	ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการจัดฝึกอบรมครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำในการใช้เทคโนโลยี เพื่อปรับเปลี่ยน กระบวนการใหม่ ในการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
19	ผู้บริหารสนับสนุนให้การสำรวจและวิเคราะห์สภาพปัญหา เพื่อจัดหาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ที่ทันสมัย และหลากหลาย เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้และการบริหารงาน	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
20	ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมีการวิจัยและพัฒนา การผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา สื่อ สิ่งพิมพ์อื่น ๆ และเทคโนโลยี	0	+1	+1	2	0.67	สอดคล้อง
ด้านการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการที่ทันสมัยโดยใช้เทคโนโลยี							
21	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการที่ทันสมัยโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง

ข้อ	รายการคำถาม	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
22	ผู้บริหารให้ความสำคัญกับ ห้องเรียนที่ใช้จัดการเรียน การศึกษายุคดิจิทัล	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
23	ผู้บริหารมีการสนับสนุน งบประมาณ หรือสื่อวัสดุ อุปกรณ์ ในการจัดการเรียน การศึกษายุคดิจิทัล	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
24	ผู้บริหารมีการสร้างตัวชี้วัด ในการนำเทคโนโลยีและ นวัตกรรมทางการศึกษามา ใช้ในการจัดการเรียนรู้ของ ครู	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
25	ผู้บริหารมีการติดตาม พฤติกรรมการสอนของครู ในการจัดการเรียนการสอน ที่นำเทคโนโลยีมาใช้	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
26	ผู้บริหารมีการสร้างตัวชี้วัด ในการประเมินผลที่เกิด ขึ้นกับผู้เรียน ที่ได้รับการ จัดการเรียนรู้โดยครูนำ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ทางการศึกษามาใช้ในการ จัดการเรียนรู้	+1	0	+1	2	0.67	สอดคล้อง

ข้อ	รายการคำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
27	ผู้บริหารมีการติดตามผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยครูนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ในการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
28	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้เกิดการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการยกระดับการเรียนรู้ของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
29	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้เกิดการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
ด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา							
30	ผู้บริหารมีการส่งเสริมการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
31	ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร ด้านการบริหารงานวิชาการ	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
32	ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน	+1	+1	0	2	0.67	สอดคล้อง

ข้อ	รายการคำถาม	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
33	ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร ด้านงานธุรการ การเงิน พัสดุ ครุภัณฑ์	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
34	ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร ด้านงานการบริหารงานอาคารสถานที่และ การบริหารงานชุมชน	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
35	ผู้บริหารส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมการทำงานและบรรยากาศสถานศึกษาให้มีการใช้ ICT อย่างแพร่หลาย	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
36	ผู้บริหารนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการระบวงการณ์เทคโนโลยี สถานศึกษา การกำหนดภารกิจ การรายงานภารกิจ	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
37	ผู้บริหารนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการรายงานผลการดำเนินโครงการ และถอดบทเรียน การดำเนินโครงการ	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง

ข้อ	รายการคำถาม	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
38	ผู้บริหารใช้เทคโนโลยี สารสนเทศในการจัดระบบ การเก็บข้อมูล เพื่อความมี ประสิทธิภาพ สะดวก และ ทันสมัย	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
39	ผู้บริหารมีการจัดสรรปัจจัย สนับสนุนด้านเทคโนโลยี สารสนเทศให้เอื้อต่อการ ดำเนินงานการบริหาร สถานศึกษาในฝ่ายต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการ บริหารสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง

ประวัติผู้วิจัย

มหาวิทยาลัยพะเยา
UNIVERSITY OF PHAYAO

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	ธนรัตน์ กุลศรี
วัน เดือน ปี เกิด	4 กุมภาพันธ์ 2536
สถานที่เกิด	จังหวัดพะเยา
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2560 ศษ.บ. (วิทยาศาสตร์), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, จังหวัดเชียงใหม่
ที่อยู่ปัจจุบัน	259 หมู่ 13 ตำบลท่าวังทอง อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา
ผลงานตีพิมพ์	ธนรัตน์ กุลศรี. (ผู้บรรยาย). (1 เมษายน - 14 พฤษภาคม 2564). การศึกษาบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการศึกษายุคดิจิทัลของโรงเรียน สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย. ในการประชุมวิชาการบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 7 (หน้า 778-792). พะเยา: กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยพะเยา.

